

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการทางวัฒนธรรม (สหสาขาวิชา)
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Factors Influencing The Decision to Study Thai Masked Dance (Khon)
Outside of The College of Performing Arts in Bangkok

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Cultural Management
(Interdisciplinary Program)

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโนชนอก
โดย	วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร
สาขาวิชา	นายกันต์ จามรมาน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	การจัดการทางวัฒนธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ	

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรมบุญ หนูจักร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.ศศิธร ยุวโกศล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กันต์ จามรมาน : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร (Factors Influencing The Decision to Study Thai Masked Dance (Khon) Outside of The College of Performing Arts in Bangkok) อ.ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ดวงกมลชาติประเสริฐ, 114 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนที่เลือกเรียนโขนและศิลปะแขนงอื่น ๆ จำนวน 331 คน จากการสุ่มเลือกแบบเจาะจงกลุ่มจากโรงเรียนทั้งหมด 10 โรงเรียน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ มีแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผ่านการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัย 7 กลุ่ม ได้แก่ (1) ประโยชน์ของนาฏศิลป์โขนที่มีต่อตนเอง (2) ความสามารถทางโขน (3) ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโขน (4) ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง (5) สิ่งตอบแทนจากภายนอก (6) ทศนคติของคนรอบข้าง (7) อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน 2) ปัจจัยภายนอก 3 ตัว คือ สิ่งตอบแทนภายนอก ทศนคติของคนรอบข้าง และอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน ได้ส่งอิทธิพลไปยังปัจจัยภายใน ได้แก่ ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโขน ความสามารถทางโขน ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง และประโยชน์ของนาฏศิลป์โขนที่มีต่อตนเอง 3) ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนโขนสำหรับผู้เรียนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า (1) อาจารย์ผู้สอนและสถาบันเน้นที่การแสดงเป็นหลัก (2) โรงเรียนหรือสถาบันไม่มีอาจารย์ผู้สอนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโขนโดยตรงหรือมีอาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอ (3) ขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอในการพัฒนาทักษะการแสดงโขน (4) โอกาสในการแสดงความสามารถมีน้อย (5) สถาบันขาดการยอมรับจากสังคมว่าเป็นสถาบันที่ดีมีคุณภาพ

สาขาวิชา การจัดการทางวัฒนธรรม

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2560

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5787106320 : MAJOR CULTURAL MANAGEMENT

KEYWORDS: การตัดสินใจ / นาฏศิลป์ / โขน / วิทยาลัยนาฏศิลป์

GUN CHAMORAMAN: Factors Influencing The Decision to Study Thai Masked Dance (Khon)Outside of The College of Performing Arts in Bangkok. ADVISOR: ASST. PROF. DR.DUANG-KAMOL CHARTPRASERT, 114 pp.

This research studies the factors that made students choose to learn how to do masked dance in institutions in Bangkok, other than in the College of Performing Arts. The target group consisted of 331 students who had chosen to learn masked dance and other forms of art, randomly selected from a specific group of 10 schools. This research used questionnaires and interviews to collect information from the sample group. The questionnaires and interviews were then analyzed to locate the levels of factors that affected the students' decision in choosing to study masked dance, namely; their perception of the benefit gained from learning how to do masked dance, their ability to do it, their familiarity with it, how masked dance is appropriate and relevant to them, external compensation and the attitude of people around them, their instructors and the institution. Statistics were used to analyze the confirmed factors in order to find the causative factors that affected the students' decision to learn masked dance in the institutions in Bangkok, other than in the College of Performing Arts.

The research found that 1) There are 7 factors that affected the students' decision to learn to do masked dance in the institutions in Bangkok, other than in the College of Performing Arts: (1) the benefit of masked dance for themselves, (2) their ability to do it, (3) their familiarity with it, (4) its appropriateness and relevance to themselves, (5) external compensation, (6) the attitude of people around them, and (7) their instructors and the institution. 2) The 3 external factors, consisting of external compensation, the attitude of people around them as well as their instructors and institution, were able to affect the internal factors, which were the students' familiarity with masked dance, their ability to do it, its appropriateness and relevance to them as well as its benefits.3) It was found that the problems and obstacles in learning how to do masked dance for the students outside the College of Performing Art were as follows: 1) the instructors and institutions that mainly focus on performance only, 2) the schools or institutions having no masked dance specialist or not having not sufficient instructors, 3) lack of continuation in the development of masked dance skills, 4) the limited chance to show dance skills, and 5) the quality of the institutions not being acceptable to society.

Field of Study: Cultural Management

Student's Signature

Academic Year: 2017

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จขึ้นมาตามความหวังของผู้เขียนได้ เนื่องจากความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษาและเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ ข้อคิด ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดี รวมทั้งแนะนำเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์ ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศศิธร ยูวโกศล ที่กรุณารับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์และให้คำปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในหลักสูตรการจัดการทางวัฒนธรรมทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้อันเป็นการปูพื้นฐานสำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์โขนทุกท่านที่ให้ความเมตตาและให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการทำงานวิจัย ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความกรุณาให้ข้อมูลและเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และให้สัมภาษณ์ซึ่งส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา น้องฝ่าย กลุ่มเพื่อนนักเรียนโขนสมัครเล่นจากบ้านปลายเนินและสถาบันศีกฤทธิ กลุ่มพี่น้องจากโครงการคืนโขนสู่เยาวชนไทย เพื่อน ๆ หลักสูตรการจัดการทางวัฒนธรรมรุ่น 10 และเจ้าหน้าที่หลักสูตรการจัดการทางวัฒนธรรมทุกท่าน ที่คอยสนับสนุนด้านการเรียนและคอยให้กำลังใจทุกเวลาที่เหนื่อยล้า จนทุกอย่างสามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อการศึกษาวิชานาฏศิลป์โขนอยู่ไม่มากนักน้อย สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีรับฟังคำแนะนำเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนางานวิจัยต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 วิธีดำเนินการ	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการแสดงโขน	6
2.1.1 ความสำคัญของการแสดงโขน	6
2.1.2 ประเภทของการแสดงโขน.....	9
2.1.3 โอกาสในการแสดงโขน.....	10
2.1.4 การฝึกหัดโขน	13
2.1.5 ประโยชน์ในการฝึกหัดโขน.....	14
2.1.6 สถานการณ์ของโขนในปัจจุบัน.....	15
2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนโขน.....	16
2.2.1 ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision making).....	16
2.2.2 ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	19

2.2.3 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน.....	21
2.3 กรอบแนวคิดการศึกษา	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
3.1.1 กลุ่มประชากร	32
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	33
3.1.3 การกำหนดขนาดตัวอย่าง.....	34
3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	44
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	46
4.2 การวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัย นาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	47
4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อการจัดกลุ่มปัจจัยเชิง สาเหตุต่อการวิเคราะห์เส้นทางในการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัย นาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	58
4.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อหารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจในการ เลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	76
4.5 การวิเคราะห์เส้นทางที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	94

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป.....	100
รายการอ้างอิง	102
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	114

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตขึ้นสร้างขึ้น เพื่อความเจริญอกงามในวิถีของส่วนรวม ถ่ายทอดกันไว้ เอาอย่างกันไว้ รวมทั้งผลิตผลของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อน สืบต่อเป็นประเพณีกันมา ตลอดจนความรู้สึก ความคิดเห็น และกิริยาอาการ หรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาได้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อ ระเบียบประเพณี เป็นต้น (พระยาอนุমানราชธน, 2531: 48) โดยศิลปะเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมของมนุษย์ที่มุ่งเน้นแง่มุมแห่งความสุนทรีย์ โดยศิลปะสาขาหนึ่งที่นับว่ามีความสำคัญมากคือ นาฏศิลป์ (ฐาปนีย์ สังสิทธิ์วิงศ์, 2554: 59)

นาฏศิลป์เป็นศิลปวัฒนธรรมที่มีการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์แห่งชาติ เป็นเครื่องมือวัดความเป็นมาของประวัติศาสตร์ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา อันแสดงถึงความเป็นชาติที่มีความรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล มีการพัฒนารูปแบบการแสดงเรื่อยมา จนปัจจุบันสามารถจำแนกการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้หลากหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทยานั้นล้วนมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบทอด ไม่ว่าจะเป็น ละคร ระบำ (รำ) การแสดงพื้นบ้าน และโขน

นาฏศิลป์โขนเป็นศิลปะการแสดงที่มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เนื่องจากเป็นการประมวลความรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรมไทยหลายสาขาเข้าไว้ด้วยกัน ประกอบด้วยกระบวนการรำรำทางนาฏศิลป์ หัวโขนที่ผู้แสดงสวมใส่นั้นต้องอาศัยความรู้ด้านประติมากรรม-จิตรกรรม ศิลปะการออกแบบทัศนศิลป์ ในด้านเนื้อเรื่องได้นำเรื่องราวจากวรรณคดีชั้นสูงเรื่องรามเกียรติ์มาใช้แสดงองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้โขนนั้นเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกว่าเป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่มีคุณค่า ซึ่งสืบทอดมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ดังที่ปรากฏในจดหมายเหตุของลาลูแบร์ (ชิมอง เดอ ลาลูแบร์, 2505: 157) ชาวฝรั่งเศสที่เข้ามายังกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยมีความตอนหนึ่งได้กล่าวถึงมหรสพของชาวสยามไว้ว่า

“ชาวสยามมีมหรสพสำหรับเล่นในโรงอยู่ 3 อย่าง อย่างที่ชาวสยามเรียกว่า โขน เป็นรูปคนเดินรำตามเสียงจิ้งหหวะพิณพาทย์ ตัวผู้เดินรำนั้นสวมหน้าโขนและถือคัสตราวุธ (ทำเทียม) เป็นตัวแทนทหารออกต่ออยู่ทรมากกว่าเป็นตัวละคร และมาตราว่าตัวโขนทุก ๆ ตัว โลดเต้นแผ่นโขนอย่างแข็งแรง และออกท่าทางพิลึกพิลั่นเกินจริงก็ต้องเป็นไปจะพูดอะไร ไม่ได้ด้วยหน้าโขนปิดปากบนเสีย (บทจะพูดต้องมีผู้อื่นคนพากย์พูดแทน) และตัวโขน เหล่านั้นสมมติเป็นสัตว์ร้ายบ้าง ภูตผีบ้าง...”

ปัจจุบันความนิยมต่อนาฏศิลป์โขนนั้นผันแปรไปตามกาลเวลาและสภาพสังคม คนไทยมีโอกาสน้อยมากที่จะได้สัมผัสกับโขน และนับวันจะน้อยลงเรื่อย ๆ ทำให้โขนต้องต่อสู้กับความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ที่เปิดโอกาสให้วัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาเผยแพร่ในสังคมไทย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชเสาวนีย์ว่า “โขนเป็นของวิเศษ นับวันจะไม่ได้แสดงก็กลัวว่าจะหายไปจากคตินิยมของคน... เมื่อไม่มีคนดูโขน ฉันจะดูเอง” (เดลินิวส์, 2555: ออนไลน์) ซึ่งทำให้คนไทยได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของโขน อันจะทำให้เกิดการอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ต่อไป

การอนุรักษ์ สืบทอด สร้างสรรค์และเผยแพร่การแสดงโขนมีหลายแนวทาง และหนึ่งในแนวทางสำคัญที่สามารถสืบทอดให้โขนคงอยู่ได้คือการศึกษา เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่งอย่างเป็นระบบ ในอดีตการศึกษาโขนนั้นเป็นการถ่ายทอดที่เน้นสืบทอดแต่เพียงท่าทางการรำรำเท่านั้น เพราะเป็นการสอนระหว่างนักแสดงภายในคณะโขน แต่ปัจจุบันการสอนโขนนั้นมีการแพร่หลายมากขึ้น มีการขยายวิชานาฏศิลป์เข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน รวมทั้งสถาบันนาฏศิลป์เอกชน (มาโนช บุญทองเล็ก, 2551)

แม้ว่าปัจจุบันสถาบันหลายแห่งจะเปิดสอนโขนเพิ่มมากขึ้น แต่จะเห็นว่าโขนไม่เป็นที่นิยมเรียนมากนัก เมื่อเทียบกับศิลปะในแขนงอื่น เช่น ดนตรีไทย ดนตรีสากล นาฏศิลป์สากล จิตรกรรม (พิเศษ เกตุวรสุนทร, 2549) เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เป็นตัวที่ส่งผลให้ทัศนคติที่มีต่อโขนของหลาย ๆ คนเปลี่ยนไป บ้างมองว่าโขนเป็นสิ่งล้าสมัย เป็นเพียงการแสดงประกอบในงานพิธี เป็นแค่สิ่งบันเทิงใจของคนรุ่นเก่า อีกทั้งยังมีความยากลำบากในการฝึกซ้อม การแต่งกายเวลาแสดง

ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขน โดยศึกษาจากแรงจูงใจและทัศนคติของกลุ่มผู้เรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบ

ถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนโยชน รวมทั้งแนวทางการจัดการเรียนการสอนโยชนที่เหมาะสม อันจะนำมาสู่การเผยแพร่และการอนุรักษ์โยชนให้คงอยู่ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโยชนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร
- 2) วิเคราะห์เส้นทางเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโยชนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร
- 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโยชนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโยชนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร” เป็นการศึกษาค้นคว้าแนวทางการเผยแพร่และการอนุรักษ์โยชนผ่านการศึกษาแรงจูงใจและทัศนคติของผู้เรียนที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนโยชนเป็นกิจกรรมพิเศษไม่ว่าจะเป็นในระดับชมรมหรือสถาบันนาฏศิลป์เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มจากโรงเรียน ดังนี้

- 1) โชนสถาบันศีกฤทธิ์
- 2) โรงเรียนจิตรลดา
- 3) โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒน์ (ทิววัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
- 4) โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 5) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- 6) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม
- 7) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- 8) โรงเรียนอัสสัมชัญ (บางรัก)
- 9) ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- 10) สถาบันสอนศิลปะ (Art of Arts)

1.4 วิธีดำเนินการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน คือใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยเน้นศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ หมายถึง เหตุหรือองค์ประกอบซึ่งมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจกระทำหรือเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

โขน หมายถึง นาฏศิลป์ชั้นสูงของไทย โดยผู้แสดงต้องสวมศีรษะที่เรียกว่า “หัวโขน” ร่ายรำประกอบการพากย์และบรรเลง โดยปัจจุบันนิยมเล่นเฉพาะเรื่องรามเกียรติ์

ผู้เรียน หมายถึง ผู้ฝึกหัดวิชาโขน

ผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนวิชาโขน

ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็น ท่าที หรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือความคิดเห็นที่มีอารมณ์ หรือความรู้สึกที่มาประกอบเป็นแนวโน้มอันเป็นความพร้อมที่จะทำให้มีการแสดงออกในการสนับสนุน หรือต่อต้านสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือสถานการณ์หนึ่ง

แรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้นหรือกระบวนการที่สร้างและกระตุ้น/ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมหรือแสดงพฤติกรรมออกมา ทั้งที่เป็นพฤติกรรมโดยสัญชาตญาณและพฤติกรรมจากการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนโขน
- 2) ศึกษาแรงจูงใจและทัศนคติของผู้เรียนในการเลือกเรียนโขน
- 3) เป็นแนวทางไปสู่การส่งเสริม เผยแพร่อนุรักษ์และพัฒนาโขนให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทยสืบไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องความสนใจต่อการเลือกเรียนโยน โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนโยนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ความเป็นมาและความสำคัญของการแสดงโยน

1.1) ความสำคัญของการแสดงโยน

1.2) ประเภทของโยน

1.3) โอกาสในการแสดงโยน

1.4) การฝึกหัดโยน

1.5) ประโยชน์ในการฝึกหัดโยน

1.6) สถานการณ์ของโยนในปัจจุบัน

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนโยน

2.1) แนวคิดทฤษฎีด้านการตัดสินใจ

2.2) ทฤษฎีแรงจูงใจตามแนวคิดพุทธิปัญญานิยม

2.3) ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน

(1) ทฤษฎีด้านทัศนคติ

(2) บรรทัดฐานของสังคม

(3) ทฤษฎีความสามารถของตนเอง

3) กรอบแนวคิดการศึกษา

2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการแสดงโขน

2.1.1 ความสำคัญของการแสดงโขน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) ระบุความหมายของโขนไว้ว่า

โขนหมายถึงการเล่นอย่างหนึ่งคล้ายละครรำ แต่เล่นเฉพาะในเรื่องรามเกียรติ์ โดยผู้แสดงสวมหัวจำลองต่าง ๆ ที่เรียกว่าหัวโขน หรือหมายความถึงไม้ที่ใช้ต่อเสริมหัวเรือท้ายเรือให้ขนแข็งขึ้นไปทีเรียกว่าโขนเรือ หรือใช้สำหรับเรียกเรือชนิดหนึ่งที่มีโขนว่าเรือโขน เช่น เรือโขนขนาดใหญ่หน่อยเหลือหลายในลิลิตพยุหยาตรา หรือหมายความถึงส่วนสุดทั้งสองข้างของรางระนาดหรือฆ้องวงใหญ่ที่มีลักษณะงอนขึ้นว่าโขน

โขนเป็นนาฏศิลป์ชั้นสูงที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น มีระเบียบแบบแผน เป็นศิลปะและมหรสพประจำชาติที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยถือเป็นเครื่องประกอบราชอิสริยยศอย่างหนึ่งของพระมหากษัตริย์ นักวิชาการด้านนาฏศิลป์เชื่อว่าโขนเป็นมหรสพที่ก่อรูปหล่อหลอมจากศิลปวิทยาการหลายแขนง เช่น กระบี่กระบอง หนังใหญ่ การชกนาคตีกดำบรรพ์ รวมถึงคติความเชื่อของสังคมในอดีตกาล

หนังใหญ่เป็นมหรสพโบราณที่มีขนบและจารีตพิธีกรรมหลายอย่างที่มีความใกล้เคียงกับโขน โดยเรื่องที่ใช้ในการแสดงหนังใหญ่คือเรื่องรามเกียรติ์ เช่นเดียวกันกับโขน กอบกุล รุ่งเรืองศรี (2547: อ้างถึง พรหมศักดิ์ เจิมสวัสดิ์, 2539) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างโขนและการแสดงหนังใหญ่ว่า

โขนมีกำเนิดมาจากหลายทาง อย่างแรกได้รับอิทธิพลมาจากหนังใหญ่ ซึ่งเป็นมหรสพที่ขึ้นหน้าขึ้นตาของชาวไทยสมัยโบราณอย่างหนึ่ง แม้ว่าต่อมาศิลปะชนิดนี้กำลังจะสูญไปก็ตาม แต่กระบวนการของหนังใหญ่ เช่น หนังสือ คำพากย์ คำเจรจา และเนื้อเรื่องที่ ใช้แสดงหนังใหญ่นั้นได้กลายมาเป็น ต้นแบบของโขนจนทุกวันนี้

นอกจากนั้นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (กรมศิลปากร, 2553: 16) ทรงสันนิษฐานเกี่ยวกับการเกิดโขนว่า ในสมัยโบราณได้มีการเล่นละครตีกดำบรรพ์ในงานพระราชพิธีเป็นประจำ จึงมีการนำมหาดเล็กหลวงมาฝึกหัดโขนสำหรับแสดง เนื่องจากถือว่ามหาดเล็กมักเป็นลูกผู้ดี มีความเฉลียวฉลาด สามารถฝึกหัดได้ง่าย มหาดเล็กที่ถูกเลือกเป็นนักแสดงจะยินดีเสมือนได้รับ

การยกย่อง ซึ่งการแสดงโขนของเหล่ามหาดเล็กนี้ได้ถือเป็นประเพณีสืบทอดต่อกันมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อีกทั้งภายหลังพบว่าการฝึกหัดโขนทำให้ชายหนุ่มมีความคล่องแคล่วในกระบวนการรบมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึก จึงมีพระราชทานอนุญาตให้เจ้านาย ขุนนางผู้ใหญ่ ตลอดจนผู้ว่าสามารถฝึกหัดโขนได้

อีกประการหนึ่งเชื่อว่าการแสดงโขนมีที่มาจาก “กระบี่กระบอง” ซึ่งเป็นการแสดงยุทธกรีฑาการต่อสู้อย่างหนึ่ง ที่มีมาแต่สมัยโบราณและเป็นศิลปะที่ชาวไทยต้องเรียนรู้สำหรับการป้องกันตนเองและประเทศชาติ เพราะมีกระบวนการหลบหลีกช่วยคู่ต่อสู้ จึงนิยมฝึกหัดกันให้มีความคล่องแคล่ว มีการประกวดแข่งขันกันในเชิงฝีมือและไหวพริบในการต่อสู้ ดังนั้นจึงมีการประดิษฐ์กระบวนการทำกระบี่กระบองขึ้น ซึ่งท่วงท่าของการเคลื่อนไหวของกระบี่กระบองนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นท่าทางในการแสดงโขน เช่น การตรวจพล การรบ การยกทัพต่อสู้ เป็นต้น

การแสดงโขนในอดีตมีการปรากฏเพียงในสมัยอยุธยา โดยมีหลักฐานไม่มากนัก ในบันทึกของชาวต่างชาติและวรรณคดีต่าง ๆ เท่านั้น ดังปรากฏในจดหมายเหตุลาลูแบร์ (ซิมอง เดอ ลาลูแบร์, 2505: 157) ที่กล่าวถึงการแสดงโขนไว้ว่า การแสดงของชาวสยามมีอยู่ด้วยกัน 3 อย่าง และหนึ่งในนั้นคือการแสดงโขน มีลักษณะเป็นการเต้นออกท่าเข้ากับจังหวะดนตรี ผู้เต้นต้องสวมหน้ากากถืออาวุธ และมีผู้พากย์ประกอบการแสดง นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงการแสดงโขนในวรรณคดีอีกหลายเรื่อง เช่น บุญโณวาทคำฉันท์ หรือ ลิลิตพระลอ เป็นต้น

จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นการแสดงโขนยังคงมีลักษณะคล้ายคลึงกับสมัยอยุธยา จนกระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 การแสดงโขนได้เสื่อมความนิยมลงและกลับมาเฟื่องฟูขึ้นอีกครั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่ง หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้อธิบายว่าที่โขนได้เสื่อมโทรมลงไปสมัยรัชกาลที่ 3 นั้นเนื่องจากรัชกาลที่ 3 ทรงเห็นว่า การแสดงโขนไม่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองและเป็นการผิดหลักธรรมทางพุทธศาสนา แต่ภายหลังในสมัยรัชกาลที่ 5 เจ้าพระยาเทเวศร์วงษ์วิวัฒน์ (หม่อมราชวงศ์หลาน กุญชร) ได้เข้ามาบัญชาในกองมหรสพและได้นำการแสดงโขนกลับมาเล่นอีกครั้งหนึ่ง แต่ครูผู้สอนที่เป็นผู้ชายก็ล้วนอายุมากหรือบ้างก็เสียชีวิตไปแล้ว จึงต้องนำครูละครในซึ่งเป็นผู้หญิงมาฝึกหัดโขน จึงทำให้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาการแสดงโขนจึงมีการผสมผสานลักษณะแบบแผนของละครใน

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 เป็นช่วงเวลาที่การแสดงโขนมีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุด กล่าวคือตลอดรัชสมัยของพระองค์ทรงทำนุบำรุงโขน ละครและดนตรีปี่พาทย์ มีการนำกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมหรสพมาขึ้นกับ “กรมมหรสพ” ที่ทรงตั้งขึ้นใหม่ ทรงประดิษฐ์ราชทินนาม พระราชทานบรรดาศักดิ์แก่ศิลปินโขนที่มีฝีมือให้เป็นขุนนางในราชสำนัก เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และเป็นการส่งเสริมนาฏศิลป์โขนละครให้เจริญรุ่งเรือง แต่ขณะเดียวกันความเฟื่องฟูของโขนและละครในอีกแง่หนึ่งก็แสดงให้เห็นถึงความฟุ่มเฟือยและการสิ้นเปลืองเงินทอง เป็นเหตุให้ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 โขนต้องซบเซาลงอีกครั้ง ดังที่ศาสตราจารย์มัทนี รัตติน (2541) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า

ในการจัดแสดงและฝึกสอน พวกข้าราชการบริพารที่ใกล้ชิดก็ได้รับพระราชทานรางวัลเป็นทรัพย์สินเงินทองมากมายตามแต่จะโปรดปรานเป็นการส่วนพระองค์ บางคนมีวังคฤหาสน์และที่ดินไร่นาเป็นของพระราชทาน บรรดาขุนนางและคหบดีที่ปรารถนาจะให้ลูกหลานก้าวหน้าเร็วในราชการ จึงมักนำมาถวายตัวและสมัครเล่นโขนของพระเจ้าอยู่หัวจำนวนมาก การใช้จ่ายเพื่อการละคอนและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแม้จะใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ก็แสดงถึงความลุ่มหลุ่มไม่น้อย จนปรากฏว่า เมื่อสิ้นรัชกาลได้ปรากฏหนี้สินมากมาย ความฟุ่มเฟือยเหล่านี้เป็นเหตุให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ต้องทรงยุบกรมมหรสพและให้มีเหลือแต่กรมปี่พาทย์และดนตรีฝรั่งไว้ในพระราชสำนัก ศิลปะโขนละครจึงซบเซาลง และบรรดาศิลปินหลวงก็กระจัดกระจายไปอยู่ตามวังเจ้านายบ้าง หรือกลับต่างจังหวัดบ้าง

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้มีการก่อตั้งกองมหรสพขึ้นอีกครั้ง มีการรวมข้าราชการ และฝึกหัดโขนเพื่อสำหรับออกโรงแสดงต้อนรับแขกจากต่างประเทศในงานต่าง ๆ ในเวลาต่อมาบ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเกิดขึ้น ทางรัฐบาลได้มีการโอนกองมหรสพไปขึ้นกับกรมศิลปากร จนกระทั่งปัจจุบัน ศิลปิน โขน ละครและดนตรีปี่พาทย์จึงสังกัดอยู่กับกรมศิลปากรตลอดเรื่อยมา

นับว่าโขนทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณสืบมาจากสถาบันกษัตริย์อย่างต่อเนื่องทุกยุคสมัย ทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา และเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับยุคสมัยตามกาลเวลา

2.1.2 ประเภทของการแสดงโขน

ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าการแสดงโขนนั้นมีตั้งแต่ในสมัยอยุธยา ซึ่งแต่เดิมนั้นไม่ได้มีองค์ประกอบมากนัก แต่ต่อมาเมื่อโขนเป็นที่นิยมมากขึ้นและยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป โขนจึงได้มีการวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ ซึ่งสามารถจำแนกประเภทของโขนต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) โขนกลางแปลง เป็นการแสดงโขนบนพื้นดิน บริเวณลานกว้างหรือสนามหญ้า ไม่จำเป็นต้องมีโรงแสดง มีการตกแต่งภูมิทัศน์และธรรมชาติโดยรอบให้เป็นฉาก มีวงปี่พาทย์ 2 วง ปลูกเป็นร้านยกพื้นขึ้นทางฝ่ายลับพลาวงหนึ่ง ทางฝ่ายลงทรางหนึ่ง สำหรับบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประกอบกิจการของตัวแสดงแต่ละฝ่าย โดยการแสดงโขนกลางแปลงนี้มีบทบาทย์บทเจรจา แต่ไม่มีบทร้อง

2) โขนนั่งราว หรือโขนโรงนอก เป็นการย่อรูปแบบของโขนกลางแปลงขึ้นมาแสดงบนโรงไม้ มีเตียงสำหรับให้ตัวเอกนั่ง แต่ทำราวไม้พาดตามยาวของโรง เมื่อนักแสดงแต่ละตัวแสดงบทของตนแล้วต้องกลับไปนั่งบนราวซึ่งเป็นเสมือนที่นั่งประจำตำแหน่ง มีวงปี่พาทย์ 2 วง ปลูกร้านยกพื้นสูงกว่าพื้นโรงแสดง ด้านซ้ายวงหนึ่ง ด้านขวาวงหนึ่งผลัดกันบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ต่าง ๆ มีบทบาทย์บทเจรจา ไม่มีบทร้อง ซึ่งโขนนั่งราวนี้ ได้แก่โขนที่แสดงในงานมหรสพหลวงสมัยโบราณ เช่น งานพระเมรุ และงานฉลองพระอารามต่าง ๆ

3) โขนโรงใน ต้องปลูกสร้างโรงหรือเวทีสำหรับแสดง เป็นการแสดงโขนปนกับละครในคือมีบทบาทย์ บทเจรจา เช่นเดียวกับโขนกลางแปลงและโขนนั่งราว และมีบทร้อง ซึ่งประกอบด้วยต้นเสียงและลูกคู่อย่างละครใน มีฉากหลังเป็นม่านอย่างละครใน สันนิษฐานว่าโขนโรงในน่าจะจะมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายและสืบทอดมากระทั่งถึงปัจจุบัน ในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธสยามมกุฎราชกุมาร ทรงตั้งคณะ “โขนสมัครเล่น” โปรดฯ ให้ฝึกหัดมหาดเล็กในพระองค์แสดงโขนตามแบบแผนที่มีมาแต่โบราณ ซึ่งโขนคณะดังกล่าวดำเนินการแสดงตามวิธีของโขนโรงใน การแสดงโขนของกรมศิลปากรในปัจจุบัน ที่จัดแสดงในโอกาสต่าง ๆ ทั้งการแสดงกลางแปลง

การแสดงบนโรงที่มีฉากประกอบและการแสดงบนโรงหน้าจอล้วนแสดงตามวิธีของ โชนโรงใน

4) **โชนหน้าจอ “จอ”** ในที่นี้หมายถึง จอผ้าขาวที่ใช้สำหรับการแสดงหนังใหญ่ ภายหลังเมื่อใช้สำหรับแสดงโชน จึงดัดแปลงเป็น “จอแขวะ” คือเจาะด้านข้างของจอทำเป็นประตูมีซุ้มทั้ง ๒ ด้านประตูด้านขวาเขียนเป็นพลับพลาที่ตั้งทัพของพระราม ด้านซ้ายเป็นกรุงลงกาของทศกัณฐ์ จอหนังใหญ่แต่เดิมนั้นตั้งชิดกับพื้นดิน ต่อมามีการปล่อยตัวโชนออกแสดงสลับกับการเชิดหนังเรียกว่า “หนังติดตัวโชน” จนภายหลังปล่อยตัวโชนออกแสดงโดยไม่มีการเชิดหนังแต่ยังคงตั้งจอไว้ตามขนบเดิม ซึ่งเป็นที่มาของโชนหน้าจอ เมื่อไม่มีการเชิดหนังแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องก่อกองไฟที่พื้นดิน จึงยกพื้นจอขึ้นตั้งบนโรงเพื่อความสะดวกในการแสดง

5) **โชนฉาก** คือ โชนที่มีการสร้างฉากประกอบการแสดงขึ้นบนเวที ทำนองเดียวกับการแสดงละครดึกดำบรรพ์ แต่วิธีแสดงเป็นแบบโชนโรงใน มีบทบาทย์ บทเจรจา บทร้อง ท่าเต้นและกระบวนรำ ทั้งมีฉากที่สร้างขึ้นประกอบเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์บรรยายตามที่ปรากฏในเรื่อง โชนฉากเกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเข้าใจว่าสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระดำริให้มีขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.1.3 โอกาสในการแสดงโชน

โชนเป็นเสมือนเครื่องราชูปโภคอย่างหนึ่งของพระมหากษัตริย์ไทย ในอดีตพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฝึกหัดบรรดามหาดเล็กหลวงไว้เพื่อแสดงโชนในงานพิธีหลวงต่าง ๆ ทั้งในและนอกพระราชวัง โชนจึงเป็นของต้องห้ามสำหรับผู้อื่นที่จะแสดง แต่ในชั้นหลังปรากฏว่าชายหนุ่มที่ได้ฝึกหัดโชนนั้นมีความแคล่วคล่องว่องไวในกระบวนรบ จึงมีพระบรมราชานุญาตให้เจ้านายขุนนางผู้ใหญ่และเจ้าเมืองมีโชนในครอบครองได้ เพราะเป็นประโยชน์ต่อราชการแผ่นดิน โดยเสาวณิศวิงวอน (2556: 28-36) ได้จำแนกโอกาสที่ใช้ในการแสดงโชนตามหลักฐานที่ปรากฏได้ดังนี้

1) **มหกรรมบูชา** คือการแสดงโขนเพื่อฉลองหรือสมโภชทางพระพุทธศาสนา เช่น สมัยอยุธยา รัชกาลสมเด็จพระเจ้าท้ายสระมีการแสดงโขนเพื่อสมโภชพระบรมธาตุชัยนาท รัชกาลสมเด็จพระเจ้าบรมโกศมีการแสดงโขนเพื่อสมโภชพระพุทธรูปพระสุระบุรี หรือในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ครั้งฉลองวัดพระศรีรัตนศาสดารามมีการแสดงโขนชุดหนุมานลักท้าวมหาชมพู ครั้งฉลองวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหารมีการแสดงโขนชุดพิธีอุโมงค์ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีการแสดงโขนสมโภชพระแก้วมรกต และในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีการแสดงโขนฉลองผ้าป่า คราวเสด็จประพาสบางปะอิน เป็นต้น

2) **เนื่องในพระราชพิธี** ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง สมัยอยุธยา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชพิธีออกสนาม คือ คเชนทร์ศวสวนและมิมทรสพต่าง ๆ สมโภช และการแสดงโขนเป็นส่วนหนึ่งในพระราชพิธี ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงพระนิพนธ์ไว้ในตำนานละครอิเหนาว่า “การเล่นแสดงตำนานเป็นส่วนหนึ่งในการพิธี เกิดเพิ่มเติมขึ้นโดยลำดับมา จนการเล่นแสดงตำนานกลายเป็นการที่มีเนื่อง ๆ จึงเป็นเหตุให้ฝึกหัดโขนหลวงขึ้นไว้สำหรับเล่นในการพระราชพิธี และเอามหาดเล็กหลวงมาหัดเป็นโขนตามแบบแผนซึ่งมีอยู่ในตำราพระราชพิธีอินทราภิเษก เพราะเป็นลูกผู้ดีฉลาดเฉลียวฝึกหัดเข้าใจง่าย ใครได้เลือกก็ยินดีเสมอได้รับความยกย่องอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นจึงได้เป็นประเพณีสืบมาจนชั้นกรุงรัตนโกสินทร์นี้” ในสมัยประชาธิปไตยยังคงมีการแสดงโขนในงานรัฐพิธีหลายครั้ง มีการแสดงโขนเป็นประจำปี ณ ท้องสนามหลวงปีละ ๓ ครั้งคือ ในวันมีงานฉลองรัฐธรรมนูญ ในงานฉลองวันขึ้นปีใหม่ ในรัฐพิธีฉลองวันสงกรานต์ นอกจากนี้ยังมีการแสดงโขนรวมอยู่ในนาฏศิลป์ประเภทอื่น ๆ ไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ณ ต่างประเทศเป็นเสมือนทูตสันถวไมตรีกับนานาประเทศจนกระทั่งทุกวันนี้

3) **งานศพ** จดหมายเหตุลาอุแบร์กล่าวว่ามี การแสดงโขนในงานศพมาตั้งแต่ สมัยอยุธยา นอกจากนี้ในงานพระเมรุพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

มหาราชและพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็มีการแสดงโขน งานพระเมรุ สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้ากรมมาภรณ์เพ็ชรรัตน์ งานพระศพพระองค์เจ้าดวงจันทร์ พระองค์เจ้าสำอางในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวล้วนมีโขนด้วยกันทั้งสิ้น แม้ในปัจจุบันความนิยมเรื่องการแสดงโขนในงานศพก็ยังคงมีอยู่

4) งานบรมราชาภิเษกและอภิเษกสมรส ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการแสดงโขนในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พ.ศ. 2416 และในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการแสดงโขนในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พ.ศ. 2454 ส่วนงานอภิเษกสมรสปรากฏในบทละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ว่างานอภิเษกของบุษบาภิเษกมีการแสดงโขนในมหรสพสมโภช นอกจากนี้ยังปรากฏในเรื่องพระอภัยมณี กล่าวถึงโขนเป็นหนึ่งในมหรสพสมโภชตอนพระอภัยมณีอภิเษกกับนางสุวรรณมาลี เป็นต้น

5) งานบันเทิงและบำรุงศิลปะ การแสดงโขนมีจุดประสงค์อย่างหนึ่งคือเพื่อความบันเทิง ในขณะเดียวกันเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไปด้วย เช่น การแสดงโขนสมัครเล่นของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ แสดงในงานเปิดโรงเรียนนายร้อย (ทหารบก) ชั้นมัธยม พ.ศ. 2452 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงจัดแสดงโขนชุดนางลอย ณ สวนจิตรลดาโรฐาน พ.ศ. 2464 เพื่อเก็บเงินบำรุงเสือป่า

6) การแสดงโขนพระราชทาน ปัจจุบันสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงอนุรักษ์การแสดงโขนให้คงอยู่เป็นสมบัติอันทรงค่าทางวัฒนธรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดแสดงโขนพระราชทานตั้งแต่ พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ทั้งนี้ยังมีพระราชเสาวนีย์ให้จัดสร้างเครื่องแต่งกายโขนขึ้นใหม่ ปรับปรุงวิธีการแต่งหน้าโขนให้เหมาะสมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

7) **งานรับรอง** เมื่อมีอาคันตุกะจากต่างประเทศมาเยือนประเทศไทย โขนมักเป็นการแสดงที่ใช้ในการรับรองเสมอ เช่น พ.ศ.2505 แสดงโขนชุดหนุมานอาสา รับรองประธานสภาปฏิวัติแห่งสหภาพพม่า พ.ศ.2507 แสดงโขนชุดมัยราพณ์สะกดทัพถวายสมเด็จพระราชาธิบดีโบดวงและสมเด็จพระราชินีฟาบีโอลา แห่งเบลเยียม นอกจากนี้รับรองอาคันตุกะแล้ว โขนยังใช้แสดงรับบุคคลสำคัญของชาติ เพราะถือเป็นเครื่องหมายแสดงความยินดี ดังใน สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2440 เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับจากเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก พระบรมวงศานุวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาท ซึ่งมีกรมหมื่นปราบปรปักษ์ (พระยศขณะนั้น) กับเจ้าพระยาเทเวศรวงศ์วิวัฒน์เป็นแม่งานจัดโขนกลางแปลงที่ท้องสนามหลวงสมโภช และกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโขน

นอกจากนี้เสาวณิต วิงวอน (2556: 28-36) ยังกล่าวถึงโอกาสในการแสดงโขนในปัจจุบันไว้ว่า มีผู้เข้าใจว่าโขนแสดงแต่เฉพาะในงานศพ แท้จริงแล้วจะเห็นว่ามีการแสดงโขนในหลายโอกาส กล่าวได้ว่าทุกคราวที่มีงานใหญ่และสำคัญจะมีการแสดงโขนอยู่เสมอ เพราะถือสิ่งที่ก่อให้เกิดสวัสดิมงคลประการหนึ่ง เพราะต้นกำเนิดของโขนคือการชกนาคศึกดำบรรพอันเป็นการแสดงที่เป็นมงคล ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงกล่าวไว้ว่า “การเล่นในพระราชพิธีอินทราภิเษกนี้ ก็คือการเล่นแสดงตำนานในไสยศาสตร์เพื่อแสวงสวัสดิมงคล มาแต่มูลเหตุอันเดียวกันกับที่เล่นโขนเรื่องรามเกียรติ์...” หรือในเรื่องอิเหนา ตอนงานพระเมรุหมันหย้า มีกลอนตอนกล่าวถึงกรมหรสพในงานว่า “สมโภชพระศพเสร็จเจ็ดทิวา” การจัดงานเป็นการบูชาผู้ที่เคารพนับถือและรักใคร่ของคน ผู้ที่มีชีวิตอยู่ย่อมกระทำการสิ่งที่ดีไม่ใช้สิ่งอัปมงคลให้แก่ผู้ตาย อีกประการหนึ่งผู้ประดิษฐ์ศิลปะใด ๆ คงไม่มีจุดมุ่งหมายให้ศิลปะของตนเป็นสิ่งอัปมงคลอย่างแน่นอน

2.1.4 การฝึกหัดโขน

สมโภชน์ พนาวาส (2546) ได้อธิบายขั้นตอนในการฝึกหัดโขนไว้ว่า ในการแสดงโขนจะมีการแบ่งการคัดเลือกตัวละครที่จะใช้ในการฝึกหัดแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1) **ตัวพระ** รูปร่างหน้าตาสวยจุมูกเป็นสัน ลำคอโปร่งระหงไหล่ลาดพองาม ช่วงอกใหญ่ เอวเล็ก สะโพกพวย ช่วงแขนและช่วงขาสมส่วน

2) **ตัวนาง** รูปร่างหน้าตาสวยจุมูกับกับใบหน้าร่างเล็ก ช่วงแขนและขาไม่ยาวมาก ลำตัวเรียว เอวเล็ก สะโพกพาย

3) **ตัวยักษ์** รูปร่างใหญ่ ท่าทางแข็งแรงกำยำ

4) **ตัวลิง** รูปร่างป้อม ๆ ไม่สูงมากนัก ท่าทางหลุกหลิกคล่องแคล่ว

ผู้หญิงที่จะฝึกหัดเป็นตัวพระและตัวนางนั้น โดยจะฝึกหัดตั้งแต่การนั่งโดยนั่งพับเพียบ ตั้งเวิ้ง เวิ้งใหญ่ ดัดปลายนิ้ว หากเป็นตัวพระจะนั่งพับเพียบแบะเข่าออก ตัวนางจะนั่งพับเพียบหนีบหน้าขาเข้าซ้อนทับลดหลั่นกัน หลังจากนั้นจะมีการตัดร่างกายแขนขาในท่าต่าง ๆ เช่น ดัดมือดัดข้อมือ ดัดแขน ดัดหลัง นั่งกระดกเท้า ยกเท้า ฯลฯ เมื่อร่างกายพร้อมแล้วก็จะให้ฝึกหัดท่องจำท่วงและฝึกรำหน้าทับเพลงช้าและเพลงเร็ว หลังจากนั้นก็จะฝึกหัดรำแม่บทต่อไป สำหรับผู้ชายนั้นจะแบ่งเป็นตัวพระ ตัวยักษ์และตัวลิง มีการฝึกหัดแยกออกไปเรียกว่าฝึกหัดโขน โดยในระยะแรกจะฝึกพร้อมกันก็คือฝึกตบเข่าถองสะเอวและเต้นเสา (สมโภชน์ พนาवास, 2546)

โดยการคัดเลือกผู้แสดงและฝึกหัดโขน แต่เดิมการแสดงโขนจะใช้นักเรียนชายทั้งหมดตามแบบประเพณีโบราณ อาจารย์ผู้ฝึกหัดจะทำการคัดเลือกผู้แสดงที่เป็นตัวละครต่าง ๆ เช่น พระราม นางสีดา หนุมาน ทศกัณฐ์ เป็นต้น ซึ่งตัวโขนแต่ละจำพวกนี้ ผู้ฝึกหัดจะต้องมีลักษณะรูปร่างเฉพาะเหมาะสมกับตัวละคร มีการใช้สรีระร่างกาย และท่วงท่ากิริยาเอียงอย่างในการรำรำ การแสดงท่าทางประกอบการพากย์ การแต่งกายและเครื่องประดับที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งเมื่อคัดเลือกผู้แสดงได้แล้วจะเริ่มฝึกหัดโขนขั้นพื้นฐาน ดังนี้ การนั่ง เป็นการนั่งโดยนั่งพับเพียบ เวิ้งและเวิ้งใหญ่ ตั้งมีการดัดปลายนิ้วและช่วงแขน ตัวพระ ตัวยักษ์และตัวลิงจะหัดนั่งพับเพียบและแบะเข่าออก ต่างจากตัวนางที่หัดนั่งพับเพียบ รวมทั้งมีการตัดร่างกาย แขนขาในกิริยาท่าทางต่าง ๆ เช่น ดัดแขนและข้อมือ ดัดหลังการเดิน การย่างก้าวและการยกเท้า เป็นต้น

2.1.5 ประโยชน์ในการฝึกหัดโขน

ปัจจุบันการฝึกหัดโขนนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยแล้วนั้นยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฝึกหัดโขนอีกด้วยดังเช่นจากการศึกษาบทวิจัยของฐาปนีย์ สังสิทธิรงค์ (2557) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการฝึกหัดโขนไว้ว่า ปัจจุบันนาฏศิลป์ไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งโขนนั้น นอกจากจะเป็นศิลปะอย่างหนึ่งแล้ว ยังเป็นทางที่เด็กจะได้ปฏิบัติกิจกรรมมารยาทของไทย ซึ่งกิจกรรมมารยาทของ

เยาวชนไทยในสมัยปัจจุบันจะลุกนั่งแบบไทยก็ไม่สะดวก ถ้านั่งกับพื้นก็ต้องนั่งขัดสมาธิ หากนั่งพับเพียบแล้วก็นั่งไม่ได้นานเพราะปวดขาหรือปวดเข่า การแสดงความเคารพแบบกราบไหว้ก็ทำได้ อย่างแข็งกระด้าง เมื่อได้มาฝึกหัดโขนแล้ว การทรงตัว การจะเดินจะเหิน นั่งลุกก็รู้สึกกว้างขวางมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นในการฝึกหัดโขนท่ารำของตัวพระ ตัวนาง และเทวดานั้น วัตถุประสงค์ของท่ารำก็เพื่อให้ผู้รำมีวินัย กล่าวคือ ท่ารำของมนุษย์ผู้ชายและเทวดาจะแสดงถึงความสง่าผ่าเผยความองอาจกล้าหาญและความนอบน้อม ซึ่งเป็นมารยาทอันดีของสังคมไทย ส่วนท่ารำของตัวนางก็แสดงความสงบเสงี่ยม ความอ่อนหวาน และความนอบน้อมเช่นเดียวกัน

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น การฝึกหัดโขนยังทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านสุขภาพแก่ผู้ฝึกหัด เนื่องจากการแสดงโขนโดยทั่วไปเป็นการประยุกต์ใช้ทักษะทั้งทางด้านร่างกาย การรับรู้ และประสาทสัมผัส ซึ่งถ้าพูดในเชิงสุขภาพแล้ว โขนเป็นกิจกรรมทางกายที่มีประโยชน์มาก จะเห็นได้จากผู้ที่ทำการแสดงโขนนั้น ต้องใช้ร่างกายผ่านทางท่าทางของตัวละครต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ ตัวลิง โดยการแสดงท่วงท่าของโขนนั้น ผู้สวมบทบาทต้องอาศัยกำลังกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ เพื่อแสดงออกผ่านท่วงท่าต่าง ๆ ของตัวละคร ซึ่งกว่าที่ตัวละครเหล่านี้จะขึ้นเวทีทำการแสดงได้ก็ต้องผ่านการฝึกฝนอย่างหนัก โดยผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงเท่านั้น จึงจะแสดงโขนได้

จะเห็นว่าประโยชน์ในการฝึกหัดโขนนอกจากจะเป็นการพัฒนาศักยภาพทางร่างกายของผู้ฝึกหัดแล้วนั้น ยังเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพให้แก่ผู้ที่ฝึกหัดโขนอีกด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.1.6 สถานการณ์ของโขนในปัจจุบัน

ปัจจุบันการแสดงโขนมีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต จะเห็นว่าในอดีตนิยมจัดแสดงโขนเพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างความสุนทรีย์ะ โอกาสงานพระราชพิธี หรืองานมงคลต่าง ๆ และผู้ชมการแสดงก็มีกลุ่มเป้าหมายที่จำกัด กำหนดการจัดการแสดงก็ไม่เป็นที่เผยแพร่โดยทั่วไป แต่ในปัจจุบันการแสดงนาฏศิลป์ไทยต่าง ๆ รวมทั้งการแสดงโขนจะเปลี่ยนไปในรูปแบบเชิงพาณิชย์ ซึ่งเรียกว่านาฏยพาณิชย์ อันหมายถึงการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่ต้องอาศัยการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการและการตลาด เข้ามามีส่วนช่วยเพื่อให้สัมพันธ์กับสภาพสังคม และเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน (นริรัตน์ พินิจธนสาร: 2553 อ้างถึงใน ฐาปนีย์ สังสิทธิวงศ์: 2557) ซึ่งถือเป็นแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงนาฏศิลป์ไทยอีกทางหนึ่ง ที่อาจเป็นการปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของนาฏศิลป์

ไทย เช่น การพัฒนาเรื่องฉาก แสง สีและการใช้เทคนิคสมัยใหม่ หรือแม้กระทั่งปรับเปลี่ยนรูปแบบ การแสดงนาฏศิลป์ และนาฏยพาณิชย์แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ (1) รูปแบบการแสดงที่ยังคงความ ดั้งเดิมแต่นำเรื่องของการพาณิชย์มาช่วยเสริม (Innovate) และ (2) รูปแบบการแสดงที่มีการ เปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับธุรกิจเชิงพาณิชย์ (Commercialize)

โฉนเชิงพาณิชย์จะมีรูปแบบการบริหารจัดการที่แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามแต่ละฝ่าย หรือหน่วยงานตามที่โรงละครกำหนดขึ้น ซึ่งในการดำเนินงานนั้นจะต้องสามารถทำงานร่วมกันและ สัมพันธ์กันได้อย่างดี เพื่อให้การแสดงที่ออกมาสู่สายตาผู้ชมมีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยแบ่งการ ทำงานออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายอำนวยการแสดง ฝ่ายจัดการแสดงและฝ่ายธุรการ ในด้านการแสดง โฉนพาณิชย์จะเน้นความอลังการในเรื่องของการแต่งกาย แสง สี เสียง และอุปกรณ์ประกอบการแสดง ที่สร้างความประทับใจตื่นตาตื่นใจมากกว่าเนื้อเรื่อง ระยะเวลาในการแสดงประมาณ 15-20 นาที

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนโฉน

2.2.1 ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision making)

ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม บรรทัด ฐานของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดง พฤติกรรม หากความตั้งใจในการจะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมมีความหนักแน่นต่ำ การมีปัจจัยหรือ ข้อมูลใหม่เข้ามาล่วงหน้าเพียงเล็กน้อยก็อาจมีอิทธิพลทำให้บุคคลเปลี่ยนการตัดสินใจได้ แต่หากความ ตั้งใจของบุคคลมีความหนักแน่นสูง การได้รับปัจจัยหรือข้อมูลใหม่มักจะไม่เพียงพอทำให้บุคคลเปลี่ยน การตัดสินใจในการแสดงพฤติกรรมได้ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ (วรพจน์ บุษราคัมวดี, 2541: 113) ได้แก่ ตัวบุคคลผู้ทำการตัดสินใจ ประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ ทางเลือก ต่าง ๆ ที่ทำบรรลุเป้าหมาย และสภาพการณ์ที่ทำการตัดสินใจ ซึ่งสามารถอธิบายผ่านทฤษฎีการ ตัดสินใจ (Decision making)

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การตัดสินใจ ไว้ดังนี้

บาร์นาร์ด (Chester I. Barnard, 1970 อ้างถึงใน พะยอม วงศ์สารศรี: 2542, 4) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่า เทคนิคในการที่จะพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ให้เหลือทางเลือกเดียว

บรยองค์ โตจินดา (2548: 178) กล่าวถึงความหมายของการตัดสินใจว่า การตัดสินใจหมายถึง การที่ผู้ตัดสินใจได้กระทำการตัดสินใจและสั่งการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การวินิจฉัยสั่งการหรือการตัดสินใจเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะการวินิจฉัยสั่งการจะเป็นการเลือกทางเลือกดำเนินการที่ดีที่สุดในการบรรเทาทางเลือกหลาย ๆ

สมคิด บางโม (2548: 175) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทาง เป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้อาจเป็นการตัดสินใจที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งหลายอย่างเพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในทางปฏิบัติการตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุงยากสลับซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหาให้วินิจฉัยมากกว่าหนึ่งทางเสมอ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้วินิจฉัยปัญหาว่าจะเลือกสั่งการปฏิบัติโดยวิธีใดจึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุดและบังเกิดผลประโยชน์สูงสุด

ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นการนำแนวความคิดที่มีเหตุผล ในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดซึ่งสามารถจำแนกตามวิธีการตัดสินใจ (สุโขทัยธรรม) ดังนี้

1) ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการคาดการณ์ มีการใช้เทคนิคการคาดการณ์และการพยากรณ์เข้ามาประกอบการตัดสินใจ

2) ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการพรรณนา หรือเรียกอีกอย่างว่า การตัดสินใจทางวิทยาศาสตร์ เป็นการใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ ดังนั้นผู้ตัดสินใจจะต้องมีการพิสูจน์และเห็นจริงจึงจะดำเนินการตัดสินใจได้

3) ทฤษฎีการตัดสินใจโดยกำหนดความ เป็นทฤษฎีที่คำนึงถึงแนวทางการตัดสินใจควรจะเป็นหรือน่าจะเป็นอย่างไร จึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการตัดสินใจได้

การตัดสินใจมีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณา 4 องค์ประกอบ อันได้แก่ (1) ผู้ทำการตัดสินใจ (2) ประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ (3) ทางเลือกต่าง ๆ ที่บรรลุเป้าหมายได้ (4) สภาพการณ์ที่ทำการตัดสินใจ ดังนี้

1) **ผู้ทำการตัดสินใจ** เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะการตัดสินใจจะดีหรือไม่ขึ้นกับบุคคลผู้ตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้ตัดสินใจจำเป็นต้องมีข้อมูล มีเหตุผล มีค่านิยมที่ถูกต้องสอดคล้องต่อการบรรลุเป้าหมาย

2) **ประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจ** เป็นองค์ประกอบที่สองที่ต้องให้ความสำคัญ ปัญหาที่ต้องตัดสินใจนั้นจำแนกได้หลายประการ เช่น จำแนกตามโรค โครงสร้างและระบบงานบกพร่อง โรคพฤติกรรมบกพร่อง และโรคเทคโนโลยีและวิทยาการบกพร่อง และเมื่อกำหนดปัญหาได้ชัดว่าเป็น ปัญหาเรื่องอะไรก็สามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

3) **ทางเลือกต่าง ๆ ที่บรรลุเป้าหมายได้** เป็นองค์ประกอบที่สามที่ต้องคำนึงถึง ผู้ตัดสินใจต้องพยายามที่จะค้นหาทางเลือกที่ดีกว่าอยู่เสมอและสร้างทางเลือกให้มากกว่า 2 ทางเลือก

4) **สภาวะการณ์ที่ทำการตัดสินใจ** ในการตัดสินใจจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาวะการณ์ที่ทำการตัดสินใจในขณะนั้นว่าเป็นสภาวะการณ์ใด ซึ่งมี 3 ประการ ดังนี้

(1) **สภาวะการณ์ที่แน่นอน** เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ทำการตัดสินใจทราบทางเลือกต่าง ๆ และทราบถึงผลที่จะเกิดขึ้นของแต่ละทางเลือกอย่างดีด้วย การตัดสินใจในสภาวะการณ์ที่แน่นอนนี้ย่อมมีโอกาสถูกต้องมากที่สุด

(2) **สภาวะการณ์ที่เสี่ยง** เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ตัดสินใจทราบทางเลือกต่าง ๆ และทราบโอกาสความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้น ผู้ตัดสินใจจะตัดสินใจเมื่อมีโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์

(3) **สภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน** เป็นสภาวะการณ์ที่ผู้ทำการตัดสินใจอาจทราบทางเลือกต่าง ๆ แต่ไม่ทราบผลที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก โดยไม่สามารถคาดคะเนความน่าจะเป็นของแต่ละทางเลือกภายใต้สภาวะการณ์ดังกล่าว ผู้ทำการตัดสินใจจึงไม่ควรตัดสินใจใด ๆ ลงไปจนกว่าจะมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากกว่าที่มีอยู่

2.2.2 ทฤษฎีแรงจูงใจ

บรรทัดฐานของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้น กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนล้วนมีความเชื่อที่แตกต่างกัน แต่หากปราศจากข้อมูลในด้านนั้น ๆ มนุษย์ก็จะเชื่อถือบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนเอง หรือเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับตนเอง (Santrock, 2003) ซึ่งสิ่งเหล่านั้นเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดความแตกต่างทางพฤติกรรมขึ้นและได้พัฒนาต่อมาเรียกว่า “แรงจูงใจ” เป็นเหตุให้มนุษย์มีความเชื่อที่จะกระทำการใด ๆ แตกต่างกันไป

คำว่า “แรงจูงใจ (Motivation)” มีผู้นิยามไว้หลากหลาย ดังต่อไปนี้

สิทธิโชค วรานุสันติกูล (2546, 157) อธิบายว่า แรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้น หรือแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เป็นแรงที่ให้พลังงานกระตุ้นร่างกายให้กระทำพฤติกรรม เป็นแรงกระตุ้นที่มีการกำหนดทิศทางไว้ว่าจะกระทำพฤติกรรมออกไปอย่างไร แบบใด และเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นเอาไว้

รังสรรค์ โฉมยา (2553: 277) ให้คำนิยามไว้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง สาเหตุหรือสิ่งที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม โดยทั่วไปแรงจูงใจเป็นสภาวะที่บุคคลถูกกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองกำหนดไว้ หรือพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการที่นำไปสู่เป้าหมาย หรือพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยแรงขับ (Drive) ของแต่ละบุคคล

จากคำนิยามข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง กลไก หรือกระบวนการที่เป็นแรงขับ หรือแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมใด ๆ ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือเพิ่ม/ลดความเข้มแข็งและพลังของการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

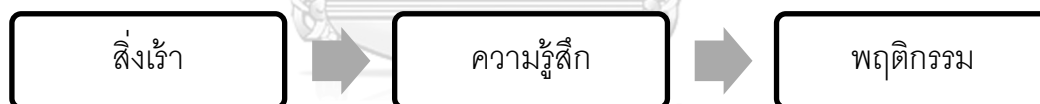
Robbins, Stephen P. (2003) ได้จำแนกแรงจูงใจเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคลหรือแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมหรือแรงจูงใจภายนอก ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงกระตุ้นตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการค้นพบหรือเอาชนะสิ่งท้าทายต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความสนใจหรือเพื่อทดสอบศักยภาพของตนเอง ซึ่งแรงกระตุ้นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะรางวัล สิ่งล่อใจ หรือการถูกลงโทษ แต่ “กิจกรรมที่บุคคลกระทำเป็นสิ่งสร้างความพึงพอใจและ

เป็นรางวัลในตัวของมันอยู่แล้ว” เช่น เมื่อจบคาบเรียนในรายวิชาจิตวิทยาในสัปดาห์สุดท้ายใหม่ นิสิตมีการอ่านทบทวน และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาโดยการยืมหนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยาจากห้องสมุดเพราะนิสิตสนใจศึกษาและอยากเรียนรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา ไม่ใช่เพราะต้องการคำชมจากอาจารย์ หรือ เกรด A หรือมีใครบังคับให้นิสิตอ่านทบทวนและยืมหนังสือจิตวิทยา เป็นต้น

2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อม เช่น ตัวเสริมแรง (คะแนนสอบ เกรด รางวัล) หรือ การถูกลงโทษ กล่าวคือ หากกระทำใด ๆ ด้วยแรงจูงใจภายนอก ไม่ได้กระทำเพราะความสนใจ แต่เลือกที่จะกระทำเพราะต้องการได้รับสิ่งตอบแทนหรือหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เช่น นิสิตเข้าเรียนรายวิชานี้ทุกคาบ เพราะต้องการคะแนนเก็บอย่างน้อย 10 คะแนน เป็นต้น

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552: 118) กล่าวว่า นักจิตวิทยาที่ยึดถือทฤษฎีปัญญาานิยมเกี่ยวกับแรงจูงใจ เชื่อว่ากระบวนการรู้คิดมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย เน้นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจ ซึ่งอธิบายโดยรูปแบบดังต่อไปนี้

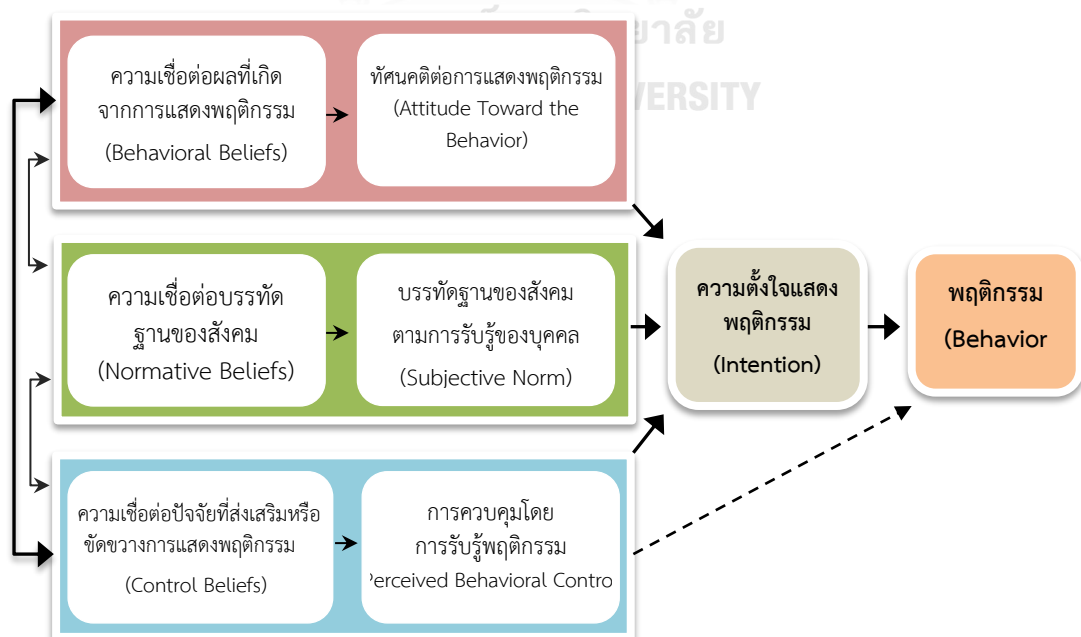

แนวคิดปัญญาานิยมนี้เป็นแนวคิดร่วมสมัยที่อธิบาย แรงจูงใจ ภายใต้ความเชื่อว่า มนุษย์มีเหตุผล และตระหนักรู้ในแรงจูงใจของตนเอง ดังนั้น การอธิบายเกี่ยวกับ แรงจูงใจ จึงเน้นปัจจัยทางปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Factors) เช่น การที่นิสิตสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการเรียน โดยปฏิเสธที่จะโดดเรียนและไปดูภาพยนตร์กับเพื่อน เพราะนิสิตต้องการเข้าเรียน ทบทวนบทเรียน เพื่อให้ผลการเรียนของตนเองดีขึ้นจากเทอมที่ผ่านมา เป็นต้น ซึ่งนักจิตวิทยากลุ่มปัญญาานิยมนี้ให้ความสำคัญกับ “แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation)” เช่น นิสิตเรียนอย่างหนักเพราะต้องการใช้ความพยายามทั้งหมดที่ตนเองทำได้ และต้องการประสบความสำเร็จในอนาคต (เป็นแรงจูงใจภายใน)

2.2.3 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผน (Theory of Planned Behavior) ของเอจเซน เป็นทฤษฎีที่พัฒนาต่อเนื่องมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของฟิชบายน และเอจเซน (Fishbein (Fishbein and Ajzen, 1980 อ้างถึงใน อีระพร อูวรรณโณ: 2535, 290) โดยเพิ่มองค์ประกอบด้านการรับรู้การควบคุมการกระทำพฤติกรรม มีความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลในสังคมโดยการควบคุมการกระทำของบุคคลมาจากการรับรู้ (Cognitive) และความคาดหวัง (Expectancy) ที่เกิดเฉพาะกับสถานการณ์ และขึ้นกับปัจจัยสนับสนุน การมีโอกา หรือทรัพยากรในการควบคุมการกระทำนั้นทำให้เกิดความต้องการความมุ่งมั่น เจตนา หรือความพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นให้สำเร็จ (Behavioral achievement) (Fishbein and Ajzen, 1980 อ้างถึงใน อีระพร อูวรรณโณ: 2535, 297)

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนนี้ถูกนำมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อทำนายและอธิบายการเกิดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavior Control) เนื่องจากพบว่า มีปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ส่งผลทำให้ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมเปลี่ยนไป หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมได้ก็อาจทำให้บุคคลตัดสินใจกระทำพฤติกรรมโดยไม่ผ่านความตั้งใจ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนได้ถูกพัฒนามาจนถึงปี 2006 โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

พฤติกรรม (Behavior) คือ การแสดงและกิริยาท่าทางของสิ่งมีชีวิตที่เกิดร่วมกันกับสิ่งแวดล้อม เป็นการตอบสนองของระบบ หรือสิ่งเร้า หรือการรับเข้าทั้งหลาย ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอก มีสติหรือไม่มีสติระลึกร ชัดเจนหรือแอบแฝง และโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ได้แก่

ชิมบาร์โด (อ้างถึงในอารยา มะเชื้อเทศ, 2550: 15) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรม (Behavior) ไว้ว่า เป็นผลจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่าง ๆ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (อ้างถึงในวลัยพร สกุลทอง, 2551: 10) ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ โสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และทางผิวหนังหรือมีฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ

ไพบุลย์ เทวรักษ์ (อ้างถึงในวลัยพร สกุลทอง, 2551: 10) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ การแสดงอาการ หรือ อากัปกริยาของอินทรีย์ (Organism) ทั้งในส่วนที่เจ้าของพฤติกรรมเองเท่านั้นที่รู้ได้ และในส่วนที่บุคคลอื่นอยู่ในวิสัยที่จะรู้ได้

ชุตตา จิตพิทักษ์ (อ้างถึงในฐิตินัน งามสงวน, 2549: 25) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลทั้งที่เป็นการแสดงปรากฏออกมาภายนอก และสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น ค่านิยมที่ยึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทศนคติที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ รสนิยมที่เชื่อถือเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ

จากคำนิยามดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ได้ เช่น การทำงานของกล้ามเนื้อ การเดิน การคิด การพูด ความรู้สึก ความชอบ หรือความสนใจ เป็นต้น

ความตั้งใจแสดงพฤติกรรม (Intention) หมายถึง เจตนาหรือความต้องการที่จะพยายามทำพฤติกรรมนั้น ๆ สำหรับพฤติกรรมที่อยู่ภายใต้การควบคุมของบุคคลอย่างเต็มที่ ความตั้งใจเพียงตัวเดียวก็เพียงพอที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น แต่สำหรับพฤติกรรมของบุคคลที่ประสบปัญหาในการควบคุมเป็นอย่างมาก ความตั้งใจเพียงตัวเดียวอาจจะไม่เพียงพอที่จะทำให้แสดงพฤติกรรมนั้นได้

การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากความตั้งใจแสดงพฤติกรรม และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมนั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ (1) ทักษะที่มีต่อพฤติกรรม (2) บรรทัดฐานของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม และ (3) การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเองในการแสดงพฤติกรรม โดยการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมยังมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมมนุษย์ด้วย (Fishbein and Ajzen, 2010: 1-3) โดยปัจจัยหลักที่แสดงถึงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการชี้แนะโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ (1) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (2) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และ (3) ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม ซึ่งความเชื่อแต่ละตัวจะส่งผลต่อปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1) ทักษะที่มีต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior) เกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับผลที่อาจจะตามมาจากพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) โดยเป็นการประเมินของบุคคลที่มีต่อภาพรวมของพฤติกรรมใด ๆ ซึ่งเกิดจากความเชื่อกับผลที่น่าจะตามมาจากพฤติกรรมนั้น โดยบุคคลมีความเชื่อว่า หากได้กระทำพฤติกรรมใดแล้วได้รับผลในทางบวก ก็จะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้าม หากได้กระทำพฤติกรรมใดแล้วได้รับผลในทางลบ บุคคลก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และเมื่อมีทัศนคติในทางบวกต่อพฤติกรรมนั้น ก็ย่อมจะส่งผลให้มีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น (Behavioral Intention)

องค์ประกอบของทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ (1) ด้านความคิดและสติปัญญา (Cognitive Component) เป็นความคิด การใช้ปัญญา การตอบสนองต่อบุคคล ในลักษณะของการรับรู้อันสืบเนื่องมาจากความคิด ความเชื่อ และความเข้าใจ

(2) ด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านอารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้า

(3) ด้านพฤติกรรม (behavior Component) คือความโน้มเอียงที่บุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางเดียวกันหรือตรงข้าม ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อ

2) บรรทัดฐานของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรม (Subjective Norm) เกิดจากความเชื่อของบุคคลในเชิงบรรทัดฐานทางสังคม (Normative Beliefs) เป็นการประเมินของบุคคลที่มีต่อการได้เห็นหรือได้รับรู้ข้อมูลจากบุคคลในสังคม โดยประเมินถึงความน่าเชื่อถือของบุคคล ซึ่งหากเกิดความเชื่อถือต่อบุคคลนั้นก็ส่งผลให้เขามีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมตามพฤติกรรมหรือคำบอกเล่าของบุคคลนั้น โดยบรรทัดฐานทางสังคมของมนุษย์มีความเชื่อและรับรู้ไว้ว่า หากบุคคลใดก็ตามที่มีความสำคัญต่อเขา ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่เขาเคารพนับถือหรือให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจหรือบุคคลที่ใกล้ชิดได้กระทำพฤติกรรมใดแล้ว เขาก็มีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและกระทำพฤติกรรมนั้นด้วย (Lesser, J.G. & Pope, D.S., 2011: 5-6) ซึ่งกลุ่มอ้างอิงในแต่ละคนจะมีความสำคัญในแต่ละเรื่องที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเด็นของเรื่องหรือพฤติกรรมใดที่จะสอดคล้องกับกลุ่มอ้างอิงนั้น

3) การรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (Perceived Behavioral Control) เกิดจากความเชื่อของบุคคลที่มีต่อปัจจัยที่อาจจะส่งเสริมหรือขัดขวางต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น (Control Beliefs) ซึ่งเป็นการประเมินของบุคคลถึงความยากหรือง่ายในการแสดงพฤติกรรมต่อสถานการณ์นั้น โดยการรับรู้หรือเชื่อว่าตนสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้ในทิศทางที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากความพร้อมของปัจจัยภายในที่ เอื้ออำนวยต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น หากปัจจัยภายในมีความพร้อมจะส่งผลให้เขามีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามหากปัจจัยภายในไม่เอื้ออำนวย บุคคลนั้นก็เลยจะไม่มีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น (Ajzen, 1991: 179-180) ซึ่งความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมของพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจาก

- (1) ประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ๆ ในอดีต
- (2) ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการบอกเล่าจากผู้อื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น ๆ
- (3) การสังเกตจากประสบการณ์ของคนคุ้นเคยและเพื่อน
- (4) มีตัวแปรอื่น ๆ ที่เพิ่มหรือลดการรับรู้ความยากของการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ

ลอริง (Loring L.R., 1996) ได้ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนในการศึกษาความแตกต่างของความตั้งใจและความรู้สึกของนักศึกษาวิชาเอกประถมศึกษา 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 เรียนวิชาดนตรีพื้นฐานสำหรับครู และกลุ่มที่ 2 เรียนวิธีการสอนดนตรี โดยนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างทางสถิติทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) นักเรียนกลุ่มที่ 2 ที่เรียนวิธีการสอนดนตรีนั้นมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมดนตรีน้อยกว่าและมากกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนวิชาดนตรีพื้นฐาน 2) นักเรียนกลุ่มที่เรียนวิธีการสอนดนตรีจะมีความเชื่อเกี่ยวกับทักษะทางดนตรี มีความรู้สึกทางบวกต่อความสามารถในการจัดดนตรีมากกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนวิชาดนตรีพื้นฐาน 3) นักเรียนที่เรียนวิธีการสอนดนตรีจะมีความรู้สึกที่ดีต่อการจัดดนตรีในห้องเรียนมากกว่านักเรียนอีกกลุ่ม

2.2.3.1) ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ในการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแบบแผนกล่าวว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่อาจจะตามมาจากพฤติกรรม ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมขึ้น ซึ่งหากมีความเชื่อในทางบวกก็จะเกิดทัศนคติในทางบวก แต่หากมีความเชื่อในทางด้านลบก็จะเกิดทัศนคติในด้านลบ ซึ่งทั้งหมดสามารถก่อให้เกิดความแตกต่างทางด้านพฤติกรรมที่ได้แสดงออกมาได้ โดยสามารถอธิบายได้โดยผ่านทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ ดังนี้

สุพานี สฤกษ์วานิช (2552: 71) กล่าวถึงความหมายของทัศนคติเอาไว้สองแบบว่า (1) เป็นความเชื่อ และความรู้สึกในเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และ (2) เป็นความคิดเห็นหรือคำพูดในเชิงปริมาณ (Evaluative Statements) ที่มีต่อเหตุการณ์ต่อบุคคลหรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในแง่บวกหรือแง่ลบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เชื่อหรือไม่เชื่อ ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ เช่น ฉันชอบพรรคการเมืองนี้ ฉันไม่ชอบพรรคการเมืองนั้น เป็นต้น

ชิฟแมน และ คานุก (Schiffman and Kanuk, 1994: 657) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่าทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่เรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจหมายถึงการแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียง พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อบางสิ่ง เช่น ตราสินค้า บริการ ร้านค้าปลีก เนื่องจากเป็นผลของ

กระบวนการทางจิตวิทยา ที่ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่ต้องแสดงว่าบุคคล กล่าวถึงอะไรหรือทำอะไร

นิวคอมป์ (Newcomb, 1961) ได้กล่าวว่าทัศนคติของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม แสดงออกมาทางพฤติกรรม ทั้งในด้านที่เป็นลักษณะพึงพอใจหรือชอบพอ ทำให้เกิดความพอใจต้องการในสิ่งนั้น เรียกว่า Positive Attitude กับอีกลักษณะที่แสดงถึงความไม่พอใจ เพื่อ ไม่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น เรียกว่า Negative Attitude

ดังนั้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่าทัศนคติคือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลซึ่งได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต โดยจะแสดงออกต่อคนรอบข้าง สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีทั้งในด้านบวกหรือด้านลบ เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพื่อประเมินว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลและตีความได้จากสิ่งที่คนพูดออกมาอย่างไม่เป็นทางการหรือจากการสำรวจหรือจากพฤติกรรม

โดยทั่วไปนั้นทัศนคติจะไม่ได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่แรกเริ่ม พาณี สฤกษ์วานิช (2552: 71-72) ได้กล่าวถึงบ่อเกิดของทัศนคติไว้ 3 ประการ ดังนี้

1) การได้รับประสบการณ์ตรง เช่น หากคน ๆ หนึ่งไปที่ว่าการอำเภอ เขาต้องนั่งคอยเจ้าหน้าที่ตลอดทั้งวัน และยังเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ตั้งใจทำงาน จะทำให้คน ๆ นั้นเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อข้าราชการ หรือหากไปติดต่อธุรการแล้วได้พบเห็นการจ่ายเงินสินบน คน ๆ นั้นก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อข้าราชการกรมนั้น เป็นต้น

2) การเรียนรู้และดูดซับจากครอบครัว เช่น ครอบครัวที่เป็นครู ลูก ๆ ก็มักสืบทอดอาชีพครูมีทัศนคติความชอบในอาชีพครู หรือในทางตรงข้ามหากได้รับข้อมูลในเชิงลบก็อาจก่อให้เกิดทัศนคติเชิงลบต่ออาชีพนี้ได้เช่นกัน

3) การได้รับอิทธิพลและรับข้อมูลจากกลุ่มที่สังกัด เช่น กลุ่มเพื่อน โรงเรียนที่ทำให้มีทัศนคติโอนเอียงไปตามเพื่อน ๆ เป็นต้น

นอกจากนั้นอัลพอร์ท กอร์ดอน (Gordon W. Allport, 1975) ให้ความคิดเห็นว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ที่ได้รับวัฒนธรรมและประเพณีจากบิดามารดาแล้วรับมาปฏิบัติตาม เกิดจากความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างว่าสิ่งใดชอบหรือไม่ชอบ เกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เกิดจากการเลียนแบบเช่นนำทัศนคติของบุคคลที่เป็นตัวอย่างมาเป็นของตน

ในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม นักจิตวิทยาได้ศึกษาโครงสร้างของทัศนคติ โดยการกำหนดส่วนประกอบของทัศนคติเพื่ออธิบายพฤติกรรมที่คาดคะเนซึ่งสามารถจัดองค์ประกอบของทัศนคติได้ 3 ประการ ดังที่ซิมบาร์โดและเอ็มเบอร์เซน (Zimbardo and Ebbesen, 1970 อ้างถึงใน พรทิพย์ บุญนิพัทธ์, 2531: 49) จัดไว้ดังนี้

- 1) **องค์ประกอบด้านความรู้** คือส่วนของความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งในแง่บวกและลบจากความรู้ที่มี
- 2) **องค์ประกอบด้านอารมณ์** คือส่วนของอารมณ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องในการมองสิ่งต่าง ๆ แล้วตัดสินว่าชอบหรือไม่ชอบ
- 3) **องค์ประกอบด้านพฤติกรรม** คือส่วนของการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดหรือสิ่งแวดล้อม เป็นผลขององค์ประกอบทั้งสองด้านบนทั้งองค์ประกอบด้านความรู้และอารมณ์

โดยปกติแล้วทัศนคติของมนุษย์มักจะสอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออกมา แต่อย่างไรก็ตามทัศนคติบางอย่างอาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน หากทัศนคตินั้นเป็นทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสุพานี สฤกษ์วานิช (2552: 76-77) ได้เสนอวิธีที่จะใช้เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติไว้ดังนี้

- 1) **ให้ข้อมูลใหม่จากแหล่งที่น่าเชื่อถือ** เพราะที่เรามีทัศนคติแบบนี้ ก็อาจเป็นเพราะว่าไม่รู้หรือไม่มีข้อมูล หรือได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง โดยข้อมูลใหม่นี้ต้องมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ หรือจากบุคคลที่น่าเชื่อถือเท่านั้น จึงจะทำให้เปลี่ยนทัศนคติได้ ซึ่งในกิจกรรมการโฆษณาเราจึงเห็นการใช้ดารารายานตร์ บุคคลที่มีชื่อเสียงหรือมีความน่าเชื่อถือเช่น แพทย์มาทำการโฆษณาเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่ข่าวสารข้อมูลที่ต้องการสื่อสารนั้น
- 2) **กระตุ้นความกลัวหรือลดความกลัวแล้วแต่กรณี** เช่น เด็ก ๆ จะไม่ชอบหอมฟันเพราะกลัวเจ็บ ดังนั้นเราจึงต้องลดความกลัวของเด็ก ทัศนคติที่มีต่อหอมฟันและการทำฟันจึงจะดีขึ้น หรือกรณีกระตุ้นความกลัวให้มากขึ้นจนเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม คือกรณีที่หมคนหนทางต้องสู้แบบหัวชนฝาเท่านั้น

3) **ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่มาที่ไป เหตุผล
ข้อจำกัดต่าง ๆ จึงเข้าใจและยอมรับหรือมีการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติได้

นอกจากนั้น Jim Stewart (1996 อ้างถึงใน สุพานี สฤกษ์วานิช, 2552: 77-78)
อ้างถึง ว่าได้เสนอกรอบแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ด้วยกัน 3 แนวทางคือ

1) แนวทางในเชิงอำนาจและการบังคับ (Power/Coercive Approach)

แนวทางนี้อยู่อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบปฏิบัติการ (Operant Conditioning Theory) โดยใช้รางวัลและการลงโทษเป็นเครื่องมือ วิธีนี้จะเป็นการกำหนดตัวแปรของพฤติกรรมที่ต้องการ โดยเราพยายามให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนไปในทิศทางหรือผลลัพธ์ที่เราต้องการ และเมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนก็จะเกิดการเปลี่ยนในทัศนคติตามมา

2) แนวทางการสังเกตและการใช้เหตุผล (The Empirical/Rational Approach)

แนวทางนี้อยู่บนพื้นฐานของจิตวิทยาการรับรู้ (Cognitive Psychology) โดยจะพยายามชักชวนด้วยเหตุผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เช่น การโฆษณาเพื่อรณรงค์ภัยร้ายของโรคเอดส์ เพื่อสร้างทัศนคติให้รักครอบครัว ไม่สูบบุหรี่

3) แนวทางการสร้างบรรทัดฐาน/ ให้การศึกษา (The Normative/Re-educative Approach)

แนวทางนี้มีขั้นตอนตามแนวคิดในการบริหารการเปลี่ยนแปลงของ Lewin คือ

(1) ละลายสภาพเดิม โดยจะพยายามเอาชนะการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนเช่น สร้างบรรยากาศของการสนับสนุน และการช่วยเหลือที่เป็นแบบไม่มีการประเมิน (Nonjudgmental) หรือไม่สนับสนุนการแสดงทัศนคติ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือถ้าเขาแสดงทัศนคติ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เราจะให้การตอบสนองในทางลบกลับไป

(2) ด้วยแนวทางต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยละลายทัศนคติเดิม และจะเกิดการเปิดรับทัศนคติใหม่ ๆ ได้

(3) ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง จะเป็นการให้ข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดทัศนคติใหม่ ๆ โดยการให้เขาได้รับรู้และซึมซับข้อมูลนี้จากบุคคลที่มีความสำคัญในกลุ่มอ้างอิงของเขา และพยายามให้เขาได้เผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่สนับสนุนให้เขาได้มีทัศนคติใหม่ที่พึงประสงค์นั้น

(4) ขั้นตอนการทำให้คงอยู่ในขั้นนี้จะต้องพยายามหาวิธีการรักษาทัศนคติใหม่นั้นให้คงอยู่ให้ยาวนานเช่น การใช้นโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือบรรยากาศต่าง ๆ ในองค์การสนับสนุนทัศนคติใหม่เหล่านั้น

2.2.3.2) ทฤษฎีบรรทัดฐานของสังคม

การจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมปรากฏการณ์ทางสังคมหลายอย่าง เริ่มจากการจัดให้มีกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกของสังคมยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน และสืบต่อกันจนเป็นบรรทัดฐานทางสังคม หรือปทัสถานทางสังคม (Social Norms) มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ ดังนี้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2523: 83) กล่าวว่าบรรทัดฐาน ได้แก่ กฎเกณฑ์ของสังคมที่แสดงว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมและไม่เหมาะสมไม่ควร ทั้งนี้เพื่อการอยู่รอดของสังคมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคมเป็นสำคัญ

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2532: 353) อธิบายว่า บรรทัดฐานทางสังคม คือ แนวทางหรือวิถีทางของการกระทำหรือความประพฤติเฉพาะอย่าง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทางสังคมตามความคาดหมายของกลุ่ม หรือตามค่านิยมของสังคมนั้น ๆ

จึงสามารถสรุปได้ว่า บรรทัดฐานทางสังคม หมายถึง มาตรฐานที่คนส่วนใหญ่ในกลุ่มยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ได้แก่ กฎ ระเบียบ แบบแผนความประพฤติต่าง ๆ โดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ วิถีประชา, กฎศีลธรรม และกฎหมาย

ความสำคัญของบรรทัดฐานต่อการจัดระเบียบทางสังคม คือ เป็นแนวทางพฤติกรรมของมนุษย์ที่ทุกคนมีความเข้าใจร่วมกัน ทำให้มีการประพฤติปฏิบัติในแนวเดียวกัน มีไว้ควบคุมสมาชิกในสังคมให้อยู่ในกรอบของสังคม ไม่เป็นอันตรายต่อสังคม

2.2.3.3) ทฤษฎีความสามารถของตนเอง (Self-efficacy Theory)

ทฤษฎีความสามารถของตนเองเดิมเป็นแนวคิดหนึ่งในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์อย่างยิ่งเพราะหากบุคคลไม่เชื่อมั่นในตนเอง แม้จะมีความรู้ความสามารถก็ไม่อาจทำกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จได้ Bandura (1997) อธิบายว่า การที่มนุษย์จะรับเอาพฤติกรรมใดไว้ ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่

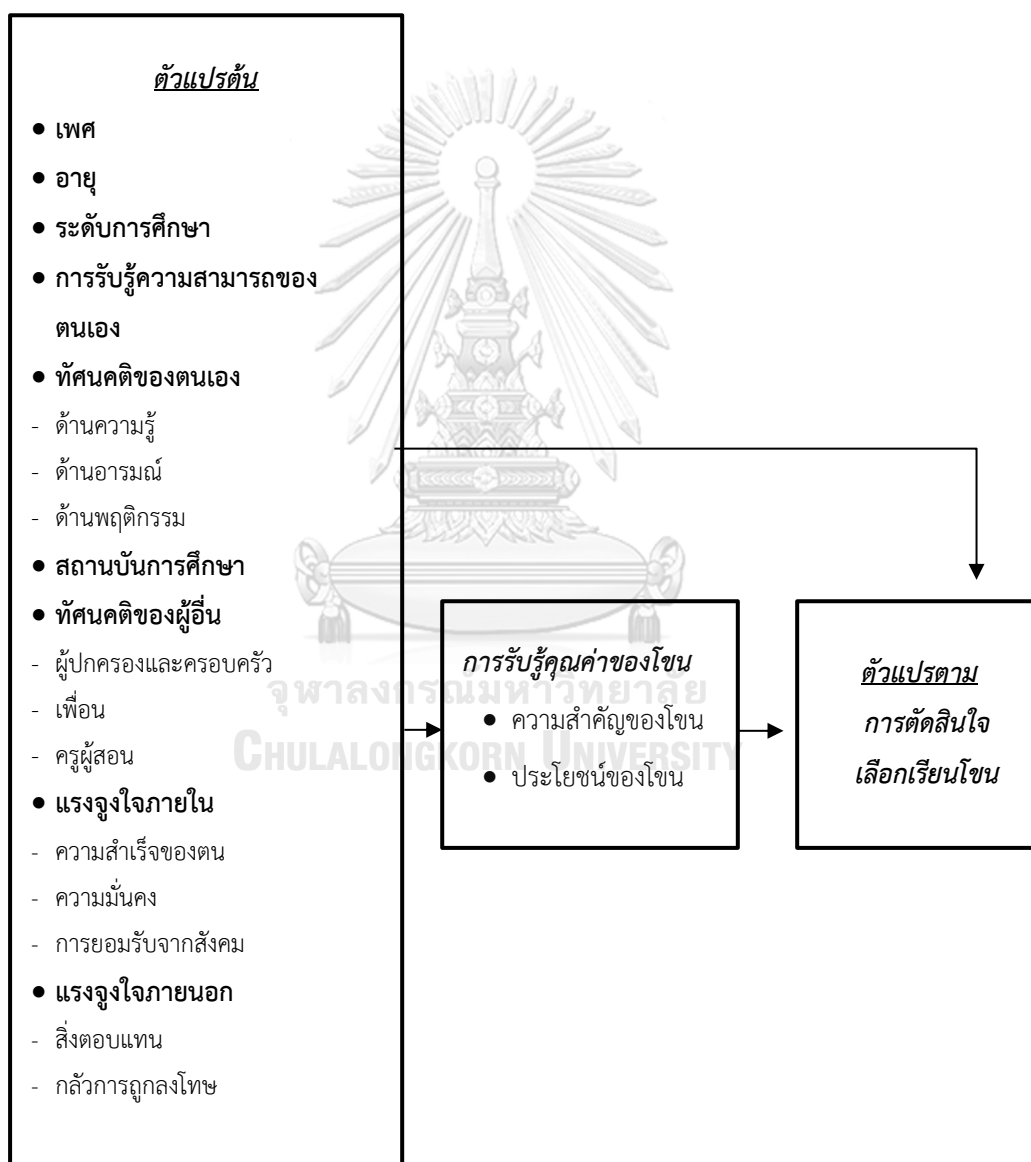
1) ความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome Expectancies) หมายถึง ความคาดหวังของบุคคลเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นถ้าหากรับเอาพฤติกรรมนั้น ๆ มาปฏิบัติ ซึ่งผลลัพธ์ที่คาดหวังอาจมีหลายรูปแบบ เช่น ความปลอดภัยจากการเป็นโรคต่าง ๆ หรือการไม่ประสบอุบัติเหตุ เมื่อปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ซึ่งถือเป็นผลลัพธ์ทางด้านร่างกาย (Physical effects) ส่วนผลลัพธ์ทางสังคม (Social effects) เช่น การได้รับการยอมรับ การมีชื่อเสียง และผลลัพธ์ที่เกิดจากการประเมินตนเองต่อพฤติกรรมที่ปฏิบัติ (Self-evaluative reaction to one's own behavior) เช่น ความรู้สึกพึงพอใจในตนเอง ความมีคุณค่าในตนเอง เป็นต้น

2) ความเชื่อในความสามารถ (Efficacy Beliefs) หมายถึง ความเชื่อว่าตนเองสามารถที่จะมีพฤติกรรมหรือประกอบกิจกรรมที่กำหนดไว้ ซึ่งสิ่งนั้นมีความสำคัญมากที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้ เช่น บุคคลเชื่อว่าจะสามารถเลิกบุหรี่ได้ภายหลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมอดบุหรี่ ความเชื่อสำคัญมากและจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและทำให้เกิดผลลัพธ์ที่คาดหวังในที่สุด

การสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถสร้างได้หลายทาง เช่น การสร้างจากประสบการณ์ความสำเร็จของตนเอง จากการสังเกตประสบการณ์ของผู้อื่น จากการพูดชักจูงและจากสภาวะทางสรีระและอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ตามแบบแผนในแง่ที่เชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากความเชื่อของบุคคลที่มีต่อ

ปัจจัยที่อาจจะส่งเสริมหรือขัดขวางต่อการแสดงพฤติกรรมนั้น โดยพิจารณาจากความพร้อมของปัจจัยภายในที่เอื้ออำนวยต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมนั้น หากปัจจัยภายในไม่มีความพร้อมจะส่งผลให้มีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ในทางตรงกันข้ามหากปัจจัยภายในไม่เอื้ออำนวยบุคคลนั้นก็อาจไม่มีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม

2.3 กรอบแนวคิดการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปจากการศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- (1) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- (3) กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- (4) การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล
- (5) วิเคราะห์ข้อมูล
- (6) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภายใต้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

3.1.1 กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เรียนโขนและศิลปะแขนงอื่น ๆ ที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งไม่ทราบขนาดประชากรที่แท้จริง จำนวน 18 โรงเรียนได้แก่

- 1) อนุสราสอนรำไทย เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร
- 2) บ้านรำไทยดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
- 3) บ้านนาฏศิลป์ไทย เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
- 4) บ้านนาฏศิลป์ไทย เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

- 5) นาฏศิลป์บ้านรำไทย เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
- 6) รำไทย เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
- 7) บ้านรำรำไทยครูхим เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร
- 8) เยาวนาฏศิลป์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
- 9) โขนสถาบันคึกฤทธิ์
- 10) โรงเรียนจิตรลดา
- 11) โรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
- 12) โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 13) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- 14) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม
- 15) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- 16) โรงเรียนอัสสัมชัญ (บางรัก)
- 17) ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- 18) สถาบันสอนศิลปะ (Art of Arts)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เรียนโขนและศิลปะแขนงอื่น ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนศิลปะแขนงต่างๆ ทั้งโขนและศิลปะอื่นๆ ทั้งหมด 10 โรงเรียน ได้แก่

- 1) โขนสถาบันคึกฤทธิ์
- 2) โรงเรียนจิตรลดา
- 3) โรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
- 4) โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 5) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- 6) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม

- 7) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- 8) โรงเรียนอัสสัมชัญ (บางรัก)
- 9) ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- 10) สถาบันสอนศิลปะ (Art of Arts)

3.1.3 การกำหนดขนาดตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบขนาดของประชากร ตามสูตรของ W.G. Cochran (1953)

สูตร	$n = \frac{p(1-p)Z^2}{d^2}$		
เมื่อ	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
	P	แทน	สัดส่วนของประชากรที่ต้องการจะสุ่ม
	Z	แทน	ค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96
	D	แทน	สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{0.68(0.32)(1.96)^2}{(0.05)^2}$$

$$n = \frac{0.8359}{0.0025}$$

$$n = 334.36 \text{ คน}$$

$$n \approx 335 \text{ คน}$$

ขนาดกลุ่มตัวอย่างของผู้ที่เรียนโขนและศิลปะแขนงอื่น ๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ทำการศึกษานี้มีจำนวน 335 คน ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เมื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วพบว่า มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ทั้งหมด 4 ฉบับ ดังนั้นในการวิจัย

- ท่านเรียนโขนเพราะเป็นศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยแขนงหนึ่ง
- ท่านต้องการร่วมแสดงโขนซึ่งกำลังจะสูญหายไป
- ท่านคิดว่าการแสดงโขนในงานต่างๆ เป็นสิ่งที่ตื่นเต้นและท้าทาย
- ท่านคิดว่าการแสดงโขนไม่ว่าจะแสดงตอนใดก็มีความน่าสนใจ
- ท่านคิดว่าการแสดงโขนสามารถฝึกฝนได้โดยง่าย
- ท่านคิดว่าการเรียนโขนทำให้ร่างกายแข็งแรง
- ท่านคิดว่าการเรียนโขนสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ท่านคิดว่าการเรียนโขนไม่มีความทันสมัย
- ท่านคิดว่าการเรียนโขนมีกฎเกณฑ์ที่มากมาย
- ท่านคิดว่าผู้ที่เรียนโขนมักเป็นกลุ่มเพศที่สาม
- ท่านคิดว่าการแสดงโขนเป็นกิจกรรมเฉพาะของคนชนชั้นสูงเท่านั้น
- ท่านคิดว่าเครื่องแต่งกายเพื่อซ้อมและแสดงโขนนั้นเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก
- ท่านคิดว่าโขนเป็นการแสดงที่มีพิธีรีตองมากเกินไป
- ท่านคิดว่าการเรียนโขนนั้นทำให้เหนื่อยหรือเจ็บร่างกาย
- ท่านคิดว่าการแสดงโขนไม่มีประโยชน์ต่อท่านในอนาคต
- ท่านคิดว่าค่าเรียนโขนมีราคาสูง
- ท่านคิดว่ามีโอกาสน้อยที่จะได้แสดงเป็นตัวเอก
- ท่านมีความกล้าแสดงออก
- ท่านชอบร่วมการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมไทยอยู่เป็นทุนเดิม
- ท่านชอบร่วมการแสดงโขนอยู่เป็นทุนเดิม
- ท่านชอบเป็นนักกิจกรรมหรือเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน

(2) คำถามจากทฤษฎีความสามารถของตนเอง ได้แก่

- ท่านสามารถแสดงโขนได้ดีกว่าเพื่อน
- โขนเป็นวิชาในกลุ่มนาฏศิลป์ที่ท่านถนัดมากที่สุด
- ท่านสามารถจดจำนาฏยศัพท์ในการเรียนโขนได้ดี
- ท่านสามารถจดจำท่ารำโขนได้ดี

- ท่านสามารถปฏิบัติท่าทางในการรำโชนได้ดี
- ท่านสามารถอดทนเพื่อตัดมือและขาได้
- ท่านสามารถนุ่งโจงกระเบนได้ด้วยตนเอง
- ท่านสามารถเรียนโชนได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีเพื่อนร่วมเรียนด้วย

(3) คำถามจากทฤษฎีแรงจูงใจ ด้านครอบครัว

- ครอบครัวของท่านชอบชมการแสดงโชน
- ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่มีความรู้เกี่ยวกับโชน
- ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่สามารถแสดงโชนได้
- ครอบครัวของท่านสนับสนุนให้เข้าชมรม/สถาบันโชน
- ครอบครัวของท่านภูมิใจที่ท่านเรียนโชน

(4) คำถามจากทฤษฎีแรงจูงใจด้านเพื่อน

- เพื่อนของท่านบอกว่าโชนมีความน่าสนใจ
- เพื่อนของท่านชักชวนให้ไปชมงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับโชน
- เพื่อนของท่านชักชวนให้ท่านมาเรียนโชน
- ท่านมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เรียนโชน
- ท่านสมัครเรียนตามเพื่อน

(5) คำถามจากทฤษฎีแรงจูงใจด้านอาจารย์ผู้สอน

- ชมรม/สถาบันที่ต้องการสมัครเต็ม
- ชมรม/สถาบันมีความเก่าแก่
- ชมรม/สถาบันที่มีชื่อเสียง
- ชมรม/สถาบันมีการจัดแสดงอยู่เป็นประจำ
- ชมรม/สถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัยของท่าน
- ในท้องถิ่นของท่านเคยมีการแสดงโชน

(6) คำถามจากทฤษฎีแรงจูงใจด้านสถาบัน

- ชมรม/สถาบันที่ต้องการสมัครเต็ม
- ชมรม/สถาบันมีความเก่าแก่

- ชมรม/สถาบันที่มีชื่อเสียง
- ชมรม/สถาบันมีการจัดแสดงอยู่เป็นประจำ
- ชมรม/สถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัยของท่าน
- ในท้องถิ่นของท่านเคยมีการแสดงโขน

(7) คำถามจากทฤษฎีแรงจูงใจด้านความสำเร็จของตนเอง

- ท่านต้องการแสดงโขนเป็น
- การเรียนโขนเป็นวิชาที่ท่านจะใช้เป็นส่วนสำคัญในการเข้าศึกษาต่อ
- การเรียนโขนทำให้เพื่อนๆ ยอมรับว่าท่านเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ
- การแสดงโขนจะทำให้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น
- ท่านต้องการมีชื่อเสียงในโรงเรียน
- ท่านต้องการให้เพื่อนยอมรับในความสามารถ
- ท่านสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษาผ่านกิจกรรมเกี่ยวกับโขน

(8) คำถามจากทฤษฎีแรงจูงใจด้านสิ่งตอบแทน

- การเรียนโขนจะสามารถช่วยให้ท่านได้รับสิทธิพิเศษ เช่น พุนการศึกษาฯลฯ
- ท่านต้องการเข้าชมรมเพราะได้รางวัลตอบแทน เช่น เกียรติบัตร เงินตอบแทน
- การเรียนโขนเป็นงานอดิเรกที่สร้างรายได้ให้ท่านได้ในอนาคต

(9) คำถามจากทฤษฎีแรงจูงใจด้านประสบการณ์

- ท่านเคยชมจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์
- ท่านเคยอ่านและศึกษาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์
- ท่านเคยชมภาพยนตร์หรือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์
- ท่านเคยเห็นสินค้าหรือ ของเล่น/ของที่ระลึกได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์
- ท่านเคยอ่านและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโขน
- ท่านเคยเห็นการแสดงโขนตามงานประเพณีและพิธีต่างๆ

3) นำเครื่องมือที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบถึงความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) หรือ ความเหมาะสมของเนื้อหา ความถูกต้อง

ของภาษา ครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการรวบรวมทฤษฎีข้อมูลที่ได้จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งนำมาประยุกต์เพื่อจัดทำเป็นคำถาม เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามข้อมูลส่วนบุคคล เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบข้อมูลแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนเป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นอันเป็นปัจจัยในการเลือกเรียนโอน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าคำตอบ (Likert Scale) วัด 5 ระดับ โดยมีการกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับการวัดอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับการวัดอยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	มีระดับการวัดอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับการวัดอยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	มีระดับการวัดอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการอภิปรายผล ซึ่งผลจากการคำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น มีดังนี้ (มัลลิกา บุณนาค. 2537: 29) จากสูตร

$$\begin{aligned} \text{ช่วงชั้นคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

จะได้เกณฑ์การวัดระดับคะแนนที่แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล (Source of data) การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมุ่งศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอน” ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 ตัวอย่าง และทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- 1) ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบสอบถาม จำนวน 335 ชุด
- 2) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถาม พร้อมให้คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม ตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้
- 3) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับการตอบแล้วทั้งหมด 335 ชุด มีแบบสอบถามจำนวน 4 ชุดที่ไม่สมบูรณ์ จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากจำนวนแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 331 ชุด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การกรอกข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อหาค่าทางสถิติ โดยนำค่าทางสถิตินั้นมาวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive

Statistic) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้แสดงข้อมูล และลักษณะกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่เรียนโยนและศิลปะแขนงอื่น ๆ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ โดยคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโยน ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์ของโยน ความสามารถในการเล่นโยน ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโยน ความเหมาะสมและความสอดคล้องต่อตนเอง สิ่งตอบแทนภายนอก ทักษะคติของครอบครัว และอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อทำการจัดกลุ่มตัวแปร ออกเป็นรายกลุ่มรวมถึงการตัดประเด็นข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่า 0.3 ออก ทำให้ได้องค์ประกอบใหม่ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ และองค์ประกอบของตัวแปรตาม 1 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบการรับรู้ถึงประโยชน์ของโยน องค์ประกอบความสามารถในการเล่นโยน องค์ประกอบความคุ้นเคยเกี่ยวกับโยน องค์ประกอบความเหมาะสมและความสอดคล้องต่อตนเอง องค์ประกอบสิ่งตอบแทนภายนอก องค์ประกอบทักษะคติของครอบครัว และองค์ประกอบอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามแต่ละคู่ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปร เพื่อให้เห็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงหรือไม่ (Linear Relationship) ทิศทาง (Direction) ของความสัมพันธ์เป็นบวกหรือลบ ขนาด (Strength) ของความสัมพันธ์มีค่าอยู่ในระดับใด เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจว่าข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์อยู่ภายใต้เงื่อนไขหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้พิจารณาความสัมพันธ์ไว้ดังนี้

ค่า $r = 0.81 - 1.00$	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
ค่า $r = 0.61 - 0.80$	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ค่า $r = 0.41 - 0.60$	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่า $r = 0.20 - 0.40$	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ

ค่า $r = 0.01 - 0.20$ หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่า $r = 0$ หมายความว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

5) การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรม SPSS AMOS Program

6) การประมาณค่าพารามิเตอร์ (Estimating the parameter) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการปรับแก้สมการโครงสร้างเพื่อหาค่าพารามิเตอร์ซึ่งเป็นตัวไม่ทราบค่าในสมการ การประมาณค่าพารามิเตอร์ได้จากการใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง (ความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้) ประมาณค่าพารามิเตอร์ของประชากร โดยการพิจารณาค่าสถิติดังต่อไปนี้

7) การประเมินความสอดคล้องของโมเดล (Evaluating the data- model fit) เป็นการประเมินความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ โดยพิจารณาค่าสถิติต่าง ๆ ในผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติเหล่านี้ใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่หรือแนะนำว่าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลอย่างไร ซึ่งกรณีโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลต้องปฏิเสธโมเดลองค์ประกอบตามสมมติฐาน หรืออาจใช้ค่าสถิติที่ให้มากับผลการวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดลหรือปรับโมเดลใหม่ ค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้พิจารณาหรือตัดสินใจในการวิเคราะห์องค์ประกอบ (รัชนีกุล ภิญญานานวัฒน์, 2551: 125-126) ได้แก่

(1) ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi - square statistics) เป็นสถิติที่ทดสอบสมมติฐานเป็นกลางว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากรมีค่าเท่ากัน ดังนั้นถ้าผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า รูปแบบไม่มีความกลมกลืนค่าสถิติไค-สแควร์ มีจุดอ่อนคือ ไม่อิสระจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยถ้ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ผลการทดสอบจะออกมามีนัยสำคัญได้ง่าย และถ้ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กไป (น้อยกว่า 100) จะมีค่าสูงไปหรือได้ค่าที่มีความเชื่อถือน้อยลง (Bryne, B.M., 1994)

(2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน RMSEA (Root mean square error of approximation: RMSEA) ค่า RMSEA เป็นค่าที่บ่งบอกถึงความไม่กลมกลืนของรูปแบบที่สร้างขึ้นกับเมทริกซ์ ความแปรปรวนร่วมของประชากร ดังนั้นรูปแบบที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ดีควรมีค่า RMSEA เข้าใกล้ศูนย์ โดยถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า

รูปแบบกลมกลืนดีมากถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.05 ถึง 0.08 แสดงว่า รูปแบบกลมกลืนในระดับดีพอสมควร ถ้ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.08 ถึง 0.10 แสดงว่า รูปแบบมีความกลมกลืนปานกลาง

(3) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน RMR (Standardized root mean square residual) เป็นค่าเฉลี่ยของเศษที่เหลือจากการเปรียบเทียบค่าความแปรปรวนและความแปรปรวนรวมที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างกับค่าที่ประมาณจากค่าพารามิเตอร์ ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ารูปแบบกลมกลืนในระดับที่ยอมรับได้

(4) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI (Goodness – of – fit index) คำนวณได้จากอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความกลมกลืนจากรูปแบบก่อนปรับและหลังปรับรูปแบบ กับฟังก์ชัน ความกลมกลืนก่อนปรับรูปแบบ ค่าดัชนี GFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่ารูปแบบ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี

(5) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน AGFI (Adjusted goodness – of –fit index) เป็นดัชนีที่ปรับแก้อิทธิพลของขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ดัชนี GFI เป็นฐานในการคำนวณ ค่าดัชนี AGFI มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่า รูปแบบมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี

(6) การปรับแก้รูปแบบที่ไม่กลมกลืน (Model modification) จะพิจารณาจากค่าดัชนีการปรับแก้ (Modification indices) ซึ่งจะบอกถึงความเป็นไปได้ว่าควรจะเพิ่มเส้นทางอิทธิพลหรือตัดเส้นทางอิทธิพลออกในตัวแปรคู่ใด จึงจะทำให้รูปแบบมีความกลมกลืนดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยจะทำการตัดสินใจโดยพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยสนับสนุนเป็นหลัก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยยึดตามวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อวิเคราะห์เส้นทางเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อการจัดกลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการวิเคราะห์เส้นทางในการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อหารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์เส้นทางที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารที่ตรงกัน จึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ ที (t - Test)
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error)
R ²	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Squared multiple correlation)
χ^2	แทน	ค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi - square Test)
df	แทน	องศาอิสระ (degree of freedom)
p-value	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
GFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
CFI	แทน	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
SRMR	แทน	ค่าดัชนีค่ารากเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized RMR)
RMSEA	แทน	ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Square Error of Approximation)
DE	แทน	ค่าอิทธิพลทางตรง (Direct Effects)
IE	แทน	ค่าอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects)
TE	แทน	ค่าอิทธิพลรวม (Total Effects)

ชื่อตัวแปรวิจัย

BENEFIT	แทน	การรับรู้ถึงประโยชน์ของโชน
ABILITY	แทน	ความสามารถในการเล่นโชน
FAMILIARITY	แทน	ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโชน
PROPRIETY	แทน	ความเหมาะสมและความสอดคล้องต่อตนเอง
INRETURN	แทน	สิ่งตอบแทนภายนอก
ATTITUDE	แทน	ทัศนคติของคนรอบข้าง
INSTRUCTOR	แทน	อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในผลการวิเคราะห์การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยของนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยด้วยค่าสถิติแบบพรรณนาที่ประกอบด้วยค่าจำนวนความถี่และค่าร้อยละ เพื่อให้เห็นรูปแบบการแจกแจงข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	178	53.8
หญิง	153	46.2
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	173	52.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	96	29.0
ปริญญาตรี	54	16.3
สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.4
ตัวละครที่ท่านเลือกเรียน		
พระ	59	17.8
นาง	58	17.5
ยักษ์	52	15.7
ลิง	60	18.1
ศิลปะแขนงอื่น ๆ	102	30.8
ประสบการณ์ชมการแสดงโขน		
เคยชมมากกว่า 3 ครั้ง	168	50.8
เคยชม 1-3 ครั้ง	113	34.1
ไม่เคยเข้าชม	50	15.1

ประสบการณ์การแสดงโขน		
เคยแสดงมากกว่า 3 ครั้ง	98	29.6
เคยแสดง 1-3 ครั้ง	100	30.2
ไม่เคยแสดง	133	40.2
โรงเรียนมีชมรมโขน		
มี	242	73.1
ไม่มี	89	26.9
โรงเรียนมีการแสดงโขน		
มี	296	89.4
ไม่มี	35	10.6
โรงเรียนมีวิชาที่เกี่ยวกับโขน		
มี	229	69.2
ไม่มี	102	30.8
รวม	331	100.0

4.2 การวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ในการวิจัยส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครภายหลังจากการวิเคราะห์ปัจจัย (FACTOR ANALYSIS) เพื่อให้มองเห็นภาพการแจกแจงระดับค่าเฉลี่ยและการกระจายตัวของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกลุ่มประโยชน์ของโชน

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มประโยชน์ของโชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ประโยชน์
5	ท่านชอบกิจกรรมของชมรม/สถาบันโชน	4.01	1.025	มาก
7	การเรียนโชนทำให้ท่านมีความอดทนและมีวินัย	4.11	.984	มาก
8	การเรียนโชนทำให้ท่านมีสมาธิมากขึ้น	4.12	.970	มาก
11	การเรียนโชนทำให้ท่านมีสังคมที่กว้างขึ้น	4.02	1.067	มาก
12	การเรียนโชนทำให้ท่านมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนจากที่อื่น ๆ	3.98	1.132	มาก
13	ท่านเรียนโชนเพราะเป็นศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยแขนงหนึ่ง	4.18	1.010	มาก
15	ท่านคิดว่าการแสดงโชนในงานต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ตื่นเต้นและท้าทาย	4.23	.976	มากที่สุด
18	ท่านคิดว่าการเรียนโชนทำให้ร่างกายแข็งแรง	4.11	.929	มาก
19	ท่านคิดว่าการเรียนโชนสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.73	1.002	มาก
65	การเรียนโชนทำให้เพื่อน ๆ ยอมรับว่าท่านเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ	3.58	1.204	มาก
66	การแสดงโชนจะทำให้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น	3.97	1.129	มาก
ภาพรวม		4.00	1.04	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มประโยชน์ของโชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 5 ลำดับแรกของค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า คิดว่าการแสดงโชนใน

งานต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ตื่นเต้นและท้าทาย อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .976 รองลงมา เรียนโยนเพราะเป็นศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยแขนงหนึ่ง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.010 การเรียนโยนทำให้ท่านมีสมาธิมากขึ้น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .970 การเรียนโยนทำให้ท่านมีความอดทนและมีวินัย อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .984 คิดว่าการเรียนโยนทำให้ร่างกายแข็งแรง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .929 และน้อยที่สุดคือ การเรียนโยนทำให้เพื่อน ๆ ยอมรับว่าท่านเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.204 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกลุ่มความสามารถทางโยน

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มความสามารถทางโยน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสามารถ
30	ท่านมีความกล้าแสดงออก	3.64	1.176	ปานกลาง
31	ท่านชอบร่วมการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมไทยอยู่เป็นทุนเดิม	3.77	1.149	ปานกลาง
32	ท่านชอบร่วมการแสดงโยนอยู่เป็นทุนเดิม	3.64	1.201	ปานกลาง
33	ท่านชอบเป็นนักกิจกรรมหรือเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน	3.79	1.134	ปานกลาง
34	ท่านสามารถแสดงโยนได้ดีกว่าเพื่อน	2.71	1.137	ปานกลาง
35	โยนเป็นวิชาในกลุ่มนาฏศิลป์ที่ท่านถนัดมากที่สุด	3.24	1.333	ปานกลาง
36	ท่านสามารถจดจำนาฏยศัพท์ในการเรียนโยนได้ดี	2.95	1.263	ปานกลาง
37	ท่านสามารถจดจำท่ารำโยนได้ดี	3.08	1.197	ปานกลาง
38	ท่านสามารถปฏิบัติท่าทางในการรำโยนได้ดี	3.09	1.209	ปานกลาง

40	ท่านสามารถมุ่งใจกระเบนได้ด้วยตนเอง	3.84	1.357	ปานกลาง
41	ท่านสามารถเรียนโซนได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีเพื่อนร่วมเรียนด้วย	3.18	1.376	ปานกลาง
43	ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่มีความรู้เกี่ยวกับโซน	2.61	1.396	ปานกลาง
44	ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่สามารถแสดงโซนได้	2.21	1.437	น้อย
45	ครอบครัวของท่านสนับสนุนให้เข้าชมรม/สถาบันโซน	3.46	1.326	ปานกลาง
รวม		3.23	1.262	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มความสามารถทางโซน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.262 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 5 ลำดับแรกของค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า สามารถมุ่งใจกระเบนได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.357 รองลงมา ชอบเป็นนักกิจกรรมหรือเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.134 ชอบร่วมการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมไทยอยู่เป็นทุนเดิม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.149 มีความกล้าแสดงออก อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.176 ชอบร่วมการแสดงโซนอยู่เป็นทุนเดิม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.201 และน้อยที่สุดคือ ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่สามารถแสดงโซนได้ อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.437 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกลุ่มความคุ้นเคยเกี่ยวกับโซน

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มความคุ้นเคยเกี่ยวกับโซน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคุ้นเคย
42	ครอบครัวของท่านชอบชมการแสดงโซน	3.42	1.239	มาก
73	ท่านเคยชมจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์	3.98	1.148	มาก
74	ท่านเคยอ่านและศึกษาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์	4.16	1.006	มาก
75	ท่านเคยชมภาพยนตร์หรือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์	4.11	1.068	มาก
76	ท่านเคยเห็นสินค้าหรือของเล่น/ของที่ระลึกได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์	3.76	1.213	มาก
77	ท่านเคยอ่านและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโซน	3.79	1.153	มาก
78	ท่านเคยเห็นการแสดงโซนตามงานประเพณีและพิธีต่าง ๆ	3.86	1.256	มาก
รวม		3.87	1.154	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มความคุ้นเคยเกี่ยวกับโซน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.154 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 5 ลำดับแรกของค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า เคยอ่านและศึกษาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.006 รองลงมา เคยชมภาพยนตร์หรือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.068 เคยชมจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.148 เคยเห็นการแสดงโซนตามงานประเพณีและพิธีต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.256 ครอบครัวของท่านชอบชมการแสดงโซน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

1.239 และน้อยที่สุดคือ เคยเห็นสินค้าหรือของเล่น/ของที่ระลึกได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.213 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกลุ่มความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสอดคล้อง
20	ท่านคิดว่าการเรียนโขนไม่มีความทันสมัย	3.67	1.200	มาก
21	ท่านคิดว่าการเรียนโขนมีกฎเกณฑ์ที่มากมาย	2.73	1.157	ปานกลาง
22	ท่านคิดว่าผู้ที่เรียนโขนมักเป็นกลุ่มเพศที่สาม	3.80	1.291	มาก
23	ท่านคิดว่าการแสดงโขนเป็นกิจกรรมเฉพาะของคนชนชั้นสูงเท่านั้น	3.81	1.209	มาก
24	ท่านคิดว่าเครื่องแต่งกายเพื่อซ้อมและแสดงโขนนั้นเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก	3.13	1.220	ปานกลาง
25	ท่านคิดว่าโขนเป็นการแสดงที่มีพิธีรีตองมากเกินไป	3.29	1.145	ปานกลาง
26	ท่านคิดว่าการเรียนโขนนั้นทำให้เหนื่อยหรือเจ็บร่างกาย	3.27	1.099	ปานกลาง
27	ท่านคิดว่าการแสดงโขนไม่มีประโยชน์ต่อท่านในอนาคต	3.75	1.326	มาก
28	ท่านคิดว่าค่าเรียนโขนมีราคาสูง	3.70	1.278	มาก
29	ท่านคิดว่ามีโอกาสน้อยที่จะได้แสดงเป็นตัวเอก	2.98	1.252	ปานกลาง
รวม		3.41	1.226	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.226 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 5 ลำดับแรกของค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า คิดว่าการแสดงโขนเป็นกิจกรรมเฉพาะของคนชนชั้นสูงเท่านั้นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.209 รองลงมา คิดว่าผู้ที่เรียนโขนมักเป็นกลุ่มเพศที่สาม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.291 คิดว่าการแสดงโขนไม่มีประโยชน์ต่อท่านในอนาคตอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.326 คิดว่าค่าเรียนโขนมีราคาสูงอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.278 คิดว่าการเรียนโขนไม่มีความทันสมัย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.200 และน้อยที่สุดคือ คิดว่ามีโอกาสน้อยที่จะได้แสดงเป็นตัวเอก อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.252 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกลุ่มสิ่งตอบสนองจากภายนอก

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มสิ่งตอบสนองจากภายนอก	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับผลตอบสนอง
62	ในท้องถิ่นของท่านเคยมีการแสดงโขน	2.90	1.402	ปานกลาง
64	การเรียนโขนเป็นวิชาที่ท่านจะใช้เป็นส่วนสำคัญในการเข้าศึกษาต่อ	3.47	1.277	มาก
67	ท่านต้องการมีชื่อเสียงในโรงเรียน	2.91	1.279	ปานกลาง
68	ท่านต้องการให้เพื่อนยอมรับในความสามารถ	3.28	1.303	ปานกลาง
69	ท่านสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษาผ่านกิจกรรมเกี่ยวกับโขน	3.56	1.262	มาก
70	การเรียนโขนจะสามารถช่วยให้ท่านได้รับสิทธิพิเศษ เช่น ทุนการศึกษา ฯลฯ	3.27	1.303	ปานกลาง
71	ท่านต้องการเข้าชมรมเพราะได้รางวัลตอบแทน เช่น เกียรติบัตร เงินตอบแทน	2.63	1.311	ปานกลาง

72	การเรียนรู้โนนเป็นงานอดิเรกที่สร้างรายได้ให้ท่านได้ในอนาคต	3.19	1.296	ปานกลาง
รวม		3.15	1.304	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มสิ่งตอบแทนจากภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.304 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 5 ลำดับแรกของค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่าสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษาผ่านกิจกรรมเกี่ยวกับโนน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.262 รองลงมา การเรียนรู้โนนเป็นวิชาที่ท่านจะใช้เป็นส่วนสำคัญในการเข้าศึกษาต่อ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.277 ต้องการให้เพื่อนยอมรับในความสามารถ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.303 การเรียนรู้โนนจะสามารถช่วยให้ท่านได้รับสิทธิพิเศษ เช่น ทุนการศึกษาฯ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.303 การเรียนรู้โนนเป็นงานอดิเรกที่สร้างรายได้ให้ท่านได้ในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.296 และน้อยที่สุดคือ ต้องการเข้าชมเพราะได้รางวัลตอบแทน เช่น เกียรติบัตร เงินตอบแทน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.311 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกลุ่มทัศนคติของคนรอบข้าง

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มทัศนคติของคนรอบข้าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับทัศนคติ
46	ครอบครัวของท่านภูมิใจที่ท่านเรียนรู้โนน	3.78	1.192	มาก
47	เพื่อนของท่านบอกว่าโนนมีความน่าสนใจ	3.52	1.171	มาก
48	เพื่อนชักชวนให้ไปชมงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโนน	3.09	1.289	ปานกลาง

49	เพื่อนของท่านชักชวนให้ท่านมาเรียนโยน	3.05	1.356	ปาน กลาง
50	ท่านมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เรียนโยน	3.59	1.412	มาก
51	ท่านสมัครเรียนตามเพื่อน	2.27	1.310	ปาน กลาง
52	อาจารย์ผู้สอนบอกว่าโยนมีความน่าสนใจ	3.85	1.167	มาก
53	อาจารย์ผู้สอนชักชวนให้มาเรียน	3.28	1.371	ปาน กลาง
รวม		3.30	1.285	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มทัศนคติของคนรอบข้าง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.285 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 5 ลำดับแรกของค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า อาจารย์ผู้สอนบอกว่าโยนมีความน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.167 รองลงมา ครอบครัวของท่านภูมิใจที่ท่านเรียนโยน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.192 มีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เรียนโยน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.412 เพื่อนของท่านบอกว่าโยนมีความน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.171 อาจารย์ผู้สอนชักชวนให้มาเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.371 และน้อยที่สุดคือ สมัครเรียนตามเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.310 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
54	อาจารย์ผู้สอนหน้าตาดี	3.44	1.397	มาก
55	อาจารย์ผู้สอนเป็นกันเอง สอนสนุก	3.97	1.133	มาก
56	อาจารย์ผู้สอนจบจากสถาบันที่มีชื่อเสียง	3.93	1.137	มาก
59	ชมรม/สถาบันที่มีชื่อเสียง	3.63	1.156	มาก
60	ชมรม/สถาบันมีการจัดแสดงอยู่เป็นประจำ	3.76	1.174	มาก
61	ชมรม/สถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัยของท่าน	2.79	1.321	ปานกลาง
รวม		3.59	1.227	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.227 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 5 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นกันเอง สอนสนุก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.133 รองลงมา อาจารย์ผู้สอนจบจากสถาบันที่มีชื่อเสียง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.137 ชมรม/สถาบันมีการจัดแสดงอยู่เป็นประจำ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.174 ชมรม/สถาบันที่มีชื่อเสียง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.156 อาจารย์ผู้สอนหน้าตาดี อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.397 และน้อยที่สุดคือ ชมรม/สถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัยของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.321 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยกลุ่มความสนใจ

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มความสนใจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสนใจ
1	ท่านชอบการเรียนโยน	3.97	1.077	มาก
2	ท่านสนใจการเรียนโยน	3.99	1.065	มาก
3	ท่านชอบดูการแสดงโยน	4.15	.992	มาก
4	ท่านชอบเครื่องแต่งกายโยน	4.15	1.027	มาก
9	การเรียนโยนทำให้ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง	4.21	1.018	มากที่สุด
10	การเรียนโยนทำให้ท่านมีความสุข	4.03	.987	มาก
14	ท่านต้องการร่วมแสดงโยนซึ่งกำลังจะสูญหายไป	4.14	1.078	มาก
16	ท่านคิดว่าการแสดงโยนไม่ว่าจะแสดงตอนใดก็มีความน่าสนใจ	4.20	.899	มาก
63	ท่านต้องการแสดงโยนเป็น	3.97	1.202	มาก
รวม		4.09	1.043	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยกลุ่มความสนใจเพื่อตัดสินใจเลือกเรียนโยน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.227 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นใน 5 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดพบว่า การเรียนโยนทำให้ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.018 รองลงมา คิดว่าการแสดงโยนไม่ว่าจะแสดงตอนใดก็มีความน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .899 ชอบดูการแสดงโยน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .992 ชอบเครื่องแต่งกายโยน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.027 ต้องการร่วมแสดงโยนซึ่งกำลัง

จะสูญหายไป อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.078 การเรียน
 โขนทำให้ท่านมีความสุข อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .987
 และน้อยที่สุดคือ ชอบการเรียนโขน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 เท่ากับ 1.077 ตามลำดับ

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อการจัดกลุ่มปัจจัย เชิงสาเหตุต่อการวิเคราะห์เส้นทางในการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอก วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นวิธีการวิเคราะห์เพื่อการจัดกลุ่มตัวแปรแต่ละปัจจัยเพื่อให้เกิด
 ความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยทุกปัจจัย ผลที่ตามมาจะได้มาซึ่งค่าพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพ และไม่
 เป็นการก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ขึ้นในปัจจัยเชิงเหตุด้วยกัน ซึ่งถ้าเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นก็จะ
 ส่งผลให้ค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณขึ้นมีความเอนเอียงไม่มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์เท่าที่ควร ใน
 การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ด้วยวิธีตัวประกอบ
 หลัก (Principal Component Analysis) เพื่อขจัดความแปรปรวนด้วยวิธีการหมุนแกนแบบ
 แนวตั้งฉาก (Varimax) เลือกองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ค่าความผันแปร
 (Eigen Value) มากกว่า 1 ค่า KMO ไม่ต่ำกว่า 0.50 ได้องค์ประกอบปัจจัยเชิงเหตุเกิดขึ้นทั้งหมด 7
 องค์ประกอบ และปัจจัยเชิงผล 1 องค์ประกอบดังนี้ วิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าสถิติการวัดความเหมาะสมของข้อมูลต่อการวิเคราะห์ปัจจัย Measure of
 Sampling Adequacy (KMO)

ค่าสถิติ	P-Value
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.(KMO)	0.925
Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square	13760.892
D.f.	2346
Sig.	0.000

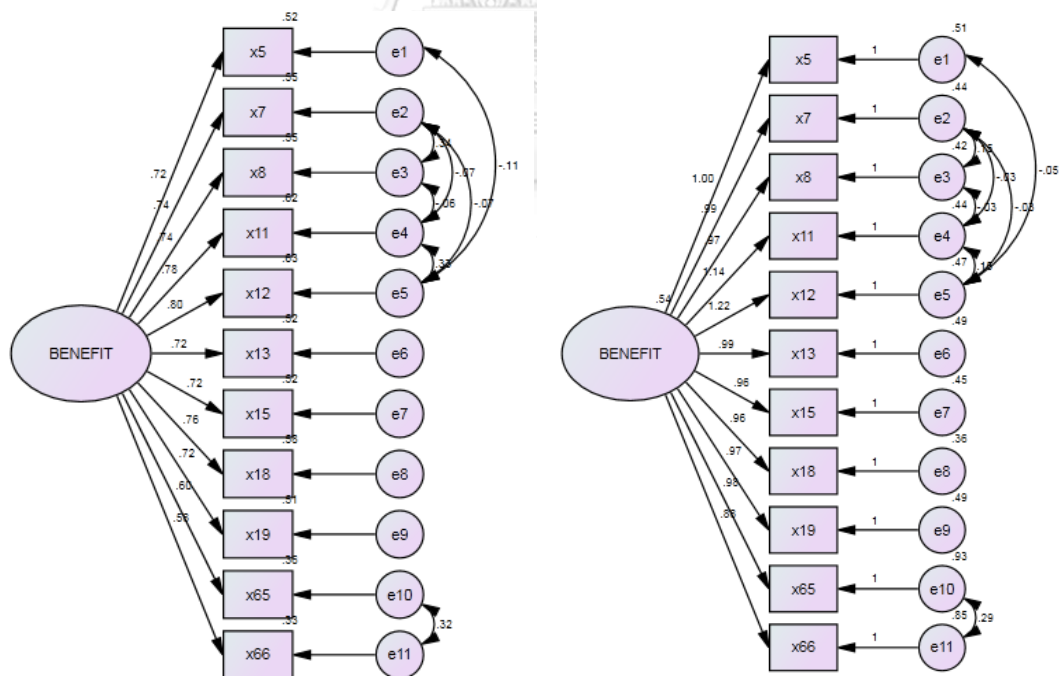
จากตารางที่ 4.10 พบว่า ค่าสถิติ KMO มีค่าเท่ากับ 0.925 มากกว่า 0.5 นั้นหมายถึงว่า ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ทำการสำรวจมีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์ปัจจัย เพื่อเป็นการลดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงเหตุด้วยกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square มีค่าเท่ากับ 13760.892 มีค่า P-Value เท่ากับ 0.000 หมายถึง ความแปรปรวนของข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ทำการสำรวจมีค่าไม่เท่ากันถ้าไม่ทำการวิเคราะห์ปัจจัย จะส่งผลต่อการวิเคราะห์เส้นทางทำให้ค่าการพยากรณ์นั้นไม่มีความแม่นยำเท่าที่ควร ผลของการวิเคราะห์ได้มาซึ่งองค์ประกอบใหม่ ดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าน้ำหนักขององค์ประกอบของปัจจัยกลุ่มประโยชน์ของโชน

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มประโยชน์ของโชน	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ลำดับที่
5	ท่านชอบกิจกรรมของชมรม/สถาบันโชน	.718	8
7	การเรียนโชนทำให้ท่านมีความอดทนและมีวินัย	.739	5
8	การเรียนโชนทำให้ท่านมีสมาธิมากขึ้น	.740	4
11	การเรียนโชนทำให้ท่านมีสังคมที่กว้างขึ้น	.785	2
12	การเรียนโชนทำให้ท่านมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนจากที่อื่น ๆ	.796	1
13	เรียนโชนเพราะเป็นศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทย แขนงหนึ่ง	.721	7
15	คิดว่าการแสดงโชนในงานต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ตื่นเต้นและท้าทาย	.724	6
18	ท่านคิดว่าการเรียนโชนทำให้ร่างกายแข็งแรง	.764	3
19	ท่านคิดว่าการเรียนโชนสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.716	9
65	การเรียนโชนทำให้เพื่อน ๆ ยอมรับว่าท่านเป็นผู้มีความสามารถพิเศษ	.598	10
66	การแสดงโชนจะทำให้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น	.575	11

ค่าไอเกน	20.058	
ค่าความแปรปรวนร่วม%	29.070	
ค่าความแปรปรวนร่วมสะสม%	29.070	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของปัจจัยกลุ่มประโยชน์ของ โชนสามารถอธิบายได้ด้วย 11 ข้อคำถามมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.575 - 0.796 ค่าไอเกน เท่ากับ 20.058 ตัวแปรทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อคำถามที่ 1 การเรียนโชนทำให้ท่านมีความสัมพันธ์อันดี กับเพื่อนจากที่อื่น ๆ ข้อคำถามที่ 2 การเรียนโชนทำให้ท่านมีสังคมที่กว้างขึ้น ข้อคำถามที่ 3 ท่านคิดว่า การเรียนโชนทำให้ร่างกายแข็งแรง และการแสดงโชนจะทำให้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น โดย การผสมผสานระหว่างข้อคำถามผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ประโยชน์ของโชน” มีรหัสตัวแปร เป็น “BENEFIT” จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้วิจัยสามารถยืนยันผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ดัง แผนภาพที่ 4.1 ดังนี้

Standardized Regression Weights Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.1 แสดงน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยกลุ่ม
ประโยชน์ของโชน

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืนสามารถนำเสนอได้ดังนี้

$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ	1.022	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.432	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	37.808	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	37	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.021	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.008	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.981	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.965	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

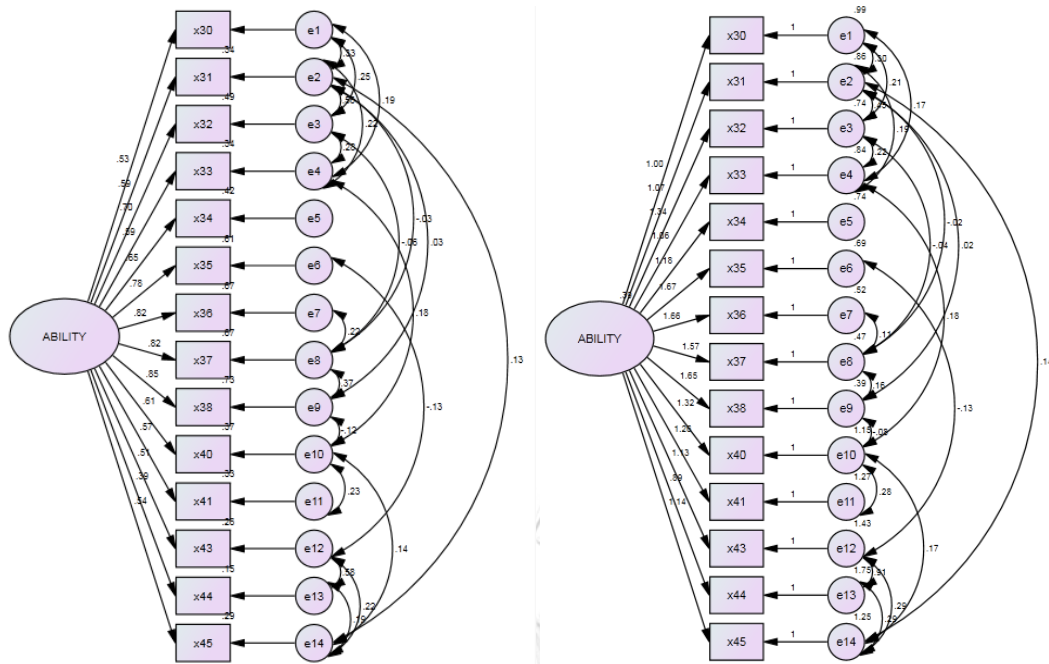
จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างการจัดกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าทุกค่าผ่านเกณฑ์เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยกลุ่มประโยชน์ของโชนที่สร้างขึ้นเป็นปัจจัยตัวแทนที่ดีที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยกลุ่มความสามารถทางโชน

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มความสามารถทางโชน	น้ำหนักองค์ประกอบ	ลำดับที่
30	ท่านมีความกล้าแสดงออก	.532	11
31	ท่านชอบร่วมการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมไทยอยู่เป็นทุนเดิม	.585	7
32	ท่านชอบร่วมการแสดงโชนอยู่เป็นทุนเดิม	.698	4
33	ท่านชอบเป็นนักกิจกรรมหรือเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน	.585	8
34	ท่านสามารถแสดงโชนได้ดีกว่าเพื่อน	.651	5
35	โชนเป็นวิชาในกลุ่มนาฏศิลป์ที่ท่านถนัดมากที่สุด	.781	3
36	ท่านสามารถจดจำนาฏศัพท์ในการเรียนโชนได้ดี	.820	2
37	ท่านสามารถจดจำท่ารำโชนได้ดี	.820	2

38	ท่านสามารถปฏิบัติท่าทางในการรำโขนได้ดี	.854	1
40	ท่านสามารถนุ่งโจงกระเบนได้ด้วยตนเอง	.609	6
41	ท่านสามารถเรียนโขนได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีเพื่อนร่วมเรียนด้วย	.571	9
43	ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่มีความรู้เกี่ยวกับโขน	.509	12
44	ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่สามารถแสดงโขนได้	.389	13
45	ครอบครัวของท่านสนับสนุนให้เข้าชมรม/สถาบันโขน	.537	10
ค่าไอเกน		5.775	
ค่าความแปรปรวนร่วม%		8.370	
ค่าความแปรปรวนร่วมสะสม%		37.440	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของปัจจัยกลุ่มความสามารถทางโขนสามารถอธิบายได้ด้วย 14 ข้อคำถามมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.389 - 0.854 ค่าไอเกนเท่ากับ 5.775 ตัวแปรทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อคำถาม ท่านสามารถปฏิบัติท่าทางในการรำโขนได้ดี ท่านสามารถจดจำท่ารำโขนได้ดี โขนเป็นวิชาในกลุ่มนาฏศิลป์ที่ท่านถนัดมากที่สุด ท่านชอบร่วมการแสดงโขนอยู่เป็นทุนเดิม ท่านสามารถแสดงโขนได้ดีกว่าเพื่อน และครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่สามารถแสดงโขนได้โดยการผสมผสานระหว่างข้อคำถามผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความสามารถทางโขน” มีรหัสตัวแปรเป็น “ABILITY” จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้วิจัยสามารถยืนยันผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ดังแผนภาพที่ 4.2 ดังนี้

Standardized Regression Weights Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.2 แสดงน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยกลุ่ม
ความสามารถทางไขน

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืน
สามารถนำเสนอได้ดังนี้

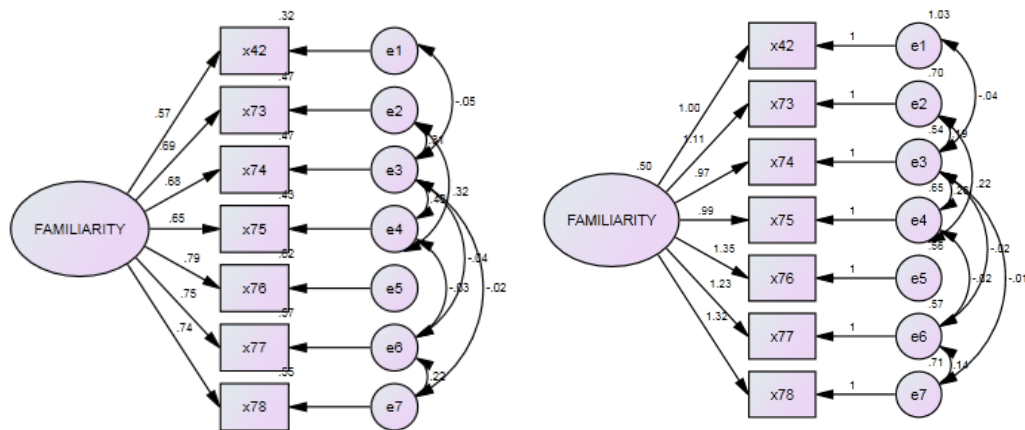
$\chi^2/d.f.$	เท่ากับ	.970	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.540	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	55.263	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	57	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.045	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.000	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.977	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.957	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างการจัดกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าทุกค่าผ่านเกณฑ์เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยกลุ่มความสามารถทาง โชนที่สร้างขึ้นเป็นปัจจัยตัวแทนที่ดีที่สุดที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยกลุ่มความคุ้นเคยเกี่ยวกับโชน

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มความคุ้นเคยเกี่ยวกับโชน	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ลำดับที่
42	ครอบครัวของท่านชอบชมการแสดงโชน	.570	7
73	ท่านเคยชมจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์	.685	4
74	ท่านเคยอ่านและศึกษาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์	.682	5
75	ท่านเคยชมภาพยนตร์หรือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์	.655	6
76	ท่านเคยเห็นสินค้าหรือของเล่น/ของที่ระลึกที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์	.787	1
77	ท่านเคยอ่านและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโชน	.754	2
78	ท่านเคยเห็นการแสดงโชนตามงานประเพณีและพิธีต่าง ๆ	.740	3
ค่าไอเกน		2.992	
ค่าความแปรปรวนร่วม%		4.336	
ค่าความแปรปรวนร่วมสะสม%		41.777	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลการวิเคราะห์ห้้องค์ประกอบหลักของปัจจัยกลุ่มความคุ้นเคยเกี่ยวกับโชนสามารถอธิบายได้ด้วย 7 ข้อคำถามมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.570 - 0.787 ค่าไอเกนเท่ากับ 2.992 ตัวแปรทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อคำถามท่านเคยเห็นสินค้าหรือของเล่น/ของที่ระลึกที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์ ท่านเคยอ่านและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโชน และครอบครัวของท่านชอบชมการแสดงโชนโดยการผสมผสานระหว่างข้อคำถามผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโชน” มีรหัสตัวแปรเป็น “FAMILIARITY” จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้วิจัยสามารถยืนยันผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ดังแผนภาพที่ 4.3 ดังนี้

Standardized Regression Weights / Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.3 แสดงน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยกลุ่ม
ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโชน

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืน
สามารถนำเสนอได้ดังนี้

$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ	.309	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.933	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	1.853	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	6	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.009	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.000	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.998	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.992	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

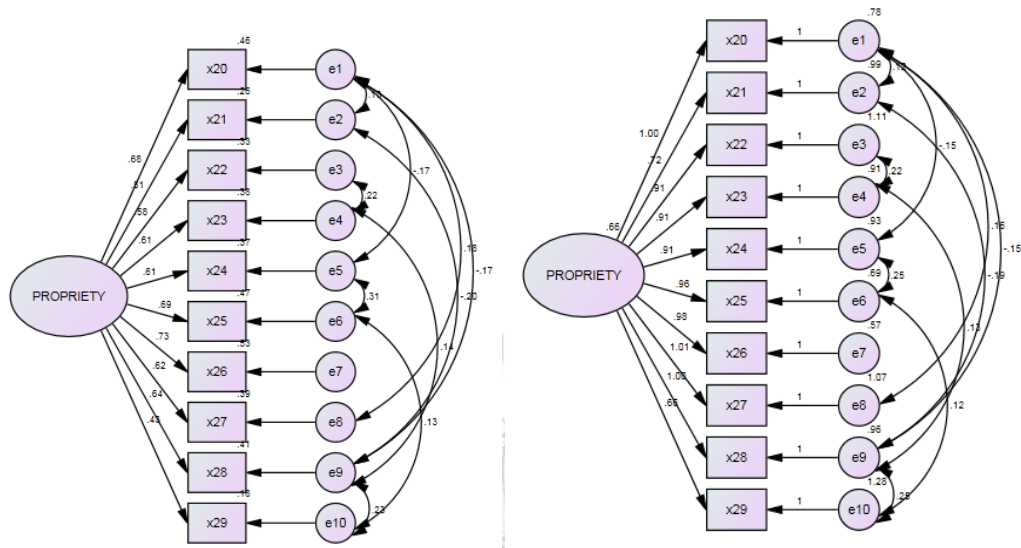
จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างการจัดกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์
พบว่าทุกค่าผ่านเกณฑ์เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยกลุ่มความคุ้นเคย
เกี่ยวกับโชนที่สร้างขึ้นเป็นปัจจัยตัวแทนที่ดีที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยกลุ่มความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง	น้ำหนักองค์ประกอบ	ลำดับที่
20	ท่านคิดว่าการเรียนโยนไม่มีความทันสมัย	.678	3
21	ท่านคิดว่าการเรียนโยนมีกฎเกณฑ์ที่มากมาย	.509	9
22	ท่านคิดว่าผู้ที่เรียนโยนมักเป็นกลุ่มเพศที่สาม	.576	8
23	ท่านคิดว่าการแสดงโยนเป็นกิจกรรมเฉพาะของคนชนชั้นสูงเท่านั้น	.613	6
24	ท่านคิดว่าเครื่องแต่งกายเพื่อซ้อมและแสดงโยนนั้นเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก	.609	7
25	ท่านคิดว่าโยนเป็นการแสดงที่มีพิธีรีตองมากเกินไป	.685	2
26	ท่านคิดว่าการเรียนโยนนั้นทำให้เหนื่อยหรือเจ็บร่างกาย	.727	1
27	ท่านคิดว่าการแสดงโยนไม่มีประโยชน์ต่อท่านในอนาคต	.624	5
28	ท่านคิดว่าค่าเรียนโยนมีราคาสูง	.639	4
29	ท่านคิดว่ามีโอกาสน้อยที่จะได้แสดงเป็นตัวเอก	.429	10
ค่าไอเกน		2.340	
ค่าความแปรปรวนร่วม%		3.392	
ค่าความแปรปรวนร่วมสะสม%		45.170	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของปัจจัยกลุ่มความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเองสามารถอธิบายได้ด้วย 10 ข้อคำถามมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.429 - 0.727 ค่าไอเกนเท่ากับ 2.340 ตัวแปรทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อคำถาม ท่านคิดว่าการเรียนโยนนั้นทำให้เหนื่อยหรือเจ็บร่างกาย ท่านคิดว่าโยนเป็นการแสดงที่มีพิธีรีตองมากเกินไป ท่านคิดว่าการเรียนโยนไม่มีความทันสมัย และท่านคิดว่ามีโอกาสน้อยที่จะได้แสดงเป็นตัวเอกโดยการผสมผสานระหว่างข้อคำถามผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง” มีรหัสตัวแปรเป็น

“PROPRIETY” จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้วิจัยสามารถยืนยันผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ดัง
แผนภาพที่ 4.4 ดังนี้

Standardized Regression Weights Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.4 แสดงน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยกลุ่ม

ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืน
สามารถนำเสนอได้ดังนี้

$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ	1.068	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.371	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	26.695	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	25	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.035	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.014	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.984	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.966	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

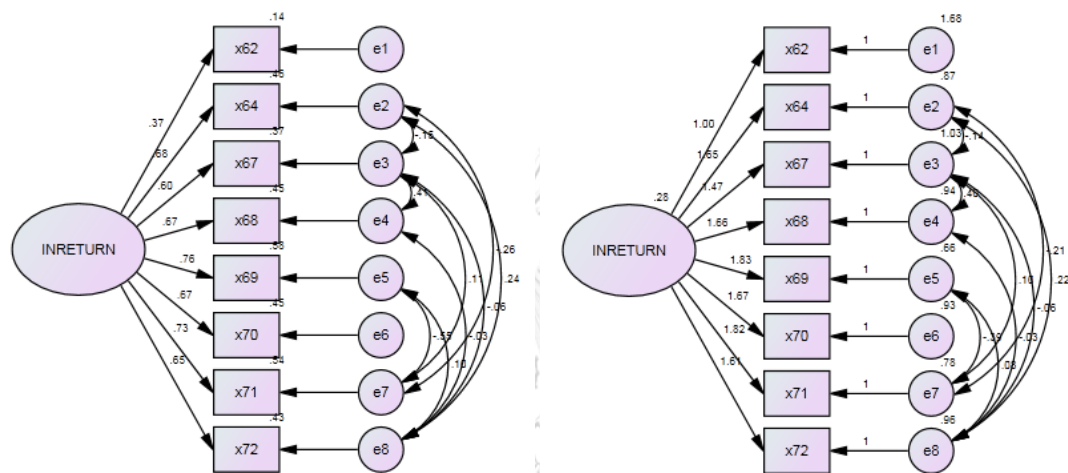
จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างการจัดกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าทุกค่าผ่านเกณฑ์เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยกลุ่มความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเองที่สร้างขึ้นเป็นปัจจัยตัวแทนที่ดีที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยกลุ่มสิ่งตอบแทนจากภายนอก

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มสิ่งตอบแทนจากภายนอก	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ลำดับ ที่
62	ในท้องถิ่นของท่านเคยมีการแสดงโขน	.375	8
64	การเรียนโขนเป็นวิชาที่ท่านจะใช้เป็นส่วนสำคัญในการเข้า ศึกษาต่อ	.680	3
67	ท่านต้องการมีชื่อเสียงในโรงเรียน	.605	7
68	ท่านต้องการให้เพื่อนยอมรับในความสามารถ	.668	5
69	ท่านสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษาผ่านกิจกรรม เกี่ยวกับโขน	.764	1
70	การเรียนโขนจะสามารถช่วยให้ท่านได้รับสิทธิพิเศษ เช่น ทุนการศึกษา ฯลฯ	.674	4
71	ท่านต้องการเข้าชมรมเพราะได้รางวัลตอบแทน เช่น เกียรติบัตร เงินตอบแทน	.734	2
72	การเรียนโขนเป็นงานอดิเรกที่สร้างรายได้ให้ท่านได้ในอนาคต	.654	6
ค่าไอเกน		2.201	
ค่าความแปรปรวนรวม%		3.190	
ค่าความแปรปรวนรวมสะสม%		48.360	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของปัจจัยกลุ่มสิ่งตอบแทนจากภายนอกสามารถอธิบายได้ด้วย 8 ข้อคำถามมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.375 - 0.764 ค่าไอเกนเท่ากับ 2.201 ตัวแปรทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อคำถาม ท่านสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษาผ่านกิจกรรมเกี่ยวกับโขน ท่านต้องการเข้าชมรมเพราะได้รางวัลตอบแทน เช่น

เกียรติบัตร เงินตอบแทน การเรียนโอนเป็นวิชาที่ท่านจะใช้เป็นส่วนสำคัญในการเข้าศึกษาต่อ การเรียนโอนจะสามารถช่วยให้ท่านได้รับสิทธิพิเศษ เช่น ทุนการศึกษาฯลฯ และในท้องถิ่นของท่านเคยมีการแสดงโอนโดยการผสมผสานระหว่างข้อคำถามผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “สิ่งตอบแทนจากภายนอก” มีรหัสตัวแปรเป็น “INRETURN” จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้วิจัยสามารถยืนยันผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ตั้งแผนภาพที่ 4.5 ดังนี้

Standardized Regression Weights Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.5 แสดงน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยกลุ่มสิ่งตอบแทนจากภายนอก

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืนสามารถนำเสนอได้ดังนี้

$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ	1.635	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.082	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	17.983	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	11	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.044	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.044	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.986	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.955	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

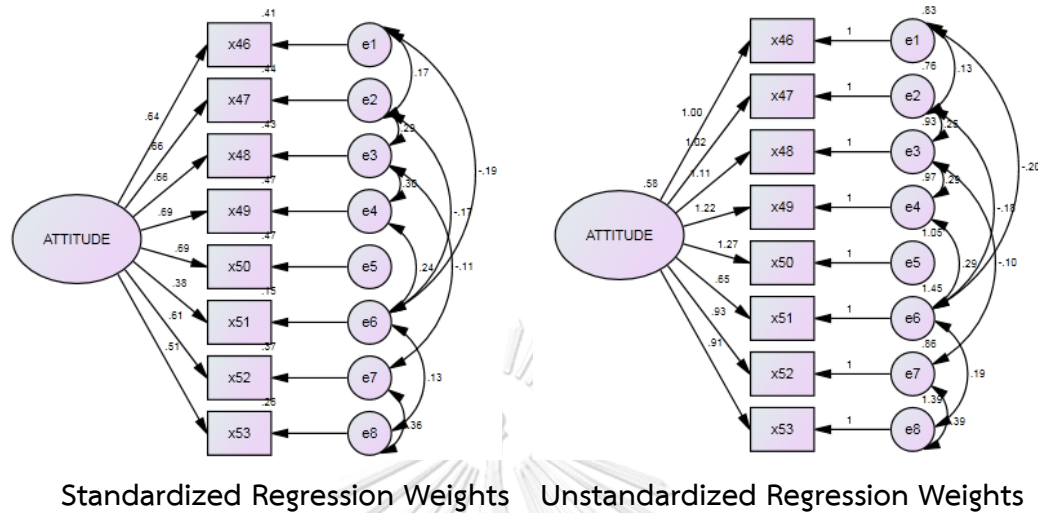
จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างการจัดกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าทุกค่าผ่านเกณฑ์เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยกลุ่มสิ่งตอบแทนจากภายนอกที่สร้างขึ้นเป็นปัจจัยตัวแทนที่ดีที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยกลุ่มทัศนคติของคนรอบข้าง

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มทัศนคติของคนรอบข้าง	น้ำหนักองค์ประกอบ	ลำดับที่
46	ครอบครัวของท่านภูมิใจที่ท่านเรียนโชน	.642	5
47	เพื่อนของท่านบอกว่าโชนมีความน่าสนใจ	.665	3
48	เพื่อนของท่านชักชวนให้ไปชมงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโชน	.659	4
49	เพื่อนของท่านชักชวนให้ท่านมาเรียนโชน	.686	2
50	ท่านมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เรียนโชน	.687	1
51	ท่านสมัครเรียนตามเพื่อน	.381	8
52	อาจารย์ผู้สอนบอกว่าโชนมีความน่าสนใจ	.609	6
53	อาจารย์ผู้สอนชักชวนให้มาเรียน	.510	7
ค่าไอเกน		1.923	
ค่าความแปรปรวนร่วม%		2.787	
ค่าความแปรปรวนร่วมสะสม%		51.147	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของปัจจัยกลุ่มทัศนคติของคนรอบข้างสามารถอธิบายได้ด้วย 8 ข้อคำถามมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.381 - 0.687 ค่าไอเกนเท่ากับ 1.923 ตัวแปรทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อคำถามท่านมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เรียนโชน เพื่อนของท่านชักชวนให้ท่านมาเรียนโชน เพื่อนของท่านบอกว่าโชนมีความน่าสนใจ ครอบครัวของท่านภูมิใจที่ท่านเรียนโชน อาจารย์ผู้สอนบอกว่าโชนมีความน่าสนใจ และท่านสมัครเรียนตามเพื่อนโดยการผสมผสานระหว่างข้อคำถามผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ทัศนคติของคนรอบข้าง” มีรหัสตัวแปรเป็น

“ATTITUDE” จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้วิจัยสามารถยืนยันผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ดังแผนภาพที่ 4.6 ดังนี้

Standardized Regression Weights Unstandardized Regression Weights
 แผนภาพที่ 4.6 แสดงน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยกลุ่มทัศนคติของคนรอบข้าง

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืนสามารถนำเสนอได้ดังนี้

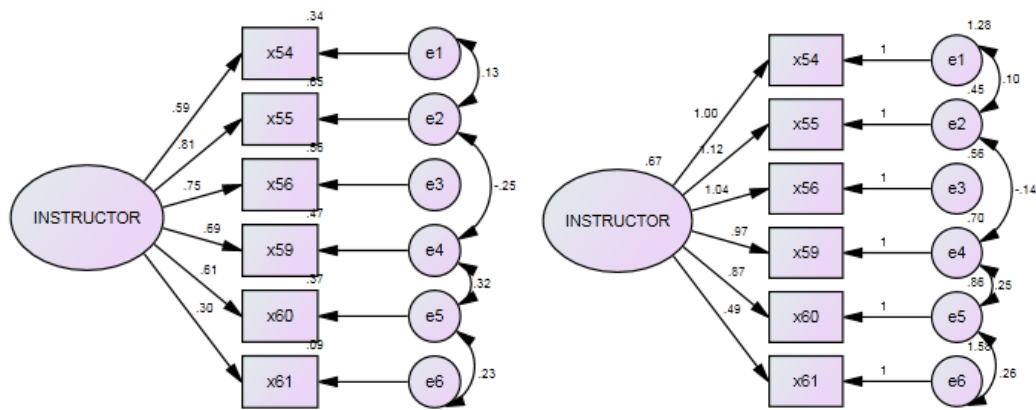
$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ	1.176	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.297	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	12.941	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	11	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.030	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.023	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.991	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.970	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างการจัดกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าทุกค่าผ่านเกณฑ์เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยกลุ่มทัศนคติของคนรอบข้างที่สร้างขึ้นเป็นปัจจัยตัวแทนที่ดีที่สุดที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ลำดับที่
54	อาจารย์ผู้สอนหน้าตาดี	.586	5
55	อาจารย์ผู้สอนเป็นกันเอง สอนสนุก	.806	1
56	อาจารย์ผู้สอนจบจากสถาบันที่มีชื่อเสียง	.751	2
59	ชมรม/สถาบันที่มีชื่อเสียง	.689	3
60	ชมรม/สถาบันมีการจัดแสดงอยู่เป็นประจำ	.606	4
61	ชมรม/สถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัยของท่าน	.302	6
ค่าไอเกน		1.616	
ค่าความแปรปรวนร่วม%		2.342	
ค่าความแปรปรวนร่วมสะสม%		53.489	

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบหลักของปัจจัยกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและสถาบันสามารถอธิบายได้ด้วย 6 ข้อคำถามมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.302 - 0.806 ค่าไอเกนเท่ากับ 1.616 ตัวแปรทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อคำถามอาจารย์ผู้สอนเป็นกันเอง สอนสนุก อาจารย์ผู้สอนจบจากสถาบันที่มีชื่อเสียง ชมรม/สถาบันที่มีชื่อเสียง ชมรม/สถาบันมีการจัดแสดงอยู่เป็นประจำ และชมรม/สถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัยของท่านโดยการผสมผสานระหว่างข้อคำถามผู้วิจัย จึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน” มีรหัสตัวแปรเป็น “INSTRUCTOR” จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้วิจัยสามารถยืนยันผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ตั้งแผนภาพที่ 4.7 ดังนี้

Standardized Regression Weights Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.7 แสดงน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยกลุ่ม
อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืน
สามารถนำเสนอได้ดังนี้

$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ	1.203	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.305	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	6.015	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	5	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.034	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.025	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.994	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.974	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

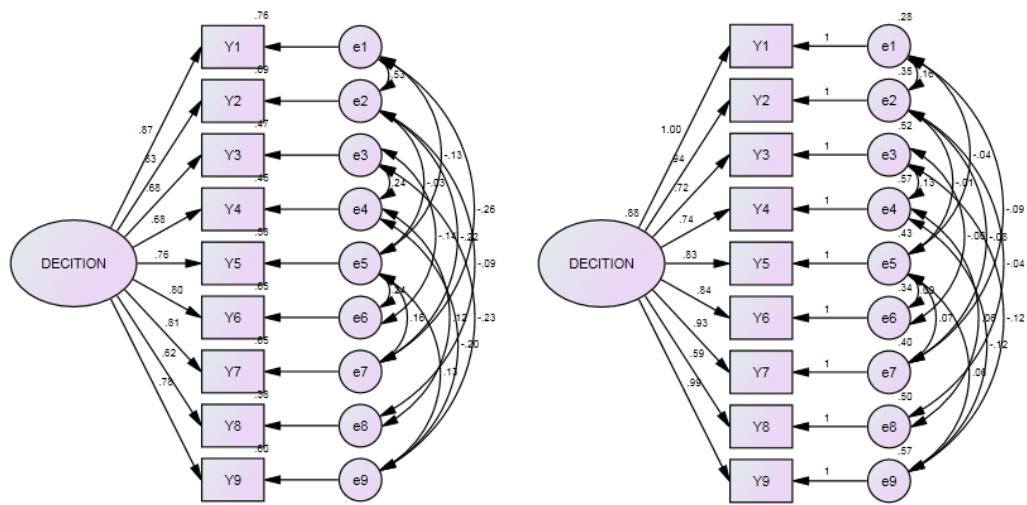
จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างการจัดกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์
พบว่าทุกค่าผ่านเกณฑ์เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและ
สถาบันที่สร้างขึ้นเป็นปัจจัยตัวแทนที่ดีที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของปัจจัยกลุ่มความสนใจ

ข้อที่	ปัจจัยกลุ่มความสนใจ	น้ำหนัก องค์ประกอบ	ลำดับที่
1	ท่านชอบการเรียนรู้โน้	.872	1
2	ท่านสนใจการเรียนรู้โน้	.830	2
3	ท่านชอบดูการแสดงโน้	.684	8
4	ท่านชอบเครื่องแต่งกายโน้	.676	6
9	การเรียนรู้โน้ทำให้ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง	.764	7
10	การเรียนรู้โน้ทำให้ท่านมีความสุข	.804	4
14	ท่านต้องการร่วมแสดงโน้ซึ่งกำลังจะสูญหายไป	.807	3
16	ท่านคิดว่าการแสดงโน้ไม่ว่าจะแสดงตอนใดก็มีความน่าสนใจ	.617	9
63	ท่านต้องการแสดงโน้เป็น	.776	5
ค่าไอเกน		1.279	
ค่าความแปรปรวนร่วม%		1.854	
ค่าความแปรปรวนร่วมสะสม%		57.538	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักของปัจจัยกลุ่มความสนใจสามารถอธิบายได้ด้วย 9 ข้อคำถามมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.617 - 0.872 ค่าไอเกนเท่ากับ 1.279 ตัวแปรทั้งหมดเกี่ยวข้องกับข้อคำถามท่านชอบการเรียนรู้โน้ ท่านสนใจการเรียนรู้โน้ ต้องการร่วมแสดงโน้ซึ่งกำลังจะสูญหายไป ท่านต้องการแสดงโน้เป็น ท่านชอบเครื่องแต่งกายโน้ และท่านคิดว่าการแสดงโน้ไม่ว่าจะแสดงตอนใดก็มีความน่าสนใจโดยการผสมผสานระหว่างข้อคำถามผู้วิจัยจึงตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า “ความสนใจในการเลือกตัดสินใจเรียนรู้โน้” มีรหัสตัวแปรเป็น “DECITION” จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยผู้วิจัยสามารถยืนยันผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยได้ตั้งแผนภาพที่ 4.8 ดังนี้

Standardized Regression Weights Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.8 แสดงน้ำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยกลุ่ม

ความสนใจ

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืนสามารถนำเสนอได้ดังนี้

$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ	1.449	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.128	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	18.835	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	13	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.037	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.988	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.988	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.959	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างการจัดกลุ่มของข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าทุกค่าผ่านเกณฑ์เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยกลุ่มความสนใจที่สร้างขึ้นเป็นปัจจัยตัวแทนที่ดีที่จะใช้เพื่อการวิเคราะห์เส้นทางต่อไป

4.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อหารูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกรั้วมหาวิทยาลัยนานาชาติ ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อการหารูปแบบโครงสร้างของปัจจัยเชิงเหตุทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกรั้วมหาวิทยาลัยนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อเป็นการพิสูจน์ถึงความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างตามแนวคิดของผู้วิจัยว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วหารูปแบบความสัมพันธ์ต่อไป การวิจัยสามารถนำเสนอ ดังนี้

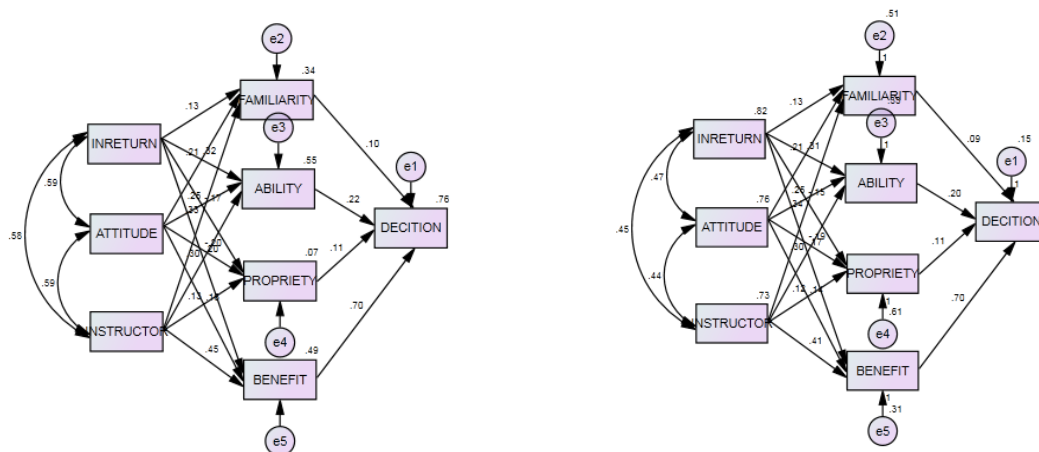
ตารางที่ 4.19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันโปรดักโมเมนต์เบื้องต้นก่อนวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Corre.(r)	BENEFIT	ABILITY	FAMILIAR	PROPRIE	INRETURN	ATTITUDE	INSTRUC	DECITION
BENEFIT	1.00							
ABILITY	.662**	1.00						
FAMILIARITY	.645**	.583**	1.00					
PROPRIETY	-.023	-.215**	-.075	1.00				
INRETURN	.554**	.645**	.448**	-.212**	1.00			
ATTITUDE	.540**	.620**	.483**	-.225**	.593**	1.00		
INSTRUCTOR	.657**	.634**	.530**	-.086	.577**	.586**	1.00	
DECITION	.763**	.684**	.638**	.038	.504**	.516**	.631**	1.00

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่เชื่อมั่นได้ 95%

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แต่เชื่อมั่นได้ 99%

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันโปรดักโมเมนต์ทุกค่าในตารางมีค่าความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.8 แสดงว่าข้อมูลที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงเหตุด้วยกันสูงจนเกินไป แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการพยากรณ์จะมีความแม่นยำ และไม่เกิดความเอนเอียงจนเกินไป ซึ่งในกระบวนการวิเคราะห์ต่อไปผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกรั้วมหาวิทยาลัยนานาชาติ ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังแสดงได้ดังภาพที่ 4.9

Standardized Regression Weights

Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครก่อนปรับ

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืนสามารถนำเสนอได้ดังนี้

$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ	13.822	ผลไม่ผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ	.000	ผลไม่ผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ	124.402	ผลไม่ผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ	9	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ	.050	ผลไม่ผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ	.197	ผลไม่ผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ	.911	ผลไม่ผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ	.643	ผลไม่ผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

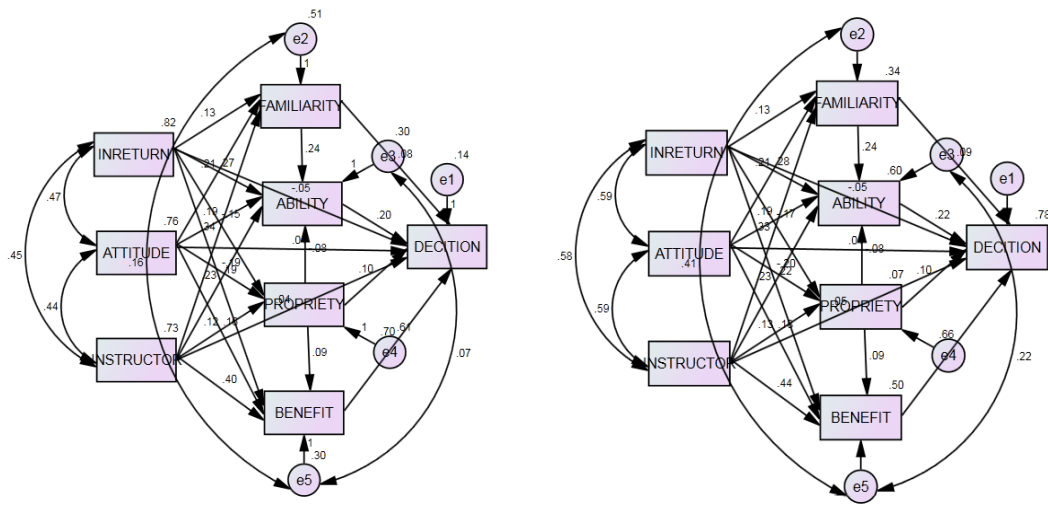
จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครตามสมมติฐานพบว่ายังไม่มี ความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งจากการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการผ่านเกณฑ์พบว่า ทุกค่าไม่เป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยต้องทำการปรับแก้โมเดลการ

วิจัยตามกระบวนการปรับภายใต้คำแนะนำของโปรแกรมประมวลผล โดยพิจารณาจากค่า Modification Indices ในการปรับครั้งนี้ผู้วิจัยทำการปรับโมเดลด้วยวิธีการเพิ่มเส้นสหสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนดังนี้

ตารางที่ 4.20 แสดงการปรับโมเดลด้วยการเพิ่มวิถีเพื่อลดความคลาดเคลื่อน

คู่ที่	เพิ่มเส้นวิถีระหว่าง	M.I. อัตราการลดของ ค่าสถิติไค - สแควร์	Par Change
1	(e3, e5)	32.587	.136
2	(e2, e5)	56.463	.109
3	(FAMILIARITY, ABILITY)	28.708	-.110
4	(PROPRIETY, BENEFIT)	37.467	-.138
5	(PROPRIETY, ABILITY)	32.561	.204
6	(INRETURN, DECITION)	20.163	.217
7	(ATTITUDE, DECITION)	11.231	.197
8	(INSTRUCTOR, DECITION)	17.332	.212

จากตารางที่ 4.20 พบว่า เมื่อทำการเพิ่มวิถีของเส้นเชื่อมระหว่าง (e3, e5) ทำให้ค่าไค-สแควร์ลดลง 32.587, (e2, e5) ทำให้ค่าไค-สแควร์ลดลง 56.463, (FAMILIARITY, ABILITY) ทำให้ค่าไค-สแควร์ลดลง 28.708, (PROPRIETY, BENEFIT) ทำให้ค่าไค-สแควร์ลดลง 37.467, และสุดท้าย (PROPRIETY, ABILITY) ทำให้ค่าไค-สแควร์ลดลง 32.561 ตามลำดับทั้งหมด 8 วิถีทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 4.10

Standardized Regression Weights

Unstandardized Regression Weights

แผนภาพที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจ

การเลือกเรียนโอนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครภายหลังการปรับ

จากผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติวัดความกลมกลืนสามารถนำเสนอได้ดังนี้

$\chi^2 / d.f.$	เท่ากับ .447	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า 2
P -Value	เท่ากับ .504	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .05
χ^2	เท่ากับ .447	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
DF	เท่ากับ 1	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากเข้าใกล้ 0
RMR	เท่ากับ .000	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
RMSEA	เท่ากับ .000	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากน้อยกว่า .05
GFI	เท่ากับ 1.00	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90
AGFI	เท่ากับ .988	ผลผ่านเกณฑ์ เทียบจากมากกว่า .90

จากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างโมเดลปัจจัยที่ส่งผลการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครตามสมมติฐานพบว่ายังมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งจากการพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการผ่านเกณฑ์พบว่า ทุกค่าเป็นไปตามหลักสถิติทำให้ผู้วิจัยสามารถนำเสนอเนื้อหาของผลการพยายกรณได้ดังนี้

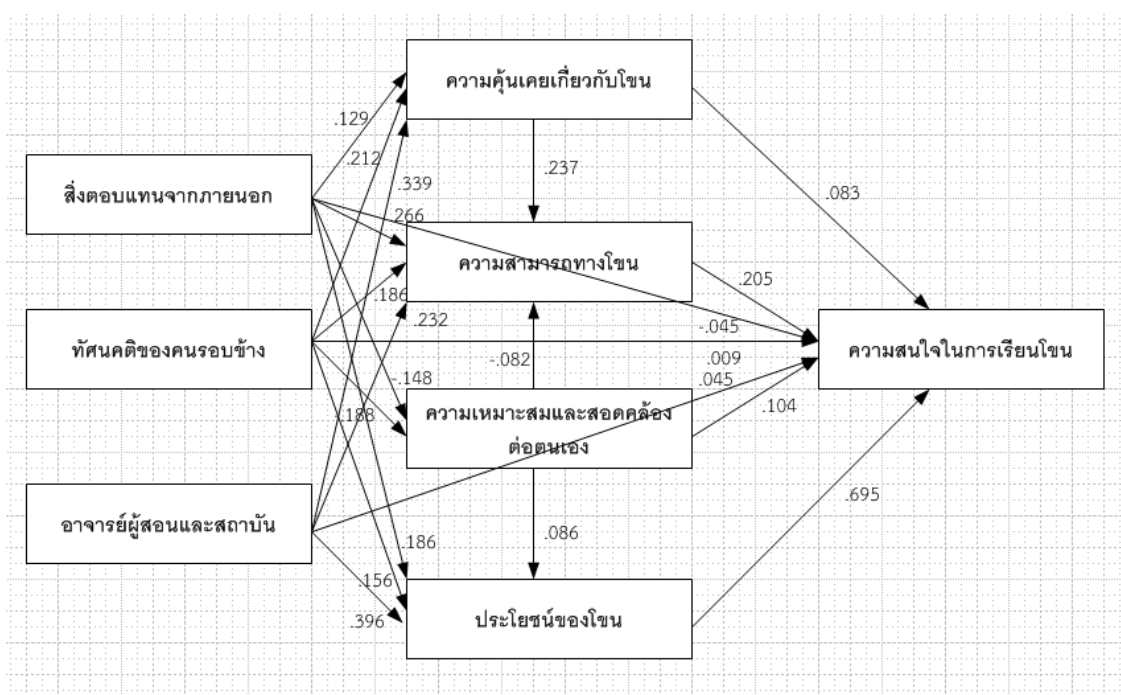
ตารางที่ 4.21 แสดงสัมประสิทธิ์การถดถอย สัมประสิทธิ์การตัดสนใจ ค่าสถิติทดสอบ T และความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ระหว่างปัจจัยเหตุ และปัจจัยผล

ตัวแปรเหตุ	ตัวแปรผล	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (β)	ความคลาดเคลื่อน S.E.	ค่าสถิติ T-TEST	ค่านัยสำคัญ P-Value	สัมประสิทธิ์การตัดสนใจ R^2
สิ่งตอบแทน	ความคุ้นเคย	.129	.058	2.238	.025*	.336
สิ่งตอบแทน	ความเหมาะสม	-.148	.063	-2.351	.019*	.070
ทัศนคติ	ความคุ้นเคย	.212	.060	3.507	.00**	.336
ทัศนคติ	ความเหมาะสม	-.188	.066	-2.856	.004**	.070
อาจารย์ผู้สอน	ความคุ้นเคย	.339	.061	5.590	.00**	.336
อาจารย์ผู้สอน	ความเหมาะสม	.122	.066	1.840	.066	.070
สิ่งตอบแทน	ความสามารถ	.266	.045	5.903	.00**	.598
สิ่งตอบแทน	ประโยชน์	.186	.045	4.173	.00**	.500
ทัศนคติ	ความสามารถ	.186	.048	3.890	.00**	.598
ทัศนคติ	ประโยชน์	.156	.047	3.335	.00**	.500
อาจารย์ผู้สอน	ความสามารถ	.232	.049	4.756	.00**	.598
อาจารย์ผู้สอน	ประโยชน์	.396	.047	8.493	.00**	.500
ความเหมาะสม	ประโยชน์	.086	.035	2.432	.015	.500
ความคุ้นเคย	ความสามารถ	.237	.042	5.608	.00**	.598
ความเหมาะสม	ความสามารถ	-.082	.039	-2.108	.035*	.598
ความคุ้นเคย	ความสนใจ	.083	.033	2.527	.012*	.784
ความสามารถ	ความสนใจ	.205	.039	5.211	.00**	.784
ความเหมาะสม	ความสนใจ	.104	.027	3.782	.00**	.784
ประโยชน์	ความสนใจ	.695	.043	16.088	.00**	.784
สิ่งตอบแทน	ความสนใจ	-.045	.033	-1.364	.172	.784
ทัศนคติ	ความสนใจ	.009	.034	.263	.793	.784
อาจารย์ผู้สอน	ความสนใจ	.045	.036	1.228	.219	.784

* หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่เชื่อมั่นได้ 95%

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แต่เชื่อมั่นได้ 99%

จากตารางที่ 4.21 พบว่าค่าสถิติ T-Test ระหว่างปัจจัยพยากรณ์ INSTRUCTOR กับ PROPRIETY มีค่าเท่ากับ 1.840 ซึ่งน้อยกว่า 1.96, นั่นหมายความว่า ปัจจัย INSTRUCTOR ไม่มีอำนาจแห่งการพยากรณ์ปัจจัย PROPRIETY ด้วยสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการตัดเส้นวิถีที่มีค่าสถิติทดสอบการวัดอิทธิพลไม่เป็นไปตามเกณฑ์ทางสถิติออกจากโมเดลทำให้ได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังแผนภาพที่ 4.11

แผนภาพที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโซนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครภายหลังการปรับ

ผลจากการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของโมเดลพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อความสนใจในการเลือกเรียนโซนเป็นผลมาจากการรับรู้ถึงประโยชน์ของโซน ซึ่งมีน้ำหนักการพยากรณ์เท่ากับ 0.695 รองลงมาคือ การมีความสามารถเรียนโซน มีน้ำหนักการพยากรณ์ 0.205 และความเหมาะสมและสอดคล้องต่อตนเอง มีน้ำหนักการพยากรณ์ 0.104 ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับความคุ้นเคยส่งผลโดยตรงด้วยน้ำหนักการพยากรณ์ที่มีค่าน้อย คือ 0.083 แต่กลับส่งผลในทางอ้อมโดยการส่งผ่านความสามารถทางโซนไปยังความสนใจในการเลือกตัดสินใจเรียน ด้วยน้ำหนักการพยากรณ์ $(0.237)(0.202)$ เท่ากับ 0.0485 นอกจากนี้ปัจจัยแวดล้อมภายนอกอันได้แก่ ปัจจัยสิ่งตอบแทน และปัจจัยอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน ยังร่วมกันพยากรณ์ความสนใจในการเลือกตัดสินใจเรียน ด้วย

น้ำหนักการพยากรณ์ 0.045 ส่วนปัจจัยทัศนคติของคนรอบข้างมีน้ำหนักการพยากรณ์น้อยที่สุดเท่ากับ 0.009

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากความเชื่อมโยงของปัจจัยสภาวะแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดปัจจัยภายในจะพบว่าปัจจัยอาจารย์ผู้สอนและสถาบันจะส่งผลโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ของโชนภายในตัวบุคคลคนนั้น มีน้ำหนักการพยากรณ์เท่ากับ 0.396 นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยอาจารย์ผู้สอนและสถาบันส่งผลโดยตรงต่อความคุ้นเคยเกี่ยวกับโชน และความสามารถทางโชน ซึ่งมีน้ำหนักการพยากรณ์เท่ากับ 0.339 และ 0.232 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยทัศนคติของคนรอบข้างจะมีอิทธิพลต่อความคุ้นเคยเกี่ยวกับโชน ด้วยน้ำหนักการพยากรณ์ 0.212 และสุดท้ายปัจจัยสิ่งตอบแทนจากภายนอก จะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความสามารถทางโชนร่วมกับปัจจัยอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน ที่มีน้ำหนักการพยากรณ์ 0.266 ตามลำดับ

4.5 การวิเคราะห์เส้นทางที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโชนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงเส้นทางแห่งความสัมพันธ์ที่จะใช้ในการพัฒนารูปแบบเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการเลือกตัดสินใจที่จะเรียนโชนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยเชิงสาเหตุ

ปัจจัยเชิงเหตุ	น้ำหนักอิทธิพล														
	ความคุ้นเคย			ความสามารถ			ความเหมาะสม			การรับรู้ประโยชน์			ความสนใจ		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ความคุ้นเคย	-	-	-	.237	-	237	-	-	-	-	-	-	.083	.048	.131
ความสามารถ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.205	-	.205
ความเหมาะสม	-	-	-	-.082	-	-.082	-	-	-	.086	-	.086	.106	.043	.150
การรับรู้ประโยชน์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.695	-	.695
สิ่งตอบแทนภายนอก	.133	-	.133	.278	.045	.322	-.166	-	-.166	.217	-.015	.202	-.045	.198	.243
ทัศนคติคนรอบข้าง	.210	-	.210	.187	.066	.253	-.203	-	-.203	.175	-.018	.157	.009	.157	.166
อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน	.330	-	.330	.230	.070	.300	.129	-	.129	.438	.012	.449	.045	.407	.452

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ปัจจัยที่มีน้ำหนักอิทธิพลรวมสูงที่สุดที่ส่งผลต่อการเลือกตัดสินใจที่จะเรียนโขนนอกรวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร คือปัจจัยการรับรู้ถึงประโยชน์ มีน้ำหนักอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.695 รองลงมาคือ ปัจจัยอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน มีน้ำหนักอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.452 และอันดับที่ 3 คือ ปัจจัยสิ่งตอบแทนภายนอกมีน้ำหนักอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.243 และที่มีน้ำหนักอิทธิพลน้อยที่สุดคือ ความคุ้นเคยซึ่งมีน้ำหนักอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.131 ในส่วนของอิทธิพลทางอ้อมที่มีน้ำหนักอิทธิพลสูงที่สุดคือ อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน มีน้ำหนักอิทธิพลรวมเท่ากับ .407 รองลงมาคือ สิ่งตอบแทนภายนอกและ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโขนนอกรวิทยาลัยนาฏศิลป์นั้นแบ่งเป็น 7 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยภายในที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโขน ได้แก่ 1) ประโยชน์ของนาฏศิลป์โขนที่มีต่อตนเอง 2) ความสามารถทางโขน 3) ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโขน 4) ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง และปัจจัยภายนอกที่ส่งผลในทางอ้อม ได้แก่ 5) สิ่งตอบแทนจากภายนอก 6) ทักษะของคนรอบข้าง และ 7) อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

(1) ประโยชน์ของนาฏศิลป์โขนที่มีต่อตนเอง

การรับรู้ประโยชน์ เป็นความเชื่อของบุคคลโดยคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับภายหลังการปฏิบัติสิ่งที่คาดว่าจะก่อประโยชน์ให้แก่ตน ซึ่งเมื่อพิจารณาผลจากการวิจัยเชิงสำรวจพบว่า ข้อความที่ถูกเลือกมากที่สุดในกลุ่มประโยชน์ของนาฏศิลป์โขนที่มีต่อตนเอง 2 อันดับแรกคือ การเรียนโขนทำให้ท่านมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนจากที่อื่น ๆ และ การเรียนโขนทำให้ท่านมีสังคมที่กว้างขึ้นตามลำดับ ซึ่งเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่าไปเรียนโขนนั้นทำให้เขาได้พบเพื่อนใหม่ ๆ ที่มาจากต่างสถาบัน แต่มีความชอบโขนเหมือนกัน ทำให้มีสังคมกว้างขึ้น อีกทั้งช่วงก่อนการแสดงโขน พวกเขาต้องฝึกซ้อมโขนด้วยกันทุกวัน ทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยและผูกพันกัน

“...การเรียนโขนทำให้ผมมีสังคมมากขึ้น ผมได้พบเพื่อนใหม่ที่มีความชอบคล้าย ๆ กัน ด้วยอายุที่ใกล้เคียงกันทำให้พวกเราเข้ากันได้ง่าย และยังใกล้ถึงวันแสดง ผมและเพื่อน ๆ จะต้องฝึกซ้อมกันทุกวัน ทำให้เรายังสนิทกันมากขึ้น เพราะเมื่อพักการซ้อมเราก็จะหากิจกรรมทำร่วมกัน นอกจากนี้การเรียนโขนยังได้ทักษะทางร่างกาย ได้ออกกายและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ...”

กิตติภาสน์ โชติวิวัฒน์กิจ (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นจะเห็นได้ว่านอกจากประโยชน์ด้านเพื่อนและสังคมแล้ว ผู้เรียนยังรับรู้ถึงประโยชน์ทางร่างกาย ซึ่งตรงกับข้อความในการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ ด้านประโยชน์ของนาฏศิลป์โขนที่มีต่อตนเองในอันดับ 3 ที่กล่าวว่า ท่านคิดว่าการเรียนโขนทำให้ร่างกายแข็งแรง เพราะการฝึกหัดโขนนั้นจะต้องเคลื่อนไหวร่างกายในทุกส่วน เป็นการฝึกประสาท ฝึกความยืดหยุ่น ความแข็งแรงและการทรงตัว เพราะท่ารำนั้นมีทั้งเอียงศีรษะ ยกขา ย่อเหลี่ยม ยกแขนตั้งวง ตีลังกา เป็นต้น ซึ่งการฝึกร่างกายนี้ยังทำให้ผู้เรียนจะต้องฝึกความอดทน ความมีระเบียบวินัย เพราะเป็นนาฏศิลป์ที่มีความประณีต ผู้เรียนจะต้องมีความอดทนและมีวินัยในการฝึกซ้อม ดังที่กลุ่มตัวอย่างอีกคนได้กล่าวว่า

“...โขนยังทำให้ผมได้ฝึกความอดทน ต้องใช้ทักษะทุกด้าน ทั้งสมองที่ต้องจดจำท่ารำ ใช้ร่างกายทุกส่วนในการรำรำ แผมยังได้บุคลิกภาพ ก่อนหน้านี้ผมบุคลิกภาพไม่ดี เดินท้อไหล่ หลังค่อม แต่หลังจากที่ผมเรียนโขน ผมมีบุคลิกภาพดีขึ้น ผมเลิกเดินหลังค่อม อีกทั้งทำให้รูปร่างดีขึ้น น้ำหนักลดลง...”

ทีปกร ศตกุลพัช (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

อีกทั้งยังทำให้มีความรู้และความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น ดังที่กลุ่มตัวอย่างอีกคนหนึ่งก็บอกว่าตนได้รับความรู้ทางด้านภาษาและวรรณคดีไทย เพราะการเรียนโขนจะต้องจำและต้องเข้าใจความหมายของบทละคร ทำให้ได้รู้คำศัพท์ทางวรรณคดีและตัวละครต่าง ๆ อีกทั้งการแสดงโขนเป็นยังทำให้ตนได้มีความสามารถพิเศษ กว่าเพื่อน ๆ ดังนี้

“...ประโยชน์หลัก ๆ จากโขนที่ฉันได้ คือ ความรู้ด้านภาษาและวรรณคดีไทย ฉันได้รู้จักชื่อตัวละคร รู้จักคำศัพท์ทางวรรณคดีซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับการเรียนภาษาไทยได้ รวมถึงทำให้ฉันมีความสามารถพิเศษ...”

สร้อยสิริ อินทรทูต (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เลิกเรียนโขนแล้วนั้นมองว่าโขนมีประโยชน์ต่อตนเองน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ที่ตนเรียนอยู่ ดังกลุ่มตัวอย่าง 2 คนต่อไปนี้ ที่เห็นว่าโขนนั้นไม่เหมาะจะนำไปประกอบอาชีพต่างจากดนตรีสากลที่มีผู้ให้ความสนใจมากกว่า อีกทั้งการเป็นนักดนตรีสามารถนำไปต่อยอดหารายได้มากกว่า ดังนี้

“...ผมมองว่าศิลปะการแสดงโขนนั้นยังไม่เปิดกว้างเท่าดนตรีสากล ผู้ชมเป็นเพียงกลุ่มคนเล็ก ๆ อีกทั้งดนตรีสากลนั้นสามารถนำไปสร้างสรรค์พัฒนาต่อยอดได้มากกว่า...”

กฤตพล จิยะเกียรติ (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

“...ผมเป็นนักดนตรี เล่นดนตรีสากลเป็นหลัก ชิมซัปดาห์ดนตรีสากลมาตั้งแต่เด็ก ก็รู้สึกมันใจและชอบเล่นดนตรีสากลมากกว่า รู้สึกอินกับดนตรีสากลมากกว่า และคิดว่าดนตรีสากลนั้นสามารถนำไปใช้ต่อยอดได้มากกว่าโขน ซึ่งปัจจุบันผมก็เป็นคอนดักเตอร์และยังสอนดนตรีสากลอยู่ด้วย...”

สุทธิพงษ์ ตันติวานิชกิจ (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2560)

2) ความสามารถทางโขน

สิ่งที่จะกำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออกและการฝึกหัดโขนนั้น ขึ้นอยู่กับการรับรู้ความสามารถทางโขนของตนเอง ในสภาวะการณ์นั้น ๆ คือ หากบุคคลมีความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถอย่างไร ก็จะแสดงออกความสามารถนั้นออกมา ดังกลุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ว่าตนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางนาฏศิลป์โขน ทำให้มีความอดทน อุตสาหะ ไม่ท้อถอยและประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น ได้แก่ การได้รับการคัดเลือก ดังกลุ่มตัวอย่างที่แม้จะไม่เก่งเท่าผู้ที่เรียนนาฏศิลป์โดยตรง แต่พวกเขาก็เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองได้ จากการที่เขาเป็นไม่กี่คนที่สามารถแสดงโขนได้ เมื่อเทียบกับเพื่อน ๆ ในโรงเรียน ทำให้เขารู้สึกโดดเด่น และได้รับการคัดเลือกให้แสดงในโอกาสสำคัญอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นได้รับคัดเลือกให้แสดงในงานโรงเรียนรวมถึงได้รับคัดเลือกแสดงที่ต่างประเทศ ดังนี้

“...ผมก็เชื่อมั่นในความสามารถทางโขนของผมในระดับหนึ่ง และเนื่องจากที่โรงเรียนของผมไม่มีการเรียนโขนการสอนโขน รวมทั้งไม่มีชมรมโขน ทำให้เมื่อถึงเวลาที่โรงเรียนมีงานผมจึงได้รับเลือกให้เป็นตัวเอกทุกครั้ง ทำให้ผมเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง...”

กิตติภาสน์ โชติวิวัฒน์กิจ (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

“... ผมเชื่อมั่นในความสามารถทางโขนของผมในระดับหนึ่ง และเนื่องจากที่โรงเรียนไม่มีการเรียนโขนการสอนโขน ทำให้อาจจะแสดงได้ไม่ดีเท่ากับคนที่เรียนด้านนี้โดยตรง แต่ก็ถือว่าเป็นความสามารถพิเศษเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในโรงเรียน ซึ่งผมจะได้รับคัดเลือกให้แสดงโขนในงานโรงเรียนเสมอ...”

กฤตพล จิยะเกียรติ (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

“...ผมมีปัญหาแค่ช่วงแรกที่เริ่มเรียน เพราะต้องฝึกซ้อมอย่างหนัก ไม่ว่าจะเป็นการตัดมือตัดขา เดินเสา อีกทั้งการแสดงครั้งแรกผมก็ทำผลงานออกมาได้ไม่ดึ้นัก ทำให้ผมรู้สึกท้อจนอยากจะเลิกเรียน แต่อาจารย์ได้พูดให้กำลังใจ ทำให้ผมฮึดสู้อีกครั้ง จนสามารถรำได้ดี ทำให้ผมภูมิใจในความสามารถทางการแสดงโขนของผมมาก ๆ ผมแสดงโขนได้ดี ทำให้ผมได้ไปแสดงโขนที่ต่างประเทศ และมักได้รับการคัดเลือกให้แสดงเวลาโรงเรียนมีกิจกรรมอยู่เสมอ...”

ทีปกร ศตกุลพัช (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นจะเห็นว่า การได้รับกำลังใจยังเป็นแรงผลักดันที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นและเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง จนทำให้แสดงความสามารถนั้นออกมาได้เต็มที่ นอกจากนี้การเปรียบเทียบกับผู้อื่นและการได้รับคำชื่นชมก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสามารถทางโขนและแสดงความสามารถออกมา ดังเช่นตัวอย่างจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้ที่ทางครอบครัวให้เรียนเธอและพี่ ๆ เรียนโขน โดยเริ่มแรกนั้นเธอมีความคิดว่าโขนนั้นยาก แต่เมื่อเธอได้เห็นพี่ ๆ ของเธอแสดงได้ดี เธอจึงเกิดความคิดเปรียบเทียบกับพี่ ๆ ทำได้ เธอก็ต้องทำได้เช่นกัน จนสามารถทำได้ดี ทั้งได้รับการคัดเลือกให้แสดงถวายหน้าพระที่นั่ง และได้รับคำชื่นชม ดังนี้

“...แรกเริ่มเรียนโขนเพราะที่บ้านให้เด็ก ๆ ทุกคน เรียนโขน ซึ่งเป็นแบบนี้มาตั้งแต่สมัยคุณย่า คุณแม่ จนถึงรุ่นของฉันทัน ซึ่งตอนแรกฉันทันคิดว่าฉันทันทำไม่ได้ แต่เมื่อได้เห็นพี่ ๆ ของฉันทันสามารถรำได้ดี เป็นที่ชื่นชมของญาติพี่น้อง ทำให้ฉันทันรู้สึกว่าจะต้องทำได้อย่างพี่ ๆ จนในที่สุดฉันทันก็รู้สึกชอบโขน โดยเฉพาะที่ได้แสดงโขนถวายหน้าพระที่นั่งแต่สมเด็จพระเทพฯ ส่วนตัวฉันทันเชื่อมั่นในความสามารถทางการแสดงโขนของตนว่าดีในระดับหนึ่ง แม้จะยังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่หากเทียบกับเพื่อน ๆ ในโรงเรียนก็ถือว่ารำออกมาได้ดี เพราะครูที่โรงเรียนมักชมฉันทันเสมอ เพราะถูกชมและจับท่ามาเยอะ... ฉันทันจะได้รับการคัดเลือกให้แสดงโขนทุกครั้ง เพราะเห็นว่าฉันทันมีความสามารถและมีพื้นฐานที่ดี การที่

ฉันยังคงเรียนโขนอยู่ ทำให้ฉันมีความสามารถพิเศษมากกว่าคนอื่น ฉันต้องการพัฒนาความสามารถด้านการแสดงโขน ให้ร่ำรวยยิ่งขึ้นไปอีก ไม่ใช่เพียงแค่ว่าเป็น แต่ต้องการที่จะร่ำรวยที่สุดสวย และเมื่อมีคนชื่นชม ฉันจะรู้สึกมีความสุขมาก...”

สร้อยสิริ อินทรทูต (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

การประสบความสำเร็จถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงความสามารถของตนออกมาได้ดี เพราะหากบุคคลต้องการบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ เขาจะต้องแสดงความสามารถของตนออกมาอย่างเต็มที่ ดังเช่นบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้ ที่กลุ่มตัวอย่างนั้นรู้สึกว่าตนไม่สามารถสู้กับเพื่อน ๆ ที่เรียนด้านนาฏศิลป์โดยตรงได้ แต่เขามีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ต้องการที่จะแสดงโขนได้ดี เขาจึงพยายามฝึกฝนจนสามารถแสดงโขนได้ดี ดังนี้

“...ผมทำได้ไม่ดีเท่าเพื่อนร่วมชั้นที่จบจากวิทยาลัยนาฏศิลป์โดยตรง แต่สุดท้ายผมก็ใช้ความชอบโขนเป็นแรงผลักดันให้ฝึกซ้อม จนสามารถทำได้ดี ผมคิดว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดคือตัวของผม เพราะเมื่อผมมีความชอบและความสนใจในโขน ผมจึงต้องการมีส่วนร่วมในการแสดง และต้องการทำสิ่งที่ผมชอบให้ออกมาดีที่สุด...”

อชิระ บุณนาค (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนต่างมั่นใจในความสามารถทางโขนของตน ซึ่งตรงกับข้อความในการวิจัยเชิงสำรวจที่ว่า ท่านมีความกล้าแสดงออก, ท่านชอบร่วมการแสดงโขน อยู่เป็นทุนเดิม, ท่านชอบเป็นนักกิจกรรมหรือเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน, ท่านสามารถแสดงโขนได้ดีกว่าเพื่อน, ท่านสามารถปฏิบัติท่าทางในการรำโขนได้ดี และครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่สามารถแสดงโขนได้ เป็นต้น

3) ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโขน

ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโขน คือ การที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับโขนหรือวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ไม่ว่าจะเป็นเคยศึกษา เคยชม เคยอ่าน ดังเช่นในบทสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตรงกับข้อความในการวิจัยเชิงสำรวจที่ว่าท่านเคยชมจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์และท่านเคยอ่านและศึกษาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ดังนี้

“ผมต้องวาดภาพในหัวข้อเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย ซึ่งทำให้ผมได้รู้จักและสนใจโขน เพราะโขนมีความสวยงาม ประกอบกับช่วงชั้นมัธยม โรงเรียนเริ่มตั้งชมรมโขนและรับสมัครนักแสดง ผมจึงสมัครเรียนโขน...”

ทีปกร ศตกุลพัช (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

“ผมเริ่มเรียนโขนตั้งแต่อายุ 8 ขวบ ตอนนั้นผมชอบวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ และชอบวัฒนธรรมไทย จึงศึกษาเรื่องราวความเป็นมาและตัวละคร ทำให้ผมได้รู้จักกับโขน สำหรับผมตอนนั้นโขนเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และน่าสนใจมาก ผมจึงเลือกเรียนโขน...”

อชิระ บุนนาค (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

“ช่วงนั้นผมกำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 น้องชายของผมเรียนโขนอยู่บ้านปลายเนิน และตัวผมสนใจวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์อยู่แล้วเพราะมีเนื้อเรื่องสนุกสนานชวนติดตาม แล้วยังได้เพื่อน ได้ออกกำลังกาย ผมจึงสมัครเรียนโขนที่บ้านปลายเนิน...”

กิตติภาสน์ โชติวิวัฒนกิจ (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

4) ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง

ความสอดคล้องเหมาะสม คือการที่ผู้เรียนตระหนักรู้ว่านาฏศิลป์โขนนั้นมีความเหมาะสมต่อตนเอง หรือไม่อย่างไร ไม่ว่าจะเป็นความเหมาะสมกับความชอบ เหมาะสมกับบุคลิกภาพร่างกาย เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น เช่น กลุ่มตัวอย่างซึ่งรับรู้ว่าคุณลักษณะไม่เหมาะสมกับโขน มองว่าโขนนั้นยากทั้งเนื้อเรื่อง เนื้อร้อง และท่ารำ จึงทำให้เขาสนใจและเลือกเล่นดนตรีสากล ดังนี้

“สำหรับผมโขนเป็นศิลปะการแสดงที่มีความยาก ถึงแม้เราจะเข้าใจเนื้อเรื่อง แต่ท่ารำและเพลงก็เข้าใจยาก เมื่อเราทำได้ไม่ดี ทำให้อาจารย์ดู และรู้สึกไม่ค่อยอินกับเนื้อเรื่องและศิลปะแขนงนี้เท่าไร ผมเป็นนักดนตรีเล่นดนตรีสากลเป็นหลัก ซึมซับดนตรีสากลมาตั้งแต่เด็ก ก็รู้สึกมันใจและชอบเล่นดนตรีสากลมากกว่า รู้สึกอินกับดนตรีสากลมากกว่า...”

สุทธิพงษ์ ต้นดิวงนิชกิจ (สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2560)

ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกว่ารูปร่างของตนไม่เหมาะสมและเป็นอุปสรรคต่อการแสดงโขน ทำให้เขาไม่มั่นใจทุกครั้งเมื่อจะแสดง แต่เพราะเขารับรู้ความสามารถของตนเองและคำนึงถึงสิ่งตอบแทนที่ได้รับจากการเล่นโขน ซึ่งได้แก่ การยอมรับและคำชม จึงทำให้เขายังคงยังเลือกที่จะเล่นโขนต่อไป

“...อุปสรรคที่เกิดขึ้นคือปัญหาเรื่องรูปร่างและน้ำหนัก เพราะครูจะทักอยู่เสมอว่าร่ำสวยแต่ อ้วนเกินไป ทำให้ฉันยังรู้สึกไม่มั่นใจทุกครั้งในวันแสดงจริง ถึงแม้จะเรียนและแสดงมาหลายปีแล้วก็ตาม ฉันคงไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถทางนาฏศิลป์โขนในการประกอบอาชีพหรือการเรียนในอนาคต เพราะคงไปเรียนด้านอื่น แต่จะยังคงเรียนและฝึกหัดโขนอยู่เป็นงานอดิเรกอยู่ ...ได้แสดงโขนถวายหน้าพระที่นั่งแด่สมเด็จพระเทพฯ ซึ่งเป็นที่ภาคภูมิใจของครอบครัวและญาติพี่น้อง และเมื่อมีคนชื่นชมฉันจะรู้สึกมีความสุขมาก”

สร้อยสิริ อินทรทูต (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

5) สิ่งตอบแทนจากภายนอก

สิ่งตอบแทนหรือรางวัลนั้นเป็นสิ่งจูงใจหรือแรงผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเมื่อได้รางวัลหรือสิ่งตอบแทนแล้ว บุคคลจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติสิ่งนั้น ๆ และจะรู้สึกว่าการทำนั้นคุ้มค่า เช่น กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับสิ่งตอบแทนจากการเล่นโขน โดยสิ่งตอบแทนหรือรางวัลนั้นมีหลายรูปแบบ เช่นทุนการศึกษา เงินตอบแทน การยอมรับ ชื่อเสียง สถานภาพ ดังกลุ่มตัวอย่างต่อไป่นี้ได้รับคำชมจากเพื่อน เพราะเขานั้นเพราะสามารถแสดงโขนดี ร่าเริงได้

“เพื่อน ๆ ในโรงเรียนชื่นชมว่าผมมีความอดทน ร่าเริง เพราะเพื่อน ๆ มองว่าโขนเป็นนาฏศิลป์ที่ลำบาก ฝึกหนัก พวกเขาไม่อยากจะตัดมือตัดขา สวมเครื่องโขนที่หนัก...”

ทีปกร ศตกุลพัช (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

"ทุกคนรอบตัวผม ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวและเพื่อน ๆ ต่างสนับสนุนส่งเสริมและชื่นชม โดยเฉพาะครอบครัวและเพื่อน ๆ ไม่มีใครมองว่าเขยหรือล้ำสมัย และผมก็คิดว่าโชนมีประโยชน์มาก ๆ ที่ผ่านมาผมเคยได้มีส่วนร่วมโอกาสแสดงโชนพระราชทานฯ รวมทั้งแสดงตามงานต่าง ๆ ซึ่งสร้างรายได้ให้แก่ผม"

อชิระ บุนนาค (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

"...ได้แสดงโชนถวายหน้าพระที่นั่งแต่สมเด็จพระเทพฯ ซึ่งเป็นที่ภาคภูมิใจของครอบครัวและญาติพี่น้อง และเมื่อมีคนชื่นชมฉันจะรู้สึกมีความสุขมาก"

สร้อยสิริ อินทรทูต (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้นนอกจากคำชื่นชมแล้ว กลุ่มตัวอย่างยังได้รับเลือกให้แสดงโชนถวายเจ้านายและพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งสร้างชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูล ทั้งยังรับได้เงินตอบแทนเป็นรายได้จากการแสดงอีกด้วย เช่นเดียวกับบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้ที่ได้รับเงินค่าตอบแทนจากการแสดงโชนตามงานต่าง ๆ

"ผมอาจจะไม่ได้ประกอบอาชีพนักแสดงโชน แต่โชนก็สร้างรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ ให้ผมอยู่บ่อยครั้ง ผมได้รับการว่าจ้างให้แสดงในงานต่าง ๆ เช่น งานศพ เป็นต้น"

กิตติภาสน์ โชติวิวัฒน์กิจ (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

6) ทศนคติของคนรอบข้าง

ทศนคติของคนรอบข้างไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อน หรือคนใกล้ตัวอื่น ๆ นั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่จะทำให้บุคคลเปลี่ยนทศนคติ เปลี่ยนความคิด เปลี่ยนค่านิยม เปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับคนในกลุ่ม เพราะเมื่อบุคคลใดไม่เป็นไปตามค่านิยมหรือมาตรฐานของกลุ่ม บุคคลนั้นจะทำพฤติกรรมตามมาตรฐานของกลุ่ม โดยการยอมรับเอามาตรฐานของกลุ่มมาเป็นมาตรฐานของตัวเอง ดังบทสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีประสบการณ์และคุ้นเคยกับวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์อยู่เป็นทุนเดิม และเมื่อเห็นว่าน้องชายเรียนโชนอยู่จึงสมัครเรียนบ้าง ดังนี้

“ช่วงนั้นผมกำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 น้องชายของผมเรียนโชนอยู่บ้านปลายเนิน และตัวผมสนใจวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์อยู่แล้วเพราะมีเนื้อเรื่องสนุกสนานชวนติดตาม...”

กฤตพล จิยะเกียรติ (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

ทัศนคติของคนรอบข้าง โดยเฉพาะครอบครัวและเพื่อนนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเรียนโชนหรือแม้กระทั่งเลิกเรียนโชน ดังกลุ่มตัวอย่างนี้ซึ่งเรียนโชนเพราะครอบครัวต้องการให้เขามีความสามารถพิเศษ จึงพาไปสมัครเรียนโชน แต่เมื่อถึงช่วงที่ต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยทางครอบครัวก็สั่งให้หยุดเรียนโชน ดังนี้

“ครอบครัวและทุกคนรอบข้างชื่นชมและสนับสนุนให้ผมเรียนโชน โดยเฉพาะครอบครัวที่ต้องการให้ผมมีความสามารถพิเศษ ขณะที่ผมกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คุณย่าของผมพาผมไปสมัครเรียนโชนที่สถาบันบ้านปลายเนิน... จนในที่สุดผมก็รู้สึกผูกพันและชอบโชนมาก แต่ช่วงผมใกล้จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทางครอบครัวของผมต้องการให้พักการเรียนโชน เพราะกลัวว่าจะส่งผลกระทบต่อผลการเรียน และไม่มีสมาธิในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ทำให้ผมต้องหยุดเรียนโชนไป 2 ปี เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย”

กิตติภาสน์ โชติวิวัฒน์กิจ (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

แต่ในขณะเดียวกันทัศนคติของคนรอบข้างก็ไม่สามารถส่งอิทธิพลต่อบุคคลได้ หากบุคคลนั้นมีความต้องการที่จะแสดงความสามารถของตน ดังทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ขั้นสูงสุดคือ ขั้นที่ 5 อันเป็นความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต ทำให้ทัศนคติและพฤติกรรมของคนรอบข้างจึงไม่อาจส่งอิทธิพลและเอาชนะความต้องการที่จะแสดงความสามารถหรือการรับรู้ความสามารถของได้ ดังกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพต่อไปนี้ ที่แม่เพื่อนของเค้าจะมีทัศนคติต่อโชนในว่า การฝึกหัดโชนนั้นเป็นสิ่งที่ยากลำบาก ต้องใช้ความอดทนสูง ทำให้เพื่อน ๆ ของเขาไม่เรียนโชน ด้านครอบครัวก็ไม่ได้สนับสนุนหรือส่งเสริม อีกทั้งคนภายนอกก็มีทัศนคติว่าโชนเป็นการแสดงสำหรับเพศที่สาม แต่เขาไม่สนใจทัศนคติของคนรอบข้าง และเลือกที่จำเรียนโชนต่อไปด้วยความภาคภูมิใจ ซึ่งเขาก็ประสบความสำเร็จในการเรียนโชน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เพื่อน ๆ มองว่าโชนเป็นนาฏศิลป์ที่ลำบาก ฝึกหนัก ไม่อยากดัดมือตัดขา เครื่องแต่งกายหนัก ส่วนครอบครัวก็ไม่ได้สนับสนุนหรือคัดค้าน เพราะทางบ้านมองว่าโชนไม่ได้ทำให้เสียการเรียนหรือเกิดผลเสียใด ๆ ส่วนที่บางคนจะมองว่าโชนเป็นกิจกรรมสำหรับกลุ่มเพศที่สามนั้นผมไม่สนใจหรือ

ให้ความสำคัญอยู่แล้วว่าใครจะมองว่าอย่างไร เพราะคนที่มองแบบนี้ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าโขนต้องฝึกหนัก
อย่างไร ใช้ความอดทนมากแค่ไหน”

ทีปกร ศตกุลพัช (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

7) อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนและสถาบันนั้นมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโขน โดยผู้เรียนมัก
เลือกเรียนสถาบันและอาจารย์ผู้สอนชื่อเสียง มีความสามารถ เป็นกันเอง โดยส่วนใหญ่เป็นสถาบันที่
เป็นที่รู้จักและได้ยอมรับจากบุคคลทั่วไป ซึ่งเมื่อพิจารณาจากปัจจัยในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน
เป็นรายชื่อแล้วพบว่า ปัจจัย 3 อันดับแรกที่มีผลต่อการเลือกเรียนโขนมากที่สุด คือ อาจารย์ผู้สอน
เป็นกันเอง สอนสนุก, อาจารย์ผู้สอนจบจากสถาบันที่มีชื่อเสียง และ ชมรม/สถาบันที่มีชื่อเสียง
ตามลำดับ ซึ่งเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

“การเรียนโขนที่บ้านปลายเนินนั้นจะมีครูหลายคน ทำให้ครูสามารถดูแลและสอนนักเรียน
ได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งครูแต่ละท่านนั้นมีความสามารถ มีชื่อเสียง คอยเคี่ยวเข็ญ ผลักดันให้ฉันรำได้ดี”

สร้อยสิริ อินทรทูต (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

“...ที่ผมเลือกเรียนที่บ้านปลายเนินเพราะเป็นสถาบันที่ไม่ใหญ่เกินไป เปรียบเสมือนเราไป
เรียนโขนที่บ้านของญาติ ๆ ที่อยู่กันแบบครอบครัว อบอุ่น เข้าถึงง่าย ผมรู้สึกว่าครูโขนนั้นมีความเป็น
กันเองกับลูกศิษย์ เข้าถึงง่าย มีความสนิทสนมกัน ถึงแม้ว่าจะดุหรือเข้มงวดไปบ้าง”

กฤตพล จิยะเกียรติ (สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2561)

“ผมเรียนโขนครั้งแรกที่บ้านปลายเนิน เพราะเพื่อนแนะนำว่าบ้านปลายเนินมีการสอนโขน
อีกทั้งครูผู้สอนนั้นมีความสามารถ และมีชื่อเสียง นอกจากนี้ผมยังมีครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ครูผู้สอนที่
บ้านปลายเนินเป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้ผมยังคงเรียนโขนเพราะท่านไม่เคยหวงความรู้ ท่านทุ่มเท
ตั้งใจสอนและมอบความรู้ให้ศิษย์ทุกคนอย่างสุดกำลังความสามารถ ผมจึงตั้งใจที่จะรักษาสืบทอดโขน
ให้คงอยู่”

อชิระ บุณนาค (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2560)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อวิเคราะห์เส้นทางเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นลักษณะแบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์ และใช้โปรแกรม IBM SPSS Statistics 24 ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยยึดตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ผลการวิจัยส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยเชิงสำรวจพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัย 7 กลุ่ม ดังนี้

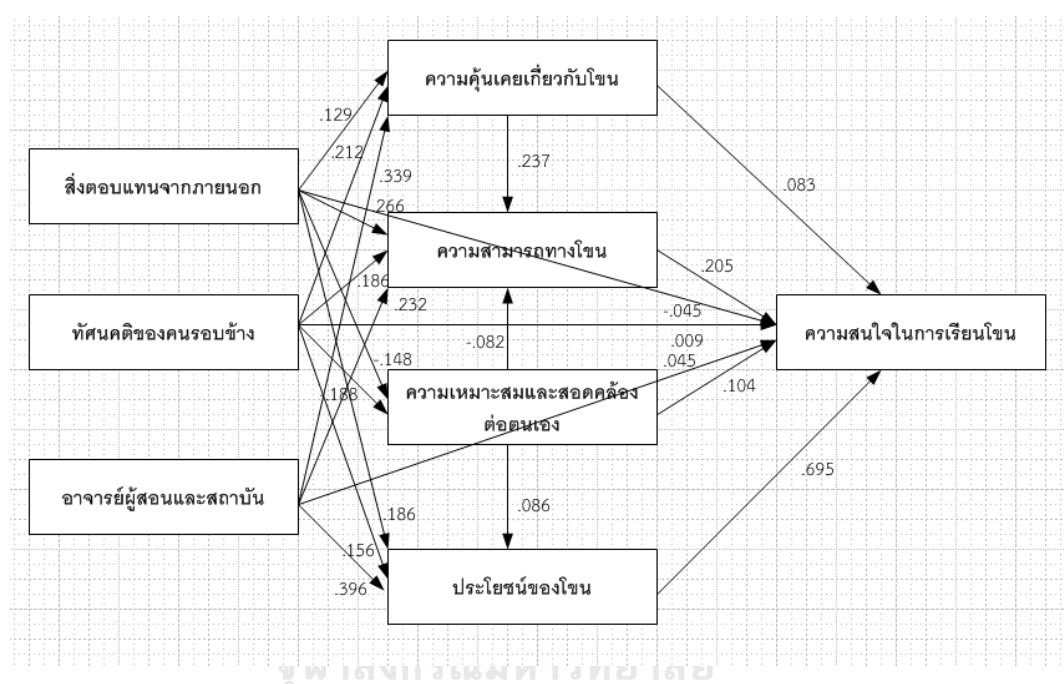
- (1) ประโยชน์ของนาฏศิลป์โขนที่มีต่อตนเอง
- (2) ความสามารถทางโขน
- (3) ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโขน
- (4) ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง
- (5) สิ่งตอบแทนจากภายนอก

(6) ทักษะคติของคนรอบข้าง

(7) อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

ผลการวิจัยส่วนที่ 2 เพื่อวิเคราะห์เส้นทางเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์เส้นทางเชิงสาเหตุงานที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังแผนภาพ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโอนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์นั้นแบ่งเป็น 7 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยภายในที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโอน ได้แก่ 1) ประโยชน์ของนาฏศิลป์โอนที่มีต่อตนเอง 2) ความสามารถทางโอน 3) ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโอน 4) ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง และปัจจัยภายนอกที่ส่งผลในทางอ้อม 5) สิ่งตอบแทนจากภายนอก 6) ทักษะคติของคนรอบข้าง และ 7) อาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

จากภาพนั้นเป็นแผนผังแบบทิศทางเดียว (Recursive Model) คือ ลักษณะของรูปแบบจะมีทิศทางของเหตุและผลไปในทิศทางเดียวกันไม่มีผลย้อนกลับในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งพบว่ามีปัจจัยภายนอก 3 ตัว คือ สิ่งตอบแทนจากภายนอก ทักษะคติของคนรอบข้าง และอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน

ซึ่งได้ส่งอิทธิพลไปยังปัจจัยภายใน ได้แก่ ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโซน ความสามารถทางโซน ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง และประโยชน์ของนาฏศิลป์โซนที่มีต่อตนเอง ดังนี้

สิ่งตอบแทนจากภายนอกนั้นเป็นตัวแปรที่ส่งอิทธิพลต่อปัจจัยภายในทั้งสี่ปัจจัยเช่น ได้แก่ ความคุ้นเคยเกี่ยวกับโซน, ความสามารถทางโซน, ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง และประโยชน์ของนาฏศิลป์โซนที่มีต่อตนเอง คือสิ่งตอบแทนภายนอกเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนกระทำการต่าง ๆ โดยส่งผลผ่านปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง เช่น เคยได้รับประสบการณ์ทางนาฏศิลป์โซน ระบุว่าตนเองมีความสามารถทางโซน มีความรู้สึกว่านาฏศิลป์โซนนั้นเหมาะสมกับตน หรือรับรู้ประโยชน์ของนาฏศิลป์โซน จนทำให้ผู้เรียนเกิดการความสนใจในการเรียนโซนแล้วตัดสินใจเรียนโซนในที่สุด

สิ่งตอบแทนจึงมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากเป็นสิ่งจูงใจ โน้มน้าว ชักนำบุคคลให้เกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ กล่าวคือทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนโซน สิ่งตอบแทนมีทั้งรูปแบบของเงินรางวัล ทุนการศึกษา เงินตอบแทน การยอมรับ การยกย่องชมเชย ดังทฤษฎีของโลเวลล์ (Lovell, 1980: 109) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า “เป็นกระบวนการที่ชักนำโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายามเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ” ดังที่ปรากฏในในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ผู้เรียนหลายคนต้องการได้รับการยอมรับและคำชื่นชมจากกลุ่มเพื่อน สมาชิกในครอบครัว รวมถึงจากการสำรวจผู้เรียนบางคนนั้นยังจากการเรียนโซนเพื่อใช้ประกอบอาชีพและต้องการเงินค่าจ้างตอบแทน

ทัศนคติคนรอบข้างนั้นเป็นตัวแปรที่ส่งอิทธิพลต่อปัจจัยภายในทั้งสี่ปัจจัยเช่นเดียวกับสิ่งตอบแทนจากภายนอก คือส่งผลต่อความคุ้นเคยเกี่ยวกับโซน, ความสามารถทางโซน, ความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง และประโยชน์ของนาฏศิลป์โซนที่มีต่อตนเอง กล่าวคือ ทัศนคติของคนรอบข้างนั้นมีอิทธิพลต่อตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนโซน เช่น ญาติพี่น้องเรียนโซน, ผู้ปกครองชื่นชอบโซน, พ่อแม่ต้องการให้เรียนโซน หรือแม้กระทั่งการเรียนตามเพื่อน แล้วหากผู้เรียนเคยได้รับประสบการณ์ทางนาฏศิลป์โซน ระบุว่าตนเองมีความสามารถทางโซน มีความรู้สึกว่านาฏศิลป์โซนนั้นเหมาะสมกับตน หรือรับรู้ประโยชน์ของนาฏศิลป์โซน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการความสนใจแล้วตัดสินใจเรียนโซนในที่สุด

ทัศนคติของคนรอบข้างนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่จะทำให้บุคคลเปลี่ยนทัศนคติ ความคิด ค่านิยมและพฤติกรรม เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับคนในกลุ่ม ซึ่งสามารถ

อธิบายได้ด้วยทฤษฎีผลการเคลื่อนของอัตลักษณ์ (the identity shift effect) ของนักจิตวิทยาสังคม เวนดี เทรนอร์ (Trenor W., 2009) โดยการเคลื่อนของอัตลักษณ์คือการเปลี่ยนมาตรฐาน เปลี่ยนบุคลิกของตัวเอง ทฤษฎีนี้อธิบายว่า สภาวะประสานกลมกลืนของบุคคลจะถูกรบกวน เมื่อเผชิญกับการคุมคามจากความขัดแย้งภายนอกหรือการถูกปฏิเสธจากสังคม เนื่องจากไม่เป็นไปตามค่านิยมหรือมาตรฐานของกลุ่ม ดังนั้นบุคคลนั้นจึงทำพฤติกรรมตามมาตรฐานของกลุ่ม แต่หลังจากที่เขาทำตามมาตรฐานของกลุ่ม เขาจะเกิดความรู้สึกขัดแย้งภายใน หรือการถูกปฏิเสธจากตัวเอง เพราะว่าบุคคลนั้นไม่ได้ทำตามมาตรฐานของตนเอง เพื่อที่จะกำจัดความรู้สึกขัดแย้งภายใน การเคลื่อนของอัตลักษณ์จึงเกิดขึ้น โดยการยอมรับเอามาตรฐานของกลุ่มมาเป็นมาตรฐานของตัวเอง เมื่อสามารถกำจัดความขัดแย้งทางจิตได้แล้ว จิตจะกลับสู่สภาวะประสานกลมกลืน ดังตัวอย่างการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเริ่มต้นนั้นผู้เรียนไม่ชอบนาฏศิลป์ไทย แต่เพื่อนสนิทหลายคนในกลุ่มของผู้เรียนนั้นสมัครเข้าชมรมโขน ทำให้ผู้เรียนสมัครเรียนโขนตาม จนในที่สุดก็ผูกพันและชื่นชอบนาฏศิลป์โขน และเรียนโขนเรื่อยมาจนปัจจุบัน

ส่วนปัจจัยภายนอกด้านอาจารย์ผู้สอนและสถาบันนั้นส่งอิทธิพลต่อปัจจัยภายในแค่เพียง 3 ปัจจัย ได้แก่ ส่งผลต่อความคุ้นเคยเกี่ยวกับโขน, ความสามารถทางโขน และประโยชน์ของนาฏศิลป์โขนที่มีต่อตนเอง แต่ไม่ส่งผลต่อปัจจัยด้านความสอดคล้องเหมาะสมต่อตนเอง เพราะถึงแม้ว่าอาจารย์ผู้สอนหรือสถาบันจะเก่งหรือมีชื่อเสียงเพียงใดก็ไม่สามารถส่งอิทธิพลให้ผู้เรียนสนใจเรียนโขนได้ หากผู้เรียนคิดว่านาฏศิลป์โขนนั้นไม่สอดคล้องเหมาะสมกับตน

ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างและเป็นแรงบันดาลใจในการเรียนโขนของผู้เรียน อาจจะเป็นเพราะว่าครูผู้สอนมีบทบาทที่เด่นชัดและใกล้ชิดกับผู้เรียนเนื่องด้วยกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ถ่ายทอดทำซ้ำให้กับผู้เรียนโดยตรง ครูผู้สอนจึงเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนโขน อีกทั้งชื่อเสียงของครูผู้สอนและสถาบันนั้นทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ผู้ปกครองหลายคนมักจะพาบุตรหลานมาสมัครเรียนโขนที่สถาบันที่มีชื่อเสียง มีประวัติยาวนาน และมีครูผู้สอนที่เก่งและเป็นที่ยอมรับ

อย่างไรก็ตามปัจจัยภายนอกทั้งสาม อันได้แก่ สิ่งตอบแทนจากภายนอก, ทัศนคติของคนรอบข้าง และอาจารย์ผู้สอนและสถาบัน นั้นส่งผลต่อความสนใจในการเรียนโขนในระดับน้อยมาก

ความสนใจในการเรียนโยนที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น ตรงกับคำกล่าวของมาสโลว์ (Maslow, A.H., 1943: 370-96) ที่ว่า “อะไรที่บุคคลเป็นได้ เขาต้องเป็น” (“What a man can be, he must be.”) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ในขั้นสูงสุดคือ ขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต อันหมายถึงความต้องการเกี่ยวกับศักยภาพสูงสุดของบุคคล และการตระหนักถึงศักยภาพที่ตนมี ซึ่งจะเห็นว่าผู้เรียนนั้นจึงเกิดความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการแสดงโยน อันเป็นผลมาจากความสนใจในการเรียนโยนนั่นเอง

ผลการวิจัยส่วนที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโยน นอกรีตวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนโยน สำหรับผู้เรียนนอกรีตวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

(1) ผู้เรียนหลายคนตัดสินใจเลิกเรียนเพราะไม่ค่อยได้รับบทบาทสำคัญ หรือได้รับแต่บทบาทเดิม ๆ เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนและสถาบันเน้นที่การแสดงเป็นหลัก กล่าวคือต้องการการแสดงที่สมบูรณ์แบบ ทำให้บทบาทตัวละครเอกตกเป็นของผู้เรียนที่มีความสามารถหรือเคยรับบทบาทนั้น ๆ มาก่อนแล้ว เนื่องจากง่ายต่อการฝึกซ้อม หรือใช้ระยะเวลาฝึกซ้อมสั้น ทำให้ไม่มีการหมุนเวียนบทบาทหรือผู้แสดง ส่วนผู้เรียนคนอื่น ๆ ก็จะได้รับแต่บทบาทตัวรอง จนทำให้ผู้เรียนหลายคนถอดใจจนเลิกเรียนไป ซึ่งตรงกับผลการวิจัยเชิงสำรวจที่ผู้เรียนจะสนใจเรียนโยนเพราะปัจจัยความสามารถทางโยน และความเหมาะสมและสอดคล้องกับตนเอง แต่การที่ผู้เรียนนั้นได้รับแต่บทบาทเดิม ๆ หรือบทบาทที่ตนเองมองว่าไม่ท้าทายความสามารถทำให้ความสนใจในการเรียนโยนนั่นลดลง

(2) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนและสถาบันนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะทางการแสดงโยน และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเลือกเรียนโยน โดยเฉพาะปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ซึ่งเห็นได้จากผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้เรียนหลายคนมีอาจารย์ผู้สอนเป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้ตัดสินใจเลือกเรียนโยน แต่หากโรงเรียนหรือสถาบันใดไม่มีอาจารย์ผู้สอนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโยนโดยตรงหรือมีอาจารย์ผู้สอนไม่เพียงพอ จะทำให้เกิดปัญหาการสอนได้ไม่ทั่วถึง กล่าวคืออาจารย์ผู้สอนไม่สามารถจับท่าทำให้ผู้เรียนได้ทุกคน หรือเมื่อถึงคราวมีงานแสดงโยนก็ต้องเชิญอาจารย์พิเศษจากภายนอกมาฝึกสอนเป็นการชั่วคราว และเมื่อการแสดงเสร็จสิ้นผู้เรียนก็ไม่มีโอกาส

ได้เรียนและฝึกหัดจนต่อ ทำให้ขาดการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อีกทั้งการเชิญอาจารย์พิเศษเข้ามา ทำให้อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนไม่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน อาจารย์ผู้สอนจึงไม่สามารถสร้างความประทับใจหรือแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเรียนจนได้

(3) ความต่อเนื่องสม่ำเสมอถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะการแสดงโขน นอกจากอาจารย์ผู้สอนจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลด้านความต่อเนื่องในการฝึกซ้อมแล้ว ระยะเวลาในการเรียนโขนก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน โดยนักเรียนที่เรียนโขนนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ไม่ว่าจะเรียนในชั่วโมงนาฏศิลป์ของโรงเรียนหรือเรียนในชมรมโขนทุกเสาร์-อาทิตย์นั้นจะได้เรียนโขนเพียงครั้งละ 1 -3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เท่านั้น ซึ่งทำให้มีเวลาในการเรียนน้อย ทำให้ผู้เรียนไม่ได้เรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถพัฒนาทักษะได้ดี รวมไปถึงอาจจะเก็บรายละเอียดของท่าทางได้ไม่ถี่นัก ซึ่งส่งผลต่อปัจจัยด้านความสามารถทางโขนของผู้เรียน เพราะเมื่อผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะความสามารถทางโขนของตนได้ ก็อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย หรือไม่เกิดความสนใจในการเรียนโขน

(4) โอกาสแสดงความสามารถมีน้อย เนื่องจากนาฏศิลป์โขนมักจะใช้แสดงในโอกาสสำคัญ ได้แก่ งานมงคล งานศพ งานแสดงเฉลิมพระเกียรติวันสำคัญต่าง ๆ หรือบางโรงเรียนจะแสดงในวันปิดภาคเรียน ซึ่งในหนึ่งปีงานเหล่านี้ก็มีเพียงไม่กี่ครั้งเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนที่มีฝีมือไม่ค่อยมีโอกาสได้แสดงความสามารถของตน หรือผู้เรียนบางคนอาจจะเลิกเรียน เพราะรู้สึกว่าสิ่งที่ซ้อมมานั้นเสียเปล่าสุดท้ายก็ไม่ได้นำมาใช้แสดง เนื่องจากการแสดงความสามารถนั้นเกี่ยวพันกับปัจจัยด้านสิ่งตอบแทนจากภายนอก, ปัจจัยความสามารถทางโขน และปัจจัยด้านประโยชน์ของโขน เพราะหลายครั้งผู้เรียนจำนวนมากตัดสินใจเรียนโขน เพราะการแสดงความสามารถนั้นนำมาซึ่งสิ่งตอบแทนจากภายนอก เช่น ชื่อเสียง เกียรติบัตร การเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน รวมทั้งต้องการแสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ แต่หากผู้เรียนพิจารณาแล้วว่า เมื่อเรียนแล้วจะไม่ได้รับสิ่งตอบแทนตามที่ตนต้องการก็ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความสนใจในการเรียนโขน

(5) สถาบันเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกเรียนโขน กล่าวคือ หากสถาบันนั้นมีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นสถาบันที่ดีมีคุณภาพ หรือมีค่าเรียนที่ไม่สูง ก็จะดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจและเลือกที่จะเรียนโขน อีกทั้งหากสถาบันนั้นเป็นสถาบันที่ดีมีคุณภาพ มีการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีมาตรฐานก็จะยิ่งช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสดงโขนของตนยิ่งขึ้นไป ในทาง

เดียวกันหากสถาบันมีสถานที่เรียน ไม่มีมาตรฐานหรือไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ก็จะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะทางการแสดงได้

จากปัญหาข้างต้นผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางปฏิบัติอันจะส่งเสริมและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเรียนixon นอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

(1) อาจารย์ผู้สอนและสถาบันควรเปิดโอกาสผู้เรียนได้แสดงหลายบทบาท สลับบทบาทหน้าที่กันไปตามความเหมาะสม ในทางเดียวกันผู้เรียนเองจะต้องไม่หยุดพัฒนาทักษะความสามารถของตน

(2) ด้านครูผู้สอน นอกจากประสบการณ์ ความสามารถ และความรู้ของครูผู้สอนที่ควรอยู่ในระดับที่ดีมากแล้ว การคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ixonนั้น ควรจะต้องเลือกผู้ที่มีจิตวิทยาในการสอน การถ่ายทอดความรู้ และมีความสามารถในการจูงใจผู้เรียน

(3) โรงเรียน สถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งควรจัดตั้งชมรมหรือเพิ่มชั่วโมงกิจกรรมพิเศษขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนและฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะพัฒนาทักษะทางการแสดงixonอย่างเต็มทีมากขึ้น

(4) ในด้านคุณภาพของสถาบันและโรงเรียนนั้น ควรมีการสร้างความเชื่อมั่นในมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน โดยการแสดงผลงานของผู้เรียน การแข่งขันหรือประกวดความสามารถ และมีเงินรางวัลพร้อมโล่หรือเกียรติบัตรเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้เข้าประกวด ทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้คนหันมาสนใจixonมากขึ้น

(5) สถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนควรมีมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน ทั้งหลักสูตร อุปกรณ์การเรียน รวมทั้งการมีบุคลากรที่มีชื่อเสียงและคุณภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มแรงกระตุ้นให้ผู้ปกครอง ผู้เรียนตัดสินใจที่จะมาเรียนมากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

(1) ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนixonนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ในเขตจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง และเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น

(2) ควรทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสถาบันหรือโรงเรียน ในด้านต่าง ๆ เช่น ระยะเวลาในการเรียน วิธีการเรียน ครูผู้สอน เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขและปรับปรุงให้สถาบันหรือโรงเรียนนั้นมีศักยภาพ มาตรฐานสอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

(3) ควรทำการศึกษาผู้ที่เรียนโอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์หรือเรียนโอนเพื่อประกอบอาชีพ เพื่อนำข้อมูล วิธีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์มาพัฒนาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนโอนตามสถาบันนาฏศิลป์หรือโรงเรียนต่อไป

(4) ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ควรเพิ่มจำนวน และความหลากหลายของประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์ เช่น เพิ่มการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูผู้สอน เป็นต้น

รายการอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

- กรมศิลปากร (2553). โขน อัจฉริยะลักษณะแห่งนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพมหานคร, กรมศิลปากร.
- กอบกุล รุ่งเรืองศรี (2547). แนวคิดของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย: กรณีศึกษาเรื่องโขนธรรมศาสตร์. สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กุลชลี ไชยน์นตา (2539). กระบวนการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร, ประยูรวงศ์.
- งามพิศ สัตย์สงวน (2543). หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2542). ทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม: การวัด การพยากรณ์และการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร, สามดีการพิมพ์.
- ฐาปนีย์ สังสิทธิ์วงษ์ (2554). "โขน: ศิลปะประจำชาติไทยและสื่อวัฒนธรรมในบริบทสังคมร่วมสมัย." วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐาปนีย์ สังสิทธิ์วงษ์ (2557). "โขน: ศิลปะประจำชาติไทยและสื่อวัฒนธรรมในบริบทสังคมร่วมสมัย." วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(2).
- ฐิตินัน งามสงวน (2549). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสุรศักดิ์มนตรี อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดำรง ฐานดี (2520). มนุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เดลินิวส์ (2555). "อัคราภิรักษศิลป์ ราชินี ผู้ทรงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย." Retrieved 18 ธันวาคม 2560, 2560, from <https://www.dailynews.co.th/article/152359>.
- ธีระพร อูวรรณโณ (2535). เจตคติ: การศึกษาตามแนวทฤษฎีหลัก. กรุงเทพมหานคร, ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นริรัตน์ พินิจธนสาร (2553). นาฏยพาณิชย์: กรณีศึกษาการแสดงนาฏศิลป์ในโรงละคร ในเขตกรุงเทพมหานคร. สาขาการบริหารงานวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิวัตี เรื่องพานิช (2556). การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร, บริษัท ยูโอเพ่น จำกัด.
- บรรยงค์ โตจินดา (2548). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร, รวมสาส์น.
- พรทิพย์ บุญนิพัทธ์ (2531). ทัศนคติ. กรุงเทพมหานคร, ไทยวัฒนาพานิช.

- พรทิพย์ วานิชจรูญเกียรติ (2553). ความคิดเห็นของผู้แทนยาของบริษัทยาข้ามชาติในประเทศไทยที่มีต่อปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงาน. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรรณณี ชูทัย เจนจิต (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร, เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเทม.
- พรหมศักดิ์ เจิมสวัสดิ์ (2539). โชน" ในสยามอารยะ. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์อักษรพิทยา.
- พะยอม วงศ์สารศรี (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์สุภา.
- พิเศษ เกตุวรสุนทร (2554). แนวทางการอนุรักษ์ลัทธิสืบทอดวัฒนธรรมไทย: ศึกษากรณีโชนมหาวิทยาลัยรามคำแหง. สาขาไทยศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มองซีเออร์ เดอ ลาลูแบร์ (2548). จดหมายเหตุลาลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม แปลโดย สันต์ พ.โกมล. นนทบุรี, โรงพิมพ์ศรีปัญญา.
- มัทนี รัตนิม (2541). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะการกำกับการแสดงละครเวที. กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัลลิกา บุณนาค (2537). สถิติเพื่อการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชน. สาขาไทยศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รังสรรค์ โฉมยา (2553). จิตวิทยา: พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์. มหาสารคาม, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนพล ชื่นคำ (2554). การสืบทอดการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโชนเรื่องรามเกียรติ์ของครูวีระ มีเหมือน. อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร, อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2532). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร, นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วรพจน์ บุษราคัมวดี (2551). วิชาการและการจัดการ. ปทุมธานี, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วลัยพร สกุลทอง (2551). การศึกษาพฤติกรรมกำจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. ชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วุฒิชัย จำนง (2523). พฤติกรรมการตลาดตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร, บาร์มีการ์พิมพ์.
- ศรีศักร วัลลิโภดม (2543). สังคม - วัฒนธรรม ในวิถีการอนุรักษ์. กรุงเทพมหานคร, ด้านสุทธาการพิมพ์.

- สมคิด บางโม (2548). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร, วิทยพัฒน์.
- สมโภชน์ พนาवास. (2546). การศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการใช้สื่อวัฒนธรรมไทยในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษาขอนแก่น. กรุงเทพมหานคร, สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ (2541). ทฤษฎีและเทคนิค: การปรับปรุงพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2523). หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร, ไทยวัฒนาพานิช.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546). จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร, ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สิริอร วิชชาวุธ (2554). จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพานี สฤกษ์วานิช (2552). พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเมธ เดียววิเศษ (2557). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร, ศิลปาบรรณการ.
- สุรัชย์ หวันแก้ว (2540). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล (2552). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวณิต วิงวอน (2560). "ขอนแก่น: มหรรณพสมโภช." นิตยสารศิลปากร ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2560): 29-36.
- อนุমানราชชน (2531). รวมเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร, กรมศิลปากร.
- อนุমানราชชน (2532). "เรื่องรวมเกี่ยวกับวัฒนธรรม." ในงานนิพนธ์ชุดสมบูรณ์ของศาสตราจารย์พระยาอนุমানราชชน หมอดววัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร, ศิลปากร.
- อารยา มะเชื้อเทศ (2560). การรับรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะของประชาชนเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. ชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกสารภาษาต่างประเทศ

- Ajzen, I. and M. Fishbein (1980). Understanding attitudes and predicting social behavior. New Jersey, Prentice-Hall.
- Ajzen, I. and M. Fishbein (2010). Predicting and changing behavior: The reasoned action approach. New York, Psychology Press.
- Barnard, C. I. (1938). The Functions of the Executive. Cambridge, Harvard University Press.

- Cochran, W. G. (1953). Sampling Techniques. New York, John Wiley & Sons. Inc.,
- Driscoll, M. P. (1994). Psychology of learning for instruction learning & instructional technology. Boston, Allyn and Bacon.
- Gordon W. Allport. (1975). The Nature of Personality: Selected Papers. Westport, Greenwood Publishing Group.
- Lesser, J. G. and D. S. Pope (2011). Human Behavior and the Social Environment: Theory and Practice. New York, Pearson.
- Loring L.R. (1996). "Differences in Intentions, Beliefs, and Feelings of Elementary Education Majors Concerning Music Education in the Classroom." Dissertation Abstracts International. 57(04): 1534-A.
- Lovell, R. B. (1980). Adult Learning. New York, Halsted Press Wiley & Son.
- Maslow., A. H. (1943.). "A Theory of Human Motivation, Psychological Review." Create space Independent Publishing Platform.
- Newcomb, T. M. (1962). "Student peer-group influence: In Personality factors on the college campus."
- Robbins, S. P. (2003). Organizational Behavior. New Jersey, Prentice-Hall.
- Santrock, J. W. (2003). Psychology. New York, McGraw-Hill.
- Schiffman, L. G. and L. L. Kanuk (1994). Consumer behavior. New Jersey, Prentice-Hall.
- Stephen P. Robbins. (1996). Organizational Behavior: Concepts, Controversies, Applications. Upper Saddle River, Prentice Hall.
- Treynor, J. W. (2009). Understanding Human Cruelty, Human Misery, and, Perhaps, a Remedy (A Theory of the Socialization Process). Redondo Beach, Euphoria Press.
- Vroom, V. H. (1964). Work and motivation. New York, Wiley.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**แบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอน
นอกรัวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทางวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอนนอกรัวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งสิ้น 6 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอความกรุณาท่านโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้คำตอบและข้อมูลของท่านจะถูกเก็บรักษาและนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ ผู้วิจัยจะนำผลไปวิเคราะห์และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น เพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

นายกันต์ จามรมาน

นิสิตมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทางวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูลและทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

3. ตัวละครที่ท่านเลือกเรียน

พระ

นาง

ยักษ์

ลิง

4. ท่านมีประสบการณ์ชมการแสดงโขนหรือไม่

เคยชมการแสดงโขนมากกว่า 3 ครั้ง

เคยชมการแสดงโขน 1-3 ครั้ง

ไม่เคยเข้าชมการแสดงโขน

5. ท่านมีประสบการณ์การแสดงโขนหรือไม่

เคยแสดงโขนมากกว่า 3 ครั้ง

เคยแสดงโขน 1-3 ครั้ง

ไม่เคยแสดงโขน

6. โรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่มีชมรมโขนหรือไม่

มี

ไม่มี

7. โรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่เคยจัดให้มีการแสดงโขนหรือไม่

มี

ไม่มี

8. โรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษาอยู่มีโขนเป็นวิชาในหลักสูตรหรือไม่

มี

ไม่มี

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนโอน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	อยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	อยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	ท่านชอบการเรียนโอน					
2	ท่านสนใจการเรียนโอน					
3	ท่านชอบดูการแสดงโอน					
4	ท่านชอบเครื่องแต่งกายโอน					
5	ท่านชอบกิจกรรมของชมรม/สถาบันโอน					
6	ท่านไม่ชอบชมรมด้านวิชาการ					
7	การเรียนโอนทำให้ท่านมีความอดทนและมีวินัย					
8	การเรียนโอนทำให้ท่านมีสมาธิมากขึ้น					
9	การเรียนโอนทำให้ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง					
10	การเรียนโอนทำให้ท่านมีความสุข					
11	การเรียนโอนทำให้ท่านมีสังคมที่กว้างขึ้น					
12	การเรียนโอนทำให้ท่านมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนจากที่อื่นๆ					
13	ท่านเรียนโอนเพราะเป็นศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยแขนงหนึ่ง					

ข้อ	คำถาม	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
14	ท่านต้องการร่วมแสดงโขนซึ่งกำลังจะสูญหายไป					
15	ท่านคิดว่าการแสดงโขนในงานต่างๆ เป็นสิ่งที่ตื่นเต้นและท้าทาย					
16	ท่านคิดว่าการแสดงโขนไม่ว่าจะแสดงตอนใดก็มีความน่าสนใจ					
17	ท่านคิดว่าการแสดงโขนสามารถฝึกฝนได้โดยง่าย					
18	ท่านคิดว่าการเรียนโขนทำให้ร่างกายแข็งแรง					
19	ท่านคิดว่าการเรียนโขนสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
20	ท่านคิดว่าการเรียนโขนไม่มีความทันสมัย					
21	ท่านคิดว่าการเรียนโขนมีกฎเกณฑ์ที่มากมาย					
22	ท่านคิดว่าผู้ที่เรียนโขนมักเป็นกลุ่มเพศที่สาม					
23	ท่านคิดว่าการแสดงโขนเป็นกิจกรรมเฉพาะของคนชนชั้นสูงเท่านั้น					
24	ท่านคิดว่าเครื่องแต่งกายเพื่อซ้อมและแสดงโขนนั้นเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก					
25	ท่านคิดว่าโขนเป็นการแสดงที่มีพิธีรีตองมากเกินไป					
26	ท่านคิดว่าการเรียนโขนนั้นทำให้เหนื่อยหรือเจ็บร่างกาย					
27	ท่านคิดว่าการแสดงโขนไม่มีประโยชน์ต่อท่านในอนาคต					
28	ท่านคิดว่าค่าเรียนโขนมีราคาสูง					
29	ท่านคิดว่ามีโอกาสน้อยที่จะได้แสดงเป็นตัวเอก					
30	ท่านมีความกล้าแสดงออก					
31	ท่านชอบร่วมการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมไทยอยู่เป็นทุนเดิม					
32	ท่านชอบร่วมการแสดงโขนอยู่เป็นทุนเดิม					

ข้อ	คำถาม	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
33	ท่านชอบเป็นนักกิจกรรมหรือเป็นส่วนหนึ่งในทีมงาน					
34	ท่านสามารถแสดงใจได้ดีกว่าเพื่อน					
35	ใจนเป็นวิชาในกลุ่มนาฏศิลป์ที่ท่านถนัดมากที่สุด					
36	ท่านสามารถจดจำนาฏยศัพท์ในการเรียนใจได้ดี					
37	ท่านสามารถจดจำท่ารำใจได้ดี					
38	ท่านสามารถปฏิบัติท่าทางในการรำใจได้ดี					
39	ท่านสามารถอดทนเพื่อตัดมือและขาได้					
40	ท่านสามารถนุ่งโจงกระเบนได้ด้วยตนเอง					
41	ท่านสามารถเรียนใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีเพื่อนร่วมเรียนด้วย					
42	ครอบครัวของท่านชอบชมการแสดงใจ					
43	ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่มีความรู้เกี่ยวกับใจ					
44	ครอบครัวของท่านมีสมาชิกที่สามารถแสดงใจได้					
45	ครอบครัวของท่านสนับสนุนให้เข้าชมรม/สถาบันใจ					
46	ครอบครัวของท่านภูมิใจที่ท่านเรียนใจ					
47	เพื่อนของท่านบอกว่าใจมีความน่าสนใจ					
48	เพื่อนของท่านชักชวนให้ไปชมงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับใจ					
49	เพื่อนของท่านชักชวนให้ท่านมาเรียนใจ					
50	ท่านมีกลุ่มเพื่อนสนิทที่เรียนใจ					
51	ท่านสมัครเรียนตามเพื่อน					
52	อาจารย์ผู้สอนบอกว่าใจมีความน่าสนใจ					
53	อาจารย์ผู้สอนชักชวนให้มาเรียน					
54	อาจารย์ผู้สอนหน้าตาดี					

ข้อ	คำถาม	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
55	อาจารย์ผู้สอนเป็นกันเอง สอนสนุก					
56	อาจารย์ผู้สอนจบจากสถาบันที่มีชื่อเสียง					
57	ชมรม/สถาบันที่ต้องการสมัครเต็ม					
58	ชมรม/สถาบันมีความเก่าแก่					
59	ชมรม/สถาบันที่มีชื่อเสียง					
60	ชมรม/สถาบันมีการจัดแสดงอยู่เป็นประจำ					
61	ชมรม/สถาบันอยู่ใกล้ที่พักอาศัยของท่าน					
62	ในท้องถิ่นของท่านเคยมีการแสดงโขน					
63	ท่านต้องการแสดงโขนเป็น					
64	การเรียนโขนเป็นวิชาที่ท่านจะใช้เป็นส่วนสำคัญในการ เข้าศึกษาต่อ					
65	การเรียนโขนทำให้เพื่อนๆ ยอมรับว่าท่านเป็นผู้มี ความสามารถพิเศษ					
66	การแสดงโขนจะทำให้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น					
67	ท่านต้องการมีชื่อเสียงในโรงเรียน					
68	ท่านต้องการให้เพื่อนยอมรับในความสามารถ					
69	ท่านสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันการศึกษาผ่าน กิจกรรมเกี่ยวกับโขน					
70	การเรียนโขนจะสามารถช่วยให้ท่านได้รับสิทธิพิเศษ เช่น ทุนการศึกษาฯลฯ					
71	ท่านต้องการเข้าชมรมเพราะได้รางวัลตอบแทน เช่น เกียรติบัตร เงินตอบแทน					
72	การเรียนโขนเป็นงานอดิเรกที่สร้างรายได้ให้ท่านได้ใน อนาคต					
73	ท่านเคยชมจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์					

ข้อ	คำถาม	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
74	ท่านเคยอ่านและศึกษาวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์					
75	ท่านเคยชมภาพยนตร์หรือการ์ตูนเรื่องรามเกียรติ์					
76	ท่านเคยเห็นสินค้าหรือ ของเล่น/ของที่ระลึกได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์					
77	ท่านเคยอ่านและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโขน					
78	ท่านเคยเห็นการแสดงโขนตามงานประเพณีและพิธีต่างๆ					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-สกุล: นายกันต์ จามรมาน

เกิดวันที่: 20 เมษายน 2533

ที่อยู่: 91/29 ซอยสุขุมวิท 53 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

ประวัติการศึกษา

- กำลังศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทางวัฒนธรรม
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. 2555 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวรรณคดี
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พ.ศ. 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจิตรลดา

อาชีพปัจจุบัน

- พนักงานบริษัท Center for Professional Assessment (Thailand)
- อาจารย์พิเศษสอนโยน (ยักษ) โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ฯ
- อาจารย์พิเศษสอนโยน (ยักษ) โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

ทุนการศึกษา: ทุนนริศรานวัตติวงศ์ สาขานาฏศิลป์โยน (ยักษ) ประจำปีพ.ศ. 2555